

1996. I.évfolyam 3.szám

GRAMFON

Az igényes zenerajongó lapja

Ára: 296,-Ft

Tony Braxton

Erroll Garner

Solti György

A hónap interjúja

MÁR
TÖBB MINT
380.000
EMBER
HALLGATJA
BUDAPESTEN!

BUDAPEST RÁDIÓ
96.4 ^{FM}
STEREO

1022 BUDAPEST, Bimbó út 7.
Fax: 212-4968 Telefon: 212-4507

Retkes Attila
FőszerkesztőBősze Ádám
LapigazgatóPataki Andrea
SzerkesztőHuman Telex Kft.
Lapterv és tipográfiaAradi Varga István
Művészeti igazgatóNovák Gábor
Tipográfia

Rovatok:

Bősze Ádám
Retkes Attila
Interjú, Klasszikus,
Pop-rockZipernovszky Kornél
JazzPataki Andrea
Kiadói panoráma,
Gramofon posta

Szerkesztőség címe:

1025 Budapest
Mandula utca 31.Takács Ágnes
asszisztens
Tel.: 06-30-418-016
Fax: 212-4782

Kiadja:

Amfisz Kft.

Iványi Margó
Felelős kiadó1025 Budapest
Mandula utca 31.
Tel./fax: 212-4782

Terjeszti:

a Hírker Rt., az NHE,
a Kiadói Lapterjesztő Kft.,
és alternatív terjesztők.

Terjesztés-szervezés:

MediaTrade Bt.
Tel./fax: 342-2362

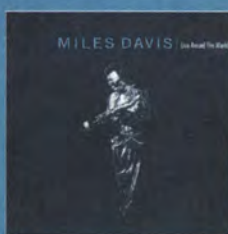
Nyomatás:

Novoprint Rt. Dorog

Felelős vezető:
Miseje Attila
elnök-vezérigazgató

ISSN 1416-1109

A Gramofon októberi sztárjai:

Placido Domingo 7

Fischer Annie 11

Miles Davis 18

Pete Townshend 24

Backstreet Boys 27

St. Martin 43

Tisztelt Olvasó!

Harmadik számához érkezett az igényes zenerajongó lapja, a **Gramofon**, és - szerénytelenség nélkül - úgy véljük: az eddigieknél változatosabb, színesebb, de továbbra is értékközpontú lapot állítottunk össze. Ez a mindanyunk számára örömet okozó boom természetesen a nyári szünet után megújuló, felélénkülő hanglemezpiacnak is köszönhető.

A **hónap interjúja** rovatban ezúttal a világ talán legismertebb magyar származású muzsikusa, **Solti György** (Sir Georg Solti) vall életéről, és mindenekelőtt az opera műfajához fűződő, több mint fél évszázados, bensőséges kapcsolatáról. Klasszikus rovatunkban **A hónap felvétele** címet ezúttal egy, a historikus előadói praxist követő, Gardiner nevével fémjelzett Beethoven-album érdemelte ki, de a rovatban vizsgált felvételeken Placido Domingo, Szvjatoszlav Richter, Martha Argerich, Alfred Deller, Fischer Annie, Cyprien Katsaris és jó néhány, élvonalbeli magyar művész is szerepel. A **jazz** rovat is nagy neveket vonultat fel: a klasszikusoktól (Davis, Garner) az élő legendákon (Grappelli) át a fiatalabb reménységekig. **Pop-rock** rovatunk helyet ad a műfaj meghatározó alakjainak (Pete Townshend, Koncz Zsuzsa) éppúgy, mint az új törekvéseknek: a tengerentúlon hódító, itthon még alig ismert Toni Braxtontól a friss, fiatalos, és vitathatatlanul tehetséges Szerda délután együttesig. **Hanglemezpiaci körséta** rovatunk a magyar hanglemez-szakma talán kevésbé ismert, de európai szakmai körökben nagyra tartott személyiségeit, vállalkozásait mutatja be. Elsőként Benedek Tamást, a számos világcéggel kapcsolatban álló Alpha Line Studio igazgatóját ismerhetjük meg. Örömmel ajánljuk figyelmébe a **Budapest Music Center** által szerkesztett oldalakat: a jövőben rendszeresen találkozhatnak Közép-Európa legkorszerűbb zenei információs adatbázisa, a BMC híreivel, újdonságaival. A **Kiadói panoráma** rovat is izgalmas, hiszen a Magyarországon elsőként (1991-ben) megjelent multinacionális kiadó, a Bertelsmann Music Group (BMG) sorsát követi nyomon, a leányvállalat alapításától napjainkig.

Tisztelt Olvasó!

Továbbra is várjuk észrevételeit, javaslatait a szerkesztőség címére. Tartson velünk, és olvassa hónapról hónapra az igényes zenerajongó lapját, a Gramofont.

Retkes Attila főszerkesztő
Bősze Ádám lapigazgató

Tartalom

A hónap interjúja
Solti György 2

Kritika

Klasszikus 4

Jazz 14

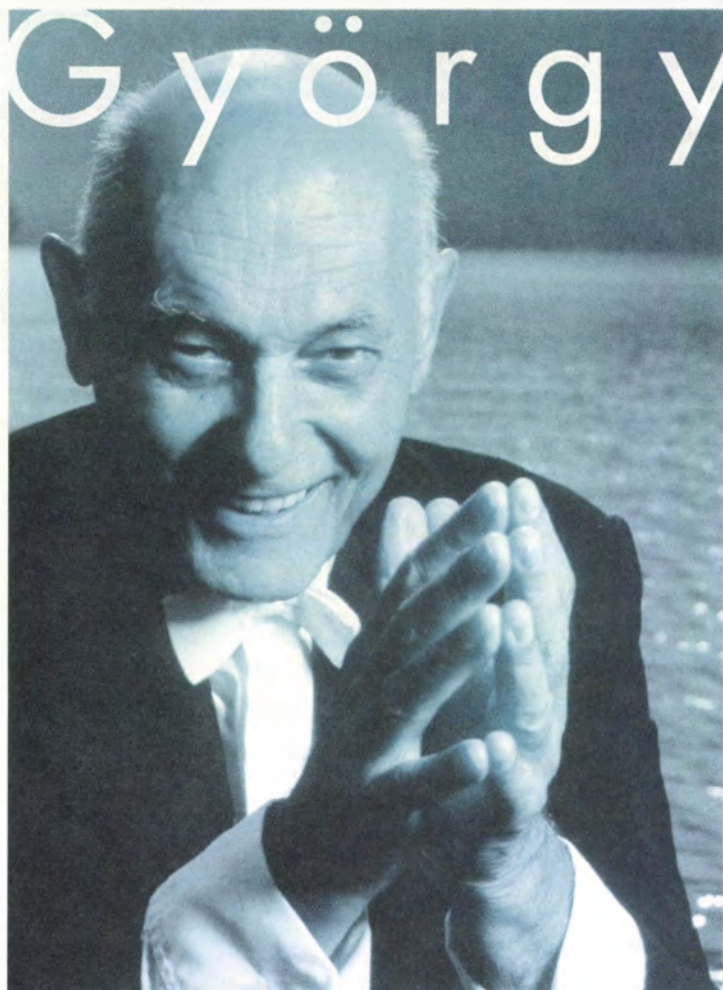
Pop - rock 24

Hi-Fi sarok:
Budapest High End Show '96 34Hanglemezpiaci körséta
Alpha Line Stúdió 37A Budapest Music Center
a Gramofon-ban 40Kiadói Panoráma
BMG: Egyszemélyes cégből
nagyüzem 43

Hírek 46

Gramofon Posta 48

Solti György

A Salzburg-i Ünnepi Játékokon, Beethoven Fideliojának premierje előtt beszélgettünk Solti Györggyel, aki ötven évvel ezelőtt, Stuttgartban vezényelte először az operát. Két évfordulót is ünnepel 1997-ben: hatvan éve járt először Salzburgban (akkor Toscanini asszisztenseként), és ötven éve készítette első lemezfelvételét annál a Decca cégnél, amely azóta is kiadója maradt. Ez az együttműködés a hanglemezipar történetének legsikeresebb lemezeit eredményezte: több, mint negyven opera, 250 hangszeres mű felvételével, harminckét Grammy díjjal. Ez a legtöbb, amit klasszikus vagy akár pop-művész valaha is elért.

Gramofon: A hanglemez történetének két fő periódusa van: az egyik az egyszerű hangrögzítés, és a másik, amely már zenei élményt nyújt a long play lemezekről a compact disc-ig. Erre a második időszakra esik az ön működése, és szinte teljes életműve lemezen is hozzáférhető. Mikor kezdődött a hanglemezekkel való kapcsolata?

Solti György: 1925-ből származik első mechanikus zenei élményem, amikor detektoros rádióm lett. Akkor számomra az egy csoda volt. A hanglemezzel való első kapcsolatom egy felvételem volt 1947-ben, amelyen Kulenkampffal játszottuk el a három Brahms hegedű-zongoraszonátát, valamint a Kreutzer- és egy Mozart szonátát. Úgy tudom, hogy csak a Brahms felvételek maradtak fenn.

G Egy másik lemezfelvétel - Toscanini 1937-es Varázsfuvolájának élő felvétele - egy korábbi időszakba vezet minket vissza. Ekkor ön Toscanini mellett volt korrepetitor.

S Teljesen véletlenül - tulajdonképpen egy influenzajárványnak köszönhetően kerültem Budapestre egy ajánlással Toscanini mellé. Ugyanis mindkét korrepetitora megbetegedett. A budapesti Operaház akkori elnöke, báró Puton generális - zord, barátságtalan ember - hívatott és megkérdezte: „Tudja-e a Varázsfuvolát?”. „Igen” - válaszoltam, és ezzel el is indítottak Salzburg-

ba. Ott az előjáték kapcsán majd meghaltam a félelemtől, de Toscanini meglepően kedves volt hozzám. Végigjártam korrepetitorként az összes próbát és bekerültem az előadásba is: én játszottam a harangjátékot. Lehet, hogy ezen a lemezen is szerepelek, és akkor ez az első felvételem. Toscaninival még egy alkalommal találkoztam. A háború előtt Luzernben voltam, amikor ő már készült Amerikába. Szerettem volna megkérni, segítsen nekem ugyanoda eljutni, mivel ekkor a zsidóüldvények miatt elbocsátottak a budapesti Operaházról. Tíz nap múlva kitért a háború, és én Svájcban rekedtem. Ott éltem át a háborút és mire Amerikába eljutottam, Toscanini már nem élt.

G Milyen hatást gyakorolt önre Toscanini művésze?

S Nehéz kérdés. Én Budapesten nőtem fel, úgynevezett „csodagyereknek” számítottam. A kemény munkát azonban soha nem ismertem, mindent „kiráztam az ujjaimból”. Először Toscanininél tanultam meg, hogy mit jelent az igen alapos munka. Őt hat órát aludt, a többi szabadidejét a partitúra tanulmányozásával töltötte. Érezni lehetett a próbákon, hogy milyen végtelen fontosságot tulajdonított a zenének és a zenészeknek. Ettől fogva számomra a zene az életet jelentette, nem szórakozást, nem hobbit. A zenéhez való igen komoly viszonya, a vezénylés nagyokú precizitása és a tisztán hangzó együt-

“Miért ne lehetne a Mesterdalnokokat könnyedebben vezényelni?”

tes elérése lett számomra a példa. Budapesten a Failoni-időszakban nőtem fel. Failoni briliáns dirigens volt, aki boldogan „űszott” a zenében és zongorakivonatból vezényelt, mint oly sokan mások is. Újdonság volt számomra, hogy Toscanini az egész partitúrát kívülről tudta, és minden szólamot egyaránt fontosnak tartott.

G Még két világhírű karmester volt, akiknek éppen itt, Salzburgban ön több alkalommal átvette a helyét: Wilhelm Furtwängler és Herbert von Karajan. Mit tudna mondani a velük való kapcsolatáról, művészetükről?

S Mindketten nagy művészek, muzikusok voltak, de egymásnak szinte ellenpólusai. Személyes kontaktusom Furtwänglerrel volt, Karajannal csak érintélegesen találkoztam. Furtwängler igen kellemes ember volt, a Nikisch - Mahler korszak romantikus, szabados vezénylése volt rá jellemző. Adott a formákra, a művekhez világnézeti elgondolásokat fűzött, az interpretáció kisebb részleteivel nem foglalkozott, mégis csodálatos volt a produkciója. Karajan inkább Toscanini stílusához állt közelebb, végtelen precizitás, a tisztaságra és egyensúlyra való törekvés jellemezte. Én megpróbálom mindkét felfogást egyesíteni.

tartom szükségesnek ezt, és ma már élő felvételeket készítek. Úgy érzem, jobban visszaadja a hangversenyek, nagy operaelőadások feszültségét egy élő felvétel. De természetesen csak akkor, ha elsőrangú együttes, zenekar működik közre. Az utolsó nagy volumenű stúdiófelvételem Richard Strauss Árný nélküli asszony című operája volt. A felvétel két évig tartott, mivel a szólóták idejét nehéz volt összeegyeztetni. A legközelebb, Karácsonykor megjelenő operafelvételem A nürnbergi mesterdalnokok élő koncert-előadása lesz. Ez egyben egyfajta évforduló is lesz, a DECCA cégnél ötven éve készítek lemezeket. Most készül a Don Giovanni élő felvétele, amelyből egy stúdiófelvételt készítettem korábban.

Úgy tudom, hogy Richard Strauss egyik legkedvesebb zeneszerzője önnek.

Igen, számomra az egyik legnagyobb operaszerző. Szerencsés ember volt, hogy - akárcsak Mozart Pontit - kiváló librettistát mondhatott magának: Hugo von Hoffmannsthal. Amikor Hoffmannsthal meghalt - amint özvegyének írta - nemcsak barátját, de pótolhatatlan librettőróját is elvesztette. És valóban, nagy operaművet ezután már nem alkotott. Két alkalommal találkoztam vele. Vezényelési stílusa nagyon ökonomikus volt már idős korában: öt centiméteres fortissimo, két centiméter mezzoforte, egy centiméter piano. Gyönyörűen, tisztán vezényelte Mozartot. Amikor Münchenben a Rózsalovagot vezényeltem, bejött az öltözőmbe a főpróba után és sok mindenről beszélgettünk. Egyszer csak megkérdezte: „Miért hadonászik olyan sokat?” Ekkor felesége megszólalt: „Richard, ne mondj ilyeneket, régen te még erőteljesebben vezényeltél, szinte belebetegedtél.” Másik kérdése az volt: „Hallotta-e a Rózsalovagot kívülről?” - „Nem” - válaszoltam. „Hallgassa csak meg a zenekart, milyen másképpen szól!” Ettől az időtől fogva mindig meghallgatom a nézőtérrel is a zenekart, főként a mű legneuralgikusabb pontjait, mint a mostani Fidelio próbáin is. Harmadszor már csak Strauss temetésén tudtam részt venni, ahol a gyászszertartáson vezényeltem a Rózsalovag tercettjét és az Eroica gyászindulóját. Soha nem fogom eltejejtani ezt az élményt, és a nagy, síró tömeget, akik ezt a kiváló és kedves embert gyászolták.

A háború után ön Münchenben, majd Frankfurtban lett zeneigazgató, de bejárta közben a világot, majd életének két nagy periódusa következett: 1961 és 1971 között a londoni Royal Opera Covent Garden, 1969 és 1991 között a Chicagói Szimfonikusok vezetése. Ettől az időtől fogva jelentek meg híres lemezfelvételei. Wagner Ring tetralógiájának első stúdiófelvételét ön készítette, és ezzel elbizonyította, hogy művészi értéke lehet egy lemezfelvételnek is.

A Ringet a hatvanas években készítettük, és hét év alatt fejeztük be. Megpróbáltam olyan körülményeket létrehozni a stúdióban, amely felidézhetné az operaelőadás légkörét. Jelenleg azonban a technika odáig fejlődött, hogy nem

Nemrég vették fel lemezre a *Così fan tutte*-t, ugyancsak élő felvételen. Egy interjúban - meglepő módon - a nürnbergi mesterdalnokokkal veti össze e művet.

Miért ne lehetne a Mesterdalnokokat könnyebben vezényelni, úgy, mint a *Così fan tutte*-t? Mindkettő vígjáték, társalgási darab, sok recitativóval, duetttel, tercetttel. Minden szónak van jelentősége, nem szabad túlzottan sietni, átugrani részeket. Úgy érzem, hogy a chicagói zenekar ehhez jó partner volt, és remélem, meghallják hamarosan az eredményt.

Sok muzsikusköszönheti önnek pályája sikeres indítását; mindig szeretett fiatalokkal foglalkozni. Ha ideje engedi, mesterkursusokat tart és ifjúsági zenekart vezényel.

Számomra nagyon fontos, hogy a fiatal generációnak átadjam zenei tapasztalataimat. Valóban nagyon szertek velük együtt dolgozni, de ezt egy gondos válogatás előzi meg, és ezért mindig kiváló tehetségekkel vagyok körülvéve. Bol-doggá tesz, ha egy fiatal szopránt, baritont, tenort felfedezhetek. Mind lelkesek, nincsenek technikai problémáik. A jelenlegi Fidelio előadásának főszereplői is az én „gyermekeim”.

1946-ban, Stuttgartban vezényelte először a Fideliot. Hogyan emlékszik erre vissza?

Zürichben kaptam meg az értesítést, hogy szerződtem az előadásra. Megjelent egy katonai dzsip - hat hónap telt el a háború vége óta -, amely a határig vitt el. A megbeszélés ellenére senki nem várt. A kemény hidegben amerikaiakkal érkeztem meg hajnalban a müncheni parancsnokságra, a Bavaria Filmgyárba. Itt északáztam, majd elutaztam Stuttgartba, ahol átvettem a szerződést. Mindaddig a partitúrát nem, csak a zongorakivonatot láttam. Florestan szerepét a fiatal Wolfgang Windgassen énekelte először. A premier után megjelent a kultuszminiszter, Theodor Heuss, a későbbi miniszterelnök és szerződést akart velem kötni. Végül hat éves zeneigazgatói szerződés lett belőle Münchenben. A repertoárom ekkor egy „budapesti” Figaro, és a Fidelio volt. 1952-ig negyven művet tanítottam be itt. Csodálatos idők voltak - éheztem, alig volt hol laknom, de hat év Svájc után, ahol egy taktust sem vezényelhettem, végre dirigálhattam. Az opera mondanivalója számomra azóta sem változott: a jögtalanság, az önkényuralom elleni lázadás. Az opera igen nehéz mű, részben oratóriumszerű, de van benne kispolgári idill (első jelenet) és mint egy szabadító hálaének végződik. Wernicke rendezésében szinte díszletek nélkül, csupasz falak között folyik a játék egy nagy,

nyitott térben. Úgy érzem, ez jó megoldás; és a Mahler által javasolt III. Leonóra nyitányt nem jótsszuk el a második rész előtt, mivel ez nem illik bele a történetbe. És most én kérdezek: mi újság a magyar Operaházban? Ha a változások után a produkciók színvonalasak lesznek, talán én is jövök egyszer.

Székely György

Ludwig van Beethoven:
Zongoraverseny Nr. 5,
Esz-dúr, Fantázia zongorára és kórusra c-moll
Op.80
Robert Levin - fortepiano,
The Monteverdi Choir,
Orchestre Révolutionnaire et Romantique
Vezényel: John Eliot Gardiner

**Ludwig van Beethoven:
Zongoraverseny Nr. 5, Esz-dúr
Fantázia zongorára és kórusra c-moll
Op.80**

• Deutsche Grammophon-PolyGram •

Beethoven ötödik, utolsó zongoraversenyének és Karfantáziájának felvételével-megjelenésével alighanem útjára indult a DG-ARCHIV újabb sorozata: John Eliot Gardiner és együttese - a Monteverdi Kórus énekesei és előbb az Angol Barokk Szólisták, utóbb a Forradalmi és Romantikus Zenekar régi hangszeres művészei - Mozart összes zongoraversenyének Malcolm Bilson közreműködésével történt nagyszerű rögzítése, az „érettkori” Mozart-operák színpadraállítás és felvétele, valamint a kilenc Beethoven-szimfónia megjelenterése után tovább haladnak a romantikába ívelő zenetörténeti úton. (Meggjegyezhető, hogy a PHILIPS számára szintén dolgozó „gardineri” előadógárda ott már „előbbre” is tart: a cég katalógusában Berlioz, Brahms, Verdi és Fauré művei is megtalálhatók előadásukban, közöttük néhány korszakalkotónak mondható felvétellel!). Gardiner szólistapartnere ezúttal Robert Levin, aki annak idején Bilson mellett részt vett a Mozart-ciklus több-zongorás koncertjeinek felvételében. (Előadásában éppen napjainkban készül az újabb zongoraverseny-összkiadás, Hogwood vezényletével.) A hatalmas elméleti tudású szakember ismét igen virtuóz előadónak bizonyul, sőt megköckáztathatjuk: Beethoven zenéje talán jobban is illik személyiségéhez Mozart világánál. A zongoraverseny és Karfantázia fergeteges, sokszor mégis intimnek mondható szólói mellett a

L u d w i g v a n B e e t h o v e n

CD végén - alighanem első ízben - két alternatív bevezetőt is kínál a Karfantázia első része helyett, mely a mű bemutatója után jóval később került lejegyzésre: az 1808-as első előadáson idő hiányában Beethoven improvizációja hangzott el itt, s Levin rögtönzései - ha beszélhetünk ilyenmiről egy felvételen - egy szinte elfeledett zenei gyakorlatra (a „klasszikus” Beethoven-repertoár és pillanatnyi rögtönzés együttélésére) emlékeztetnek minket. Ami a vokális mű énekes résztvevőit, a Monteverdi Kórust és szólistaként közreműködő tagjait illeti, ők ismét méltók saját színvonalukhoz - ennél nagyobb dicséret kórusról nem mondható. Levegős, friss, egyben - ha kell - erőteljes és virtuóz előadásukban a ma sokszor lebecsült, ám saját korában igen népszerű kompozíció szégyenkezés nélkül mutatja az utat a Kilencedik szimfónia fináléja felé. Akad még egy, nem is akármilyen fősze-replője e felvételnek: Salvatore Lag-

rassa 1812-ből származó fortepiano-ja, melyet e felvételen végig „szólózni” hallunk. Csodálatos hangszer, szépséges hangjának karaktere jelentősen eltér Mozart zongorájától éppúgy, mint a ma megszokott koncerthangszerektől. Az a húsz-huszonöt esztendő ugyanis, mely Mozart utolsó zongoraversenyei s e Beethoven-mű keletkezése között eltelt, döntő fontosságú a „zongoratorénelemben”, hatalmasat változott a hangszer, e viszonylag rövid idő leforgása alatt. A CD-n hallható varázslatosan puha fortepiano-hangszín - néhol forradalmian új, magas regiszterben - korabeli hangszeres zenekari markáns forte-val és bársonyos piano-val egyaránt igen meggyőzően cseng együtt: Gardiner a tőle sokszor megcsodált rugalmassággal és intelligenciával ezúttal a kiváló zenekarból is kiemelkedett. Nemcsak a már jól ismert repertoár és előadók kiválóságára bizonyítotték e lemez, a régi hangszeres mozgalom új és újabb területeket (újra) feltáró-felfedező munkájának létjogosultságát, sőt szükségességét hirdeti.

Vashegyi György

J e l m a g y a r á z a t
 ***** ***** *** ** *
 kiváló jó közepes hallgatható hallgathatatlan

Georges Bizet: Carmen

• Teldec-Warner •

A megszokott előadási gyakorlattal szakító Carmen felvételt bocsátott újjára a Teldec lemezkiadó. Az 1875-ben elkészült mű ősbemutatóján ugyanis a megkomponált zenei részleteket prózai szöveg kapcsolta egybe, s csak később szerzett hozzá Bizet barátja, Ernest Guiraud zenét. A mai operajátszásban is ez az előadásforma használatos, s csak ritkán élnek a rendezők az eredeti, prózai szöveggel. Mostani felvételünk előadói tehát visszatértek a legkorábbi verzióhoz. A négyfelvonásos opera e legújabb felvétele mindezek ellenére igen kiegyenlített. Meglepő és üdítő pillanatokat csak kevesen szereznek ezen a felvételen. Az egyetlen „megbízható pont” a Micaelát alakító Angela Gheorghiu. Hangja nemcsak önmagában szerepéhez méltó, hanem Carmen ideális alakjához mérten is megfelelő: lágy és hajlékony, visszahúzódo, mégis szerelmes szerepjátszása kitűnő ellenpárja a Carmen-szerepnek. Samuel Ramey (Escamillo) produkciója kevésbé tetszetős, noha előadásából nem hiányzik az erő, s a magabiztosság. Hangjából ítélve úgy tűnik, mintha ez lenne az összes erénye, hiányoljuk belőle az eleganciát, a nagyvonalúságot, amellyel minden körülötte állót elkábít. A Don José szerepében „tündöklő” Tho-

mas Moser alakítása megbízhatóan egysíkú: számára mindegy, hogy éppen érzelmeire hallgat, vagy beosztását veszi figyelembe, egyformán küszködik minden esetben. Igyekezete lenyűgöző, érthető, hallható, s szinte kézzel fogható. Don José szerepe mindenképpen túlnő tehetségén, adottságain. Talán nem véletlen, hogy a Teldec eddig csak Mozart La finta Giardiniera operájának Don Anchise szerepének közelébe engedte. Jennifer Larmore a Teldec lemezkiadó vállalat kétségtelenül legnagyobb pártfogoltja, hiszen szólólemeze (Where shall I fly) és Gluck Orfeuszának felvétele után most a zenetörténet egyik legközismertebb operájának címszerepében hallhatjuk. Produkcióját tekintve azonban nehéz helyzetben vagyunk, hiszen szinte lehetetlen elvonatkoztatni attól a számtalan nagyszerű alakítástól, amely ehhez a szerephez köt minket. Ebből a szempontból Larmore hangja igen szerencsés, hiszen élesen elhatárolható minden más énekesnő megszólalásától. Sötét - néhol erőszakosan sötétített - tónusába minduntalan belekeveredik a drámaiság, a halál közelsége. Kiismerhetetlen Carmen ábrázol ő, a vad szerelme, s a

Georges Bizet: Carmen
Carmen - Jennifer Larmore, Don José - Thomas Moser, Micaela - Angela Gheorghiu, Escamillo - Samuel Ramey, a Bajor Opera kórusa és zenekara
Vezényel: Giuseppe Sinopoli

C a r m e n
B i z e t
G e o r g e s

tragikus sorsú cigánylányt egyszemélyben. Produkciója kíváncsivá tesz, hangja lebilincselő. Nincs más eleme ennek az előadásnak, amely folyamatosságot és ilyen húzóerőt hordana magában. Larmore Carmenje valószínűleg sokakban visszatetszést kelt majd, hiszen, mint említettük, szokatlan a nagy elődökhöz képest. A felvételen szereplő Bajor Opera kórusa le sem tagadhatná, hogy élő operaelőadások közreműködője, hiszen a színpadi légkörből is fakadó alulintonátság minden megszólalásuk velejárója. Az őket, s az énekeseket kísérő zenekar csak ritkán érzi az opera-comique ellentmondásos tragikumát, de ez nemcsak a hangszereknek, hanem az őket összefogni próbáló karmesterek, Giuseppe Sinopolinak is köszönhető.

Hegymegi Ákos

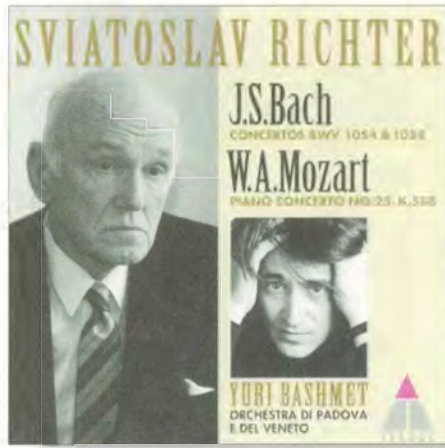
A HUNGARITON CLASSIC ajánlata

JÓZSEF RETI
TENOR
MOZART
CONCERT ARIAS
DIE ZAUBERFLÖTE
COSÌ FAN TUTTE
DIE ENTFÜHRUNG AUS DEM SERAIL
DON GIOVANNI

**J.S.Bach: Zongoraversenyek
BWV 1054, 1058
Mozart: C-dúr zongoraverseny K.503**

• Teldec-Warner •

Nyolcvanadik életéhez közeledve kevés hangszeres előadóművész vállalkozik koncertfelvételek készítésére. Sokan - még a legnagyobbak közül is - már fiatalon idegenkednek az élő lemeztől, mert tökéletességre, egyfajta pozitív értelemben vett sterilítésre törekcszenek. Idősebb korban aztán már nem annyira magától értetődőek a begyakorolt mozdulatok, nem olyan tökéletes a virtuozitás, s ezért a művészek gyakran nem járulnak hozzá koncertfelvételeik publikálásához. Szvjatoszlav Richter azonban - oly sok más területhez hasonlóan - ebben is kivétel: bátran vállalkozhat élő szereplésre, technikája ma is csaknem ugyanolyan perfekt, mint harminc évvel ezelőtt: és muzikalitása is lenyűgöző. Más kérdés, hogy 1993. októberi, a parmai Teatro Regio-ban adott hangversenyének programja - amely a közelmúltban CD-n is megjelent - nem pontosan felel meg azoknak a technikai és zenei kvalitásoknak, amelyeknek Richter birtokában van. Johann Sebastian Bach billentyűs concertói és Mozart C-dúr zongoraversenye más típusú zongorázást kíván: finomabb, cizelláltabb, érzékenyebb közelítésmódot: nem azt a túlfűtött szenvedélyt, expresszivitást és érzelmegzadagságot, ami Richter sajátja. Az eredmény: szépen megoldott, ihletett atmoszférájú előadás, amely azonban egy kicsit olyan, mint amikor egy kelet-európai emigráns már húsz éve Amerikában él, majdnem anyanyelvi szinten tud angolul, sőt már az amerikai szlengből is ismer bizonyos fordulatokat, de azért érződik a beszédén egy kis akcentus. Richter is így „beszéli” Bach nyelvét. Stílusismerete, zenetörténeti jártassága és mesteriségbeli tudása vitathatatlan, de minden egyes tételben, apró díszítésben ott az a bizonyos akcentus. Különös módon ugyanez tükröződik a Orchestra di Padova e del Veneto játékában is: minden helyén van, de semmi sem az igazi. Lényegesen pozitívabb a kép a Mozart zongoraverseny esetében: pregnáns ritmusképletek és szépen megrajzolt dallamok mellett egyfajta

Szvjatoszlav Richter

J.S.Bach: Zongoraversenyek
BWV 1054, 1058
Mozart: C-dúr zongoraverseny K.503
Szvjatoszlav Richter (zongora),
Orchestra di Padova e del Veneto,
Vezényel: Jurij Basmét

elegáns, oldott könnyedséggel teszi élvezetessé a felvételt. Az album technikai realizálása valóban világszínvonalú. A mikrofonteknika az élő felvételeknél megszokott átlagos nívót messze felülmúlóan plasztikus: ideálisak a terrek, harmonikus a szólóhangszer és a zenekar együttműködése és a zengetés mértéke. Minden a legnagyobb rendben van tehát, csak a többször említett akcentus rontja el kissé a richteri minőséghez szokott hallgató kedvét.

Retkes Attila

**Gregor Joseph Werner:
Vesperae de Apostolis, Vesperae de
Confessoris, Laetaniae de Venerabili
Sacramento**

• Hungaroton Classic •

A Hungaroton Classic gondozásában jelent meg az a CD, melynek műsorán Gregor Joseph Werner - Kismartonban, Esterházy herceg szolgálatában működött karmester és zeneszerző - egyházi művei közül három szerepel. Hogy a maga korában híres és elismert komponista neve az utókor számára ismeretlenül cseng, Joseph Haydnnak köszönhető, aki a herceg szolgálatában követte őt. Mellette a szerényebb tehetségű, konzervatívabb stílusban alkotó Werner már életében is mellőzöttnek érezte magát. Művei - mindezek ellenére - az egyházi zene jelentős kompozíciói. A mai kor muzikusainak feladata az utókor számára ismertté tenni, és értéküket tiszteletben tartva tolmácsolni őket. Ezzel a szándékkal indítható útjára a Hungaroton Classic is vállalkozását, amikor a felvétel elkészítéséhez nemzetközileg elismert előadókat szerződtetett. Sajnos a nemes szándék ebben az esetben kevésnek bizonyult: az eredmény megítélése több szempontból is problematikus. A Vesperások előadói - a Schola Cantorum Budapestiensis tagjai - ugyanis nagyrészt gyermekek, nem hivatásosak, hanem amatőrök. Hangjuk még éretlen, az együttes hangzása nem homogén. Sajnálatos, hogy tanáraik orgánuma szólók éneklésére kevésbé alkalmas. Sokszor nehezen érik el a kellő mélységeket, magasságokat, ami

A HUNGAROTON CLASSIC ajánlata

hamissághoz, fátyolos, színtelen, merev előadáshoz vezet. Így nem kell csodálkoznunk, ha az amúgy kis létszámú zenekar esetenként elnyomja az énekszólót. Mindemellett meg kell említenünk a szöveg - artikuláció idegesítő hanyagságát, ami az egész CD-re jellemző: a jó szövegmondás egyébként egy rosszul sikerült felvételt is előnyösebb színben tüntet fel. Jelen esetben a felvételtől alkotott összbemutatómón még a Sancta Cecilia Énekegyüttes által előadott Litánia szép zenei tolmácsolása sem tud javítani.

Arany Tímea

Gregor Joseph Werner

Gregor Joseph Werner:
Vesperae de Apostolis,
Vesperae de
Confessoris, Laetaniae
de Venerabili
Sacramento
Előadók: Schola
Cantorum Budapestiensis,
Santa Cecilia
Vocal Ensemble,
Weiner-Szász
Kamarazenekar
Vezényel: Mezei János

Bajo El Cielo Español

• Sony •

Augustin Lara és Maria Teresa Lara Suite Espanola című kompozícióját énekelte lemezre a világ egyik vezető tenoristája, Plácido Domingo. Lara, egyike a legnagyobb mexikói zeneszerzőknek, populáris dalai által vált ismertté a zeneszeretők körében. Nem véletlen tehát, hogy a kiadó éppen ezt a művet jelentette meg, hiszen a XX. század ilyenfajta muzsikája biztos sikert jelent a világ bármely pontján. Plácido Domingo előadását nem érheti kritika, mindössze csak az sajnálatos, hogy a világ egyik legnevesebb előadójának miért kell komolyzenei slágereket énekelnie?! Domingo azonban még ezekben a művekben is rangos művész marad, hiszen érzi a felelősséget, hogy élményt kell nyújtania a muzsikára éhes embereknek. Igen jól állnak neki ezek a kis hangulatdarabok, déli temperatuma hitelessé teszi azok minden ütemét. Zenei gesztusai, kifejezésbeli finomsága mélyen a muzsikából fakad, termékeny tartalommal bír, olyan sugalmazással, amely hosszú időre végigkíséri a hallgatót. A megragadó tenorhang mellett a darabok eszmei mondanivalója is figyelemreméltó. A nagy spanyol városok hangulatképei mellett a könnyed, felelősség nélküli szerelem, mely talán csak a déli népeknél nem kelt visszatetszést, egyike a művek fő témájának. Nem minden ok nélkül, hiszen a zeneszerző életében hétszer kötött házasságot, s asszonyaiban a zenei inspiráció forrását látta csupán.

Hegymegi Ákos

Plácido Domingo

Bajo El Cielo Español:
Plácido Domingo - ének
WC Szimfonikus
zenekar

Dukas: A bűvészinás
Richard Strauss: Symphonia
Domestica, Ravel: La Valse -
- kézzongorás feldolgozások

• Teldec-Warner •

Három ismert, virtuóz hangszerelésű nagyzenekari mű kézzongorás átírata található a Teldec korongján. Ravel La Valse című darabja talán így eredeti, ebben a formában, legalábbis az biztos, hogy a kézzongorás letét egyidőben keletkezett a zenekari verzióval. Richard Strauss Symphonia Domestica című monumentális opuszát egy, a szerzővel azonos korosztályba tartozó zeneszerző, zongorista, karmester és akadémiai professzor, Otto Singer dolgozta át nagyon eredményesen, látványosan, mégis hűvösen. A programot nyitó Dukas-darab, A bűvészinás - zenekari scherzo - viszont az egyik előadó, Alexandre Rabinovitch új hangszerelésében hangzik el. Talán mind közül ez szól legszebben, s ez felel meg leginkább ennek a rendkívüli kamarezeneti párosnak, akik koncerten és lemezen már Rachmaninov, Mozart és Brahms számos művét játszották két zongorán. A duó másik tagja a világsztár Martha Argerich örömet és élvezetet talál ezeknek a munkaigényes, ám a kamarazenélés igazi légkörét idéző daraboknak az előadásában. Az egész játékidőt beragyogja a jó hangulat, a játékos szellem, a mindenünnen előbukkanó kreativitás. Ugyanakkor tétje is van mindennek. Zeneileg nehéz, kényes pillanatok virtuóz megoldásai kínálnak szinte a hallgató számára is kézzelfogható örömet, elégedettséget. Remek játék az ismert - máshonnan és máshogyan ismert - dallamokat, fordulatokat azonosítani. Szellemi társasjáték, melyre két kiváló pianista hív magával, hogy szinte beavatottnak érezhetjük magunkat. S azok is vagyunk, hisz „együtt kamarázhatunk” a legnagyobbakkal: Martha Argerich és Alexandre Rabinovitch partnerei vagyunk egy rövid órácskára.

Farkas Virág

Martha Argerich & Alexandre Rabinovitch

Dukas: A bűvészinás
 Richard Strauss:
 Symphonia Domestica
 Ravel: La Valse - két-
 zongorás feldolgozások
 Martha Argerich és
 Alexandre Rabinovitch

Alfred Deller

• DECCA-PolyGram •

E különleges hangfajta talán még ma is az értetlenség övezi nálunk. A bizonytalansághoz nem kis mértékben járul hozzá, hogy az egymástól eltérő hangképzési technikák, korhű előadói irányzatok és terminológiai hagyományok szerint a művészek, kritikusok és szerkesztők hol countertenor, male alto (férfi-alt), esetleg Altus vagy az haute-contre, netán falsetto megjelöléssel illetik. Ráadásul a barokk operák mai felvételein gyakran kontratenorokra bízzák a hajdan kasztráltak számára írott szólalombokat, s ez nem mindig hoz sikert. A kontratenor hang - magasabb a tenorhoz képest, mélyebb a női altnál - valójában természetes adottság és megfelelő éneklésmód együttes eredménye. Angliában a XIX. század elejéig tartott a divatja, akkor kiszorult az egyre tágasabb hangversenytermekből, a növekvő hangerőű zenekarok mellől. 1943-ban azonban „feltámadt”, s Alfred Deller (1912-79) első londoni koncertje az újvirágzás kezdete lett. Az ő tüneményes éneke világszerte bámulator kellett, a halála óta eltelt idő pedig megerősítette sokunk meggyőződését, hogy az egyénien szép hangszín meg a fölényes és makulátlan énektudás tekintetében egyetlen kitérő utóda, követője sem ér fel hozzá! 1960-ban Britten a delleri virtuozitástól ihletve s az ő részére írta a Tündérkirály „emberfölöttinek” elképzelt szolamát. A szentivánéji álomban. Deller a halála előtti években Budapesten személyesen bizonyította, hogy művészetén nem fogott az idő. Ez a CD az énekes második „profi” évtizedét illusztrálja, viszonylag korai termését a gazdag lemezgyártéknak. Deller 1949-től dolgozott a stúdiókban, a DECCA produkciót még 55 Vanguard és közel 40 Harmonia Mundi LP követte (szólóénekes és az általa alapított és irányított együttes repertoárja). Purcellnek kiemelkedő újranepszerűsítője volt, a Fairy Queen híres Panaszából valósággal slágert csinált egy Deller-lemez. Purcell sok művét többször is felvette, itt a „Jöjjetek, művészet gyermekei!” című óda

flute Visions of 20th Century

• Hungaroton Classic •

A Hungaroton Classic újdonságai között jelent meg Garzuly Anna fuvolaművész és Dorian Keilhack zongorista kamaralemeze, amelyen több, eddig ritkán hallható XX. századi kamaramű is szerepel. A kortárs zeneszerzők mellett két olyan komponista is képviselteti magát e felvételen, mint Paul Hindemith, vagy Bartók Béla. A művek összeválogatása igen egyéni ízlésvilágot tükröz, hiszen az amerikai származású Robert Muszynski darabjai össze sem mérhetők Berio, Kurtág, vagy akár - Garzuly Anna nagypapja - Geszler György alkotásaival. Geszler György majd negyedórás Vision című darabja nem véletlenül került a lemez középpontjába. A szerző 1994-ben komponálta ezt a művet, s 1995-ben már be mutatták a Carnegie Hallban. A látomás igencsak sokat kölcsönöz Bartók zeneszerzői fortélyai-ból, anélkül, hogy olcsó utánzatnak tűnne. Geszler György alkotásának befogadását nagy mértékben könnyíti, hogy avatott művészek produkciójaként szólal meg. Kurtág György zenei névjegye sem hiányzik a CD-ről. A zeneszerző a tőle megszokott tömör és rövid formában tiszteleg Johann Sebastian Bach emléke előtt. A szólófuvolára írt kompozíció csak többszöri hallgatás után tárja fel rejtelseit, s válik tartalmas muzsikává. Bartók Béla Tizenöt magyar parasztdal című ciklusát Paul Arma dolgozta át fuvolára és zongorára. Ezzel a munkával Armának sok esetben olyan kompromisszumot kellett kötnie, amely által a megszületett alkotás távol marad Bartók intenciójától. Az Angoli Borbálát idéző részletben a fuvola sokszor a kíséret folyondárszerű dallamát „énekli”, míg a zongora a fődallamot játssza. Sajnos e mostani felvételen Dorian Keilhack nem tudott megbirkózni a magyar népdal hangulatával, számos helyen érzéketlen a zenei szöveg sűrűsödésére, s míg Garzuly Anna játékában nő a heveség, addig pianista társa messze marad tőle a művészet útján. Mindent egybevéve a titokzatos című (Flute

Flute Visions of 20th Century

Flute Visions of 20th Century
Garzuly Anna - fuvola
Dorian Keilhack - zongora

Visions of 20th Century) lemez alkalmat ad arra, hogy megismerhessünk egy fiatal, tehetséges fuvolaművészt, aki már oly sok versenyen és külföldi koncerten bizonyította tudását és művészi képességeit.

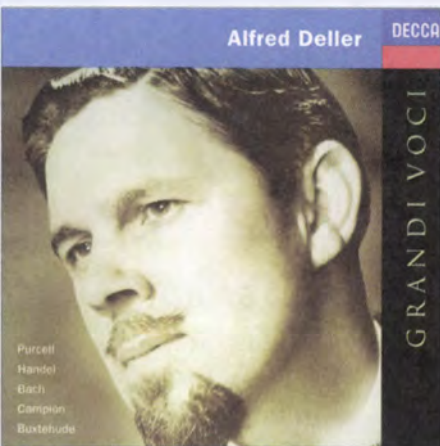
Hegymegi Ákos

A HUNGAROTON CLASSIC ajánlata

részleteit halljuk. Az angol lantköltők számtalan dalával (ayres, lute songs) is ő ismertette meg korunk közönségét, ezeket Thomas Campionnak, Purcell ifjabb kortársának négy dala képviseli. A német barokk zene ösvényein Deller ritkábban járt, így a Buxtehude-motetta s különösen Bach Magnificatjának altáriája és kettőse ritkaság értékű. A kiadvány szenzációja számomra az egyik legkorábbi (1954-ben) rögzített teljes Händel-opera, a Sosarme félorányi ária- és duettfűzére. Deller énekbravúrai és ellenállhatatlan hangja címszereplő szólamában oly friss, eleven színpadi hangulatot teremt, akár a „modernkedők” újabb felvételei között. Az „In mille dolci modi” (Ezer gyöngédséggel) kezdetű szerelmi áriáról Stanley Sadie, a legismertebb élő Händel-tudós azt írta, hogy „elbűvöli érzelmeinket”. Fenntartás nélkül ajánlott! Ötcsillagos generális az archív kincsek között.

Uhrman György

A l f r e d D e l l e r

Alfred Deller-
kontratenor
Purcell, Händel, Bach,
Campion és Buxtehude
művei
Grandi Voci,
1953-55/1996.

**Ravel: Zongoraversenyek
Debussy: Fantázia zongorára
és zenekarra**

• Philips-PolyGram •

Ravel & Debussy

Úgy tűnik, hogy a digitális rögzítéstechnika kamaszkorát éli. Még szertelen és túlzásokra hajlamos, de talán egyszer majd az érett férfikorba lép. Addig is még meg kell várnunk, hogy a hangmérnökök neve egy rövid időre a lemezborítók első lapjára kerül közvetlenül a karmesterek és a szólisták mellé. Szemléltetőmást jelentős művészek is egy újfajta tökéletesség eszméjébe lettek szerelmesek. Vagy csak kacérkodnak, flörtölnek vele? Kamaszos szertelenség részükről is? Nem tudhatjuk. Fel kell készülnünk arra, hogy a technikai fejlődés egy új műfajt hoz létre, amit az egyszerűség kedvéért nevezünk CD-nek, mely műfaj gyökeresen átalakítja majd hallásunkat, zenéhez való viszonyunkat, azt az egész akusztikai aurát, melyben élünk. Jó lesz ez nekünk? - tehetnénk fel ezt a korszerűtlennek számító apokaliptikus kérdést. Kocsis Zoltánék felvételét hallgatva ez a kérdés óhatatlanul felvetődik. Néhány évvel ezelőtt még egy hangmérnök azon fáradozott, hogy olyan felvételt készítsen, mely megközelíti az élő koncert által nyújtható akusztikai élményt. Ha ez sikerült, az előadó halás volt. Manapság úgy tűnik, hogy a hangmérnök a partitúra egyfajta olvasását közvetíti, mely olvasatot az előadó bocsátotta a rendelkezésére. Mivel olvasatot hallunk és nem gyakorlatot, óhatatlanul hiányérzetünk támad. Bár pontosabb betekintésünk van az interpretációs szándékokat illetően, a műhöz magához közelebb nem jutunk, sőt határozottan távolabb kerülünk tőle, hiszen csak „elmondás” alapján ismerjük. És a narratívák egy idő után egyhangúvá és unalmasává válnak. Különösen élesen vetődik fel ez a kérdés Ravel G-dúr zongoraversenyének két szélső tételével kapcsolatban. A hangszercsoportok közötti arányok olyan tiszták és olyan plasztikusak, hogy hitelességük kérdésessé válik. Az effektus-elemek néha annyira elemi erővel hatnak, hogy az ember szemei előtt akaratanul is egy keverőpult potmétere rajzolódna ki. Talán igaztalan a vád, de még az is felmerülhet, hogy a crescendókra utólag „rászigittettek”. Mindezt természetesen az interpretáció érdekében nem öncélú technikai perfekcionizmustól vezérelve. Kocsis Zoltán, bár játékát néha a rutin langyos fuvallata lengi

át, ismét igazolja, hogy nagyszerű pianista. Ravel két kompozíciója számtalan lehetőséget biztosít számára, hogy számot adjon a különböző kloritok iránti érzékenységről. A jazzből származó elemekkel is a legnagyobb könnyedséggel birkózik meg. A balkéz zongoraverseny pedig újra bizonyította kivételes virtuóz képességeit. Amíg a különleges kloritok iránti érzékenység előny a szólistának, addig a színek halmozott gazdagsága hátrány a produkcióra nézve. Fischer Iván nem tudta feloldani a montázsokban rejülő esztétikai ellentmondást. Mi teremtsen egységet a képek, színek, hangulatok kavalkádjában? Talán a képek, színek, hangulatok közötti összefüggések felkutatása és megmutatása? Ez is egy járható út lett volna, amivel sajnos Fischer Iván nem élt. A lemez egyik erényének tartjuk, hogy újra rávilágít egy régi igazságra, miszerint nyelveket ismerni jó dolog. A tájékoztató füzetecskében ugyanis négy kisebbfajta tanulmánnyal is felérő ismertető olvashatunk a művekről angolul, németül, franciául és olaszul. Mivel mindegyik szöveget más-más szerző jegyzi, tartalmuk is eltér. Érdemes elolvasni mind a négyet, hogy a leszűrt tapasztalatok birtokában megalkothassuk saját lemezismertetőnket. Egy tetszőleges ötödik nyelven, a bábeli kavalkád jegyében. (A lemezt német zenekritikusok a III. negyedév legjobb felvételének választották. Gratulálunk! - a szerk.)

Ravel: Zongoraversenyek
Debussy: Fantázia zongorára és zenekarra
Kocsis Zoltán - zongora
Budapesti Fesztivál
Zenekar
Vezényel: Fischer Iván

Molnár Szabolcs

**Carl Philipp Emanuel Bach:
Vonós-kíséretes billentyűs szonáták**

• Hungaroton Classic •

Fő kérdésünk, hogy vajon kié lehet a főszerep ezen a Hungaroton korongon. Első tipp, hogy az instrumentumoké. Talán a billentyűs hangszeré, mely nem más, mint fortepiano. „A copy of Stein” - a borítóról csupán ennyi derül ki, valamint az, hogy „about 1790”. Bizonyára igen jó kópia, hiszen kiegyenlített a hangzása. A legtöbb muzikusnak éppen ez az álma, viszont nincs „egyénsége”, hangjának nincs semmi különleges zamata. Vagy talán a művésznő, Elek Szilvia áll a középpontban? A hátoldal jól sikerült fotója, Felvégi Andrea munkája, mintha erre utalna. Ám az egyórányi zenei anyag meghallgatása során róla sem derül ki, milyen muzikus. Szűts Péter neve ismerős a régi zenét kedvelők körében. 1804-ben készült hegedűje azonban, éppen a darabok természete miatt kísérő funkcióra szorítkozik. Amikor mégsem „félterővel szól”, ahogy azt Dolinszky Miklós ismertetője ideálisként elvárja, akkor durva és sprőd. Máté Balázs édes és presszív csellóhangját jól ismerjük koncerttermekből. Itt ő és hangszer, semlegesen háttérbe vonul. A hangszeréről, s az előadóról ez minden, amit megtudhatunk. Ki lehet vajon az igazi főszereplő? - kérdezem újra. Talán a szerző, Carl Philipp Emanuel Bach? Vagy maga a műfaj, ez a bizarr, s egyáltalán nem szokványos megnevezésű, vonós-kíséretes zongoraszonáta? Nem hinném, hisz adatokat erre nézve sem találunk a négy nyelven mellékelt kísérő-tanulmányban! Sem a szerzőről, sem az életművéről, de még csak a műfaj életműben betöltött helyéről sem tudunk meg sokat. Minek, hisz bárki leveheti polcáról a zenei lexikon megfelelő kötetét, s elolvashatja, amit tudni akar. Ámbár én, személy szerint a régi Hungaroton lemezborítóit használtam éveken át lexikon helyett, hiszen adataik oly megbízhatóak, elemzéseik oly alaposak voltak. Sajnos ezt nem sikerült örökségként átvenni. Maradt az esszé, a nagy lélegzetvétel, az ügyes ötlet, amely a lovagkortól a XIX. század közepéig előadói praxisáig ível. Sajnos a kifejtésre nincs mód. Végül a szerző megmondja: mikor, melyik tételben és mit élvezzünk. Persze erre nincs megfelelő hely, így a népnevelői szándék is hamvába hull. Sajnos az elemzés nem ezeknek a miniatűr füzetkének a műfaja. Viszont a CD mint hanghordozó hatalmas lehetőség, szerintem olyan mint egy könyvtári polc. Teljes

művek lelhetőek fel itt, összkiadások, komplett sorozatok, hogy kedvünkre válogathassunk. Ám ez csak akkor lehetséges, ha rend van, és az információk is pontosak. A szerkesztői tétovaságnak tulajdonítom, hogy lemezünk nem a szerző egyik vagy másik kiadott sorozatának egészét mutatja be, hanem válogat a különböző években, különböző helyeken megjelent kiadványokból. Antológia - vetethénk ellent. De nem az. Hiányzik a változatosság, a reprezentativitás. A hagyományos, régi, fekete lemez, a maga kétszer húszperces időtartamával talán indokolta, hogy a koncert-dramaturgia jegyében egyfolytában hallgatható, változatos és szórakoztató programot válogassanak össze. Nincs sok értelme folyamatosan, háttérzeneként, szórakoztató muzsikaként ismeretlen Carl Philipp Emanuel Bach darabokat hallgatni. A mai hallgató válogatni akar, s erre a mai technika lehetőséget ad. Főleg akkor, ha a CD-repertoárt tudatosan szekeszti. Ez a korong sem a szisztematikus ismeretszerzésre, sem a műélvezői befogadásra nem alkalmas. Valami régi beidegződésre viszont erősen emlékeztet. Volt idő, amikor nagylelkű gesztusként „adták” a muzikusoknak a lemezszerpelt. Menedzselési segédanyagként elsősorban külföldön, hasznos és elegáns lehet ez a felvétel is. A Cristofori Trio sajnos itthon ritkán szerepel. Pedig sok-sok koncert kell ahhoz, hogy egy interpretáció beérjen, a tételek egyenként elnyerjék sajátos karakterüket, s személyes jelentéssel telítődjenek a művek. Akkor talán lehetne használni valamit ennek a Bach-fiúnak is, hiszen megérdemli, hogy egyszer végre ő legyen a főszereplő.

Farkas Virág

Cristofori Trio

Carl Philipp Emanuel Bach: Vonós-kiséretes billentyűs szonáták
Cristofori Trio:
Elek Szilvia - fortepiano,
Szűts Péter - hegedű,
Máté Balázs - cselló

Beethoven: Zongoraszonáták
Op.2/1, Op.2/3, Op.13 „Pathetique”

• Hungaroton Classic •

Fischer Annie Beethoven sorozatának első lemezével a Gramofon előző számában már foglalkoztunk. Észrevételeink elsősorban a lemez készítőire vonatkoztak, maga a művészi produkció vizsgálódásunk horizontjából kiesett. Ezúttal a recenzensnek nincs más dolga, mint benyomásait az olvasóval megosztani, hiszen a szó klasszikus értelmében kritikát nem gyakorolhat. Fischer Annie művészete megkérdőjelezhetetlen. A CD első felvétele a „Pathetique”-szonáta, melynek népszerűsége hazánkban talán az ő játéka is köszönhető. A legszembe-tűnőbb az a hatalmas erő, melyet törekény alkata ellenére sugároz magából. E szonáta esetében az erőt a szó legelemből, fizikai értelemben használjuk. Hogy honnan jönnek elő ezek a gígaszi energiák, csak sejtéseink lehetnek. Ez az energia az, ami a hallgatót a székebe nyomja, és nem engedi onnan felállni. Félig bémultan ugyan, de észrevesszük, hogy az első tételt indító Grave bevezetés hogyan válik a forma szerkesztésévé. Valódi drámát, jelenetet formál így az exozicióból. A kidolgozási részt színházi értelemben is dramaturgiai forrponktét jeleníti meg. A főtéma codaként való visszatérése előtt ez a Grave anyag, mint egy távoli hang újra visszatér. Fischer Annie játékában ez az akusztikai hatás, mely a zenei rétegek térbeli elhelyezkedését rajzolja meg a zene valódi dimenzióját is feltárja: az időét. Az egész tétel, mint egy időben kibomló, drámákkal teli cselekmény az elmúlás és az újjászületés dimenziójába ágyazódik. Fischer Annie oly intenzíven hatol a mű formájába, hogy ami valójában rendhagyó és különös, az természetesnek és egyszerűnek tűnik. A második tétel azon a varázslatos cantabilis hangon szólal meg, ami Mozart-játékából árnyaltan jeleníti meg, hogy a vastagabb szálak nem fedik el a vékonyabb fonalakat. A textúra jóval bonyolultabb annál, mint amit hallunk, mégsem az az érzésünk, hogy az átláthatóság leegyszerűsítést jelentene. A szonátát záró Rondóban a téma valamennyi elhangzása friss és

Fischer Annie

Beethoven:
Zongoraszonáták
Op.2/1, Op.2/3,
Op.13 „Pathetique”
Fischer Annie -
- zongora

egyenített. A lemezen hallható második darab a zongoraversenyek világát idéző hatalmas méretű koncert-szonáta, az Op. 2/3 (C-dúr). Felejthetetlen a második tétel valószínűtlen hangnemmű Adagioja. Férfias fájdalmak és érzelmek kavarnak ebben a himnikus hangütéstől sem idegenkedő, megfoghatatlan túlvilági románcban. Fischer Annie olyan őszinte empátiával közelít ehhez a zenéhez, hogy a férfi panaszhangja mögött fel-felcsendül egy-egy vigaszt nyújtó női hang is. A lemez utolsó szonátája, Op. 2/1 (f-moll) a tematikusan is szervesen építkező beethoveni elv egyik mintapéldája. A lendület, mellyel Fischer Annie ezt a tömör, lényegretörő szonátát játssza, a koncentrált mondanivaló közlésének legmegfelelőbb módja.

Molnár Szabolcs

A HUNGAROTON CLASSIC ajánlata

heethoven-Liszt: Eroica szimfónia
(zongoraátírat)

Beethoven: Tizenöt variáció saját
témára, op.35 „Eroica-variációk”

• Teldec-Warner •

Cyprien Katsarisnak úgy tűnik, van érzéke a titokhoz. Zongoristaként nem akar mindent jobban tudni, s nem kívánja egyszer s mindenkorra megfejteni, mindenki számára megmagyarázni és értelmezni Beethoven remekművét, ahogyan Beethoven sem „égi alkotónk” műhelyébe kívánt illetéktelenül behatolni. S kettőjük között a kapocs Liszt Ferenc, aki tőle szokatlan alázattal tartotta tiszteletben a géniusz titkait. „Partition de piano” névvel illette a Beethoven-szimfóniák zongora-átíratát, s nem a sokkal szokványosabb „transcription”, azaz átírat szót alkalmazta. Ezekben a művekben, melyeket zongorista-karrierjének lezárulása után, weimari korszakában publikált, már nem érdekelte a közvetlen és direkt hatáskeltés, melynek korábban utánozhatatlan mestere volt. A hűségre és alázatra került a hangsúly. Beethoven szimfóniáinak szerkezeti és harmóniai nagyszerűségét akarta hozzáférhetővé tenni sok ember számára, abban a korban, amikor még nem létezett a hanglemez, s a remekművek alapos megismerésének egyetlen útja volt, a játszható kotta. Mint ismeretes, a Beethoven-művekből, így az Eroica-ból is számos zongora-letét forgott közkézen, különböző technikai szinten álló zongoristák számára. Ám ezeket Liszt, mint igazi zenész nem tartotta kielégítőnek. Virtuóz éveiben gyakran játszott koncerten a Gyászindulót, a III. szimfónia második, további három tétel zongora lassú tételét. Ehhez készült el, húsz évvel később a

Beethoven/ Liszt
Symphony No. 3 "Eroica"
Beethoven
Eroica Variations
Cyprien Katsaris

Beethoven-Liszt:
Eroica szimfónia
(zongoraátírat)
Beethoven: Tizenöt
variáció saját témára,
op.35 „Eroica-variációk”
Cyprien Katsaris -
zongora

partitúrája. Katsaris a Teldec fenegyerekeként, a Glenn Gould kitaposta ösvényen haladt, s a nyolcvanas években sorra játszotta lemezre ezeket a nem könnyű átíratokat, az összes Beethoven szimfóniát. Extravaganciáihoz azóta a hangversenylátogató közönség, és a lemezhallgatók is hozzászóltak. Eredeti olvasatú Chopin és Schubert interpretációi minden fenntartás ellenére elfogadtatták őt, mint eredeti virtuozitását, intellektuális és megszállott zongorista. A virtuóz repertoárból is elsősorban Lisztet választotta ki, az ő specialitása lett. Elmúlt tíz esztendő, s úgy tűnik, éppen most jött el az ideje az Eroica új CD-kiadásának. Kiegészítésként a programban az Eroica-variációk szerepel, egy 1989-es felvétel felújításaként. Kedvező választás, mert rávilágít arra, milyen másfajta zongorista volt Beethoven és Liszt. A variációk szinte játéknak hatnak Katsaris számára, míg a szimfónia előadása során nem tagadja, milyen monumentális feladatot ró rá a zenekari hangzás rekonstruálása, az árnyalatoknak, a színeknek, és a gazdag belső szólamoknak az érzékeltetése. Interpretációjának legfőbb jellemzője a felelősségvállalás, amely a csodát eredményezi. A CD-lemez filozófiai, teológiai, világnézeti dokumentum lesz. Állásfoglalás, melyet ízlésirányzatok és divathullámok csak átszínezní képesek. Érvénye maradandó.

Farkas Virág

B
e
e
t
h
o
v
e
n
&
L
i
s
z
t

A **HUNGAROTON CLASSIC** ajánlata

VERDI
Simon Boccanegra
Lajos Miller
Zsolt Nagy Veronika Rincses, József Gregor
Hungarian State Opera Chorus and Orchestra
GIUSEPPE DATANI

A WARNER CLASSIC HUNGARY
LEMEZAJÁNLATA

STRAVINSKY
THE RAKE'S PROGRESS
UPSHAW HADEY RAMEY BUMBRY
KENT NAGANO
Chœur de Cantabile de l'Opéra de Lyon

Stravinsky: The Rake's Progress - Upshaw, Nagano 2 CD

BIZET
CARMEN
LARMORE, RAMEY, SINOPOLI

Bizet: Carmen - Larmore, Ramey, Sinopoli 3 CD

BERNSTEIN
new york
PATINKIN

Bernstein és New York - Upshaw, Patinkin CD ÉS kazetta

SIBELIUS
Violin Concertos
MAXIM VENGEROV DANIEL BARENBOIM

Sibelius: Hegedűverseny Vengero, Barenboim CD

Rózsavölgyi
MUNK SHOP

Kaphatók a Rózsavölgyi Zeneműboltban (Budapest, V. Szervita tér 5.).

The Collaboration of Steven Spielberg and John Williams

• Sony •

Az első fennmaradt zenei emlék - Pindarosz ódája, i.e. V. század- óta a világ zenekultúrája hihetetlenül sokat változott, fejlődött. A liturgikus egyszólamúságon keresztül, a korai hangszeres együttesek consort-zenéin át, a barokk, a klasszikus és a romantikus nagymestereken is átélve jutottunk el századunk hangzásvilágához, ahol mind a tizenkét hang-európai lépték szerint - egyenrangúvá vált. Ezzel viszont a zene elérkezett egy olyan pontra, ahonnan már nem lehet tovább fejlődni - hacsak nem vesszük igénybe a technika legújabb vívmányait: a számító-

gépet vagy a szintetizátort. Esetleg egy másik művészet kihasználatlan dimenzióját... Ez a másik művészet lehet a film és a filmzene, ami teljesen új helyzet elé állítja a muzikusokat, zeneszerzőket, filmrendezőket éppúgy, mint a szereplőket és a közönséget. Steven Spielberg filmrendező és John Williams zeneszerző nagyszerű kettőse már évtizedek óta ámulatba ejti a közönséget: találkozásuk a film és a zene tökéletes fúziója. A „fúzió” kifejezés persze nem biztos, hogy megállja a helyét, hiszen ebben az esetben a zene a film alárendeltje. Éppen ez az egyik fő probléma azzal a dupla CD-vel, amely a Steven Spielberg és John Williams együttműködése címet viseli. A filmzenék különösebb rendszer nélkül követik egymást. Ha egyiket-másikat mégis felismerjük, óhatatlanul azonnal eszünkbe jutnak a hozzájuk tartozó képsorok: Az elveszett frigyláda fosztogatói, az E.T., a Jurassic Park, a Schindler listája, a Hook kapitány, az Indiana Jones és a végzet temploma adott részletei. Ebből is adódik, hogy a filmzenék önálló darabként nem állják meg a helyüket: csak clustereket,

S t e v e n S p i e l b e r g & J o h n W i l l i a m s

The Collaboration of Steven Spielberg and John Williams
Filmzenék

összefüggéstelen hangfűzéseket tartalmaznak, amelyek között néha felbukkan egy-egy zenei poén is (A Nap hatalma, Harmadik típusú találkozások, 1941, Indiana Jones és az utolsó kereszties hadjárat). A lemez másik alapvető problémája a meglepően szegényes design és kivitelezés. A Spielberg-filmek pazar arzenálja korántsem tükröződik a borítón és a bookletben. Legalább a filmek rövid sztoriját, főszereplőit illetve néhány alapinformációt kinyomtathattak volna, nem is beszélve egy-két színes standfotóról. Ehelyett a két jóbarát fekete-fehér portréja látható. Sebj, legalább őket felismerjük, ha találkozzunk velük.

Pászti Károly

A **HUNGAROTON CLASSIC** ajánlata

**Marcus Roberts: Portraits In Blue;
Gershwin: Rhapsody In Blue: „I Got
Rhythm” Variations;
James P. Johnson: Yamekraw**

• Sony Classical •

Mindjárt az elején le kell szögeznünk valamit. Bár a label ezt sugallja, itt mégsem klasszikus - legalábbis a szó eredeti értelmezésében - lemezről van szó. Marcus Roberts, akinek 33 éves korára pályafutása üstökös-ként ível felfelé, nem kevesebb vállalkozott, minthogy új életet lehel Gershwin klasszikusnak számító Kék Rapszódijába. „Megpróbáltam azt megmutatni, hogy mi történt azóta, mióta Gershwin megírta a darabot” - mondta Roberts a Downbeatnek adott interjúban. Ezt viszont rendkívüli körültekintéssel teszi, megőrizve a legkarakterisztikusabb zenekari részeket (az eredeti Ferde Grofé-féle, az ősbemutatón a Paul Whiteman zenekar hangszerelője hangszerelésében), viszont időnként „becsompészve” a jazz combot, amitől igazán mai lüktetést kapnak egyes részek. A legszembetűnőbb változtatásokat a szólisztikus részekben halljuk. Ezt minden joggal megteheti Roberts, hiszen Gershwin is improvizálta szólóit. A zongorista nemcsak rendkívüli zenei fantáziájáról, hanem pianisztikus képességeiről is tanúbizonyságot tesz, egyébiránt gyermekkorától óta vak, amit kénytelenek vagyunk figyelembe venni a technikai bravúrok értékelésénél. És sikerül neki megidézni mindazokat, akik a darab megkomponálása óta „nyomat” hagytak az amerikai, de joggal mondhatjuk, az egyetemes zenében, úgy mint Erroll Garner, Thelonious Monk, Duke Ellington, Bud Powell, Fats Waller, Jelly Roll Morton. Őt csillagot kapna a lemez, elsősorban Roberts érdemei miatt, ha itt vége is volna. De nincs vége. James P. Johnson - akinek nevéhez fűződik az ún. „stride” zongorázás, valamint a huszas évek táncőrülete, a „Charleston”-eredetileg zongorára íródott darabjait izgalmas hangszerelésben halljuk, melyben a blues-elemek a meghatározók. Végül Gershwin „I Got Rhythm” Variációjában az eredeti darab, (mely az 1930-ban bemutatott Broadway musical, a Girl Crazy főslágere volt, s amely szerkezetét tekintve

M A R C U S R O B E R T S

★★★★★
 Marcus Roberts:
 Portraits In Blue;
 Gershwin: Rhapsody In
 Blue: „I Got Rhythm”
 Variations;
 James P. Johnson:
 Yamekraw;
 Marcus Roberts -
 zongora,
 St. Lukes szimfonikusok
 kamarazenekeze és a
 Lincoln Center jazz
 zenekara
 Vezényel: Robert Sadin

alaplűnek számít a jazz standard irodalomban) több hangulatban szólal meg, kihasználva mind a szimfonikus nagyzenekart, mind a jazz trió adta lehetőségeket. Tehát két zenei világ találkozik itt, melynek elindítója éppen Gershwin volt, hiszen elsőként tette „szalonképessé” az európai zenéhez szokott fülek számára a jazzt, vagy talán helyesebben az afro-amerikai zenét, mely bátran állíthatjuk, fölött a korábban egyeduralgoló, európai klasszikus zenéhez. Talán igaza van Roberts-nek, amikor azt reméli, hogy „ha hallhatná, biztosan ünnepelné Gershwin is ezt a lemezt”. De a nyitó, szimfonikus magasságokat a lemez második-harmadik darabja csak távolról közelíti meg.

Bori Viktor

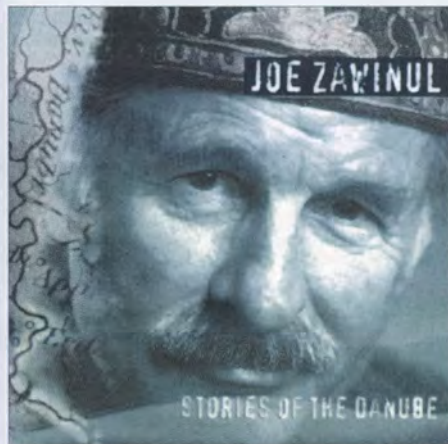
**Joe Zawinul:
Stories of the Danube**

• Philips Classics •

Műfaji megjelölése szerint szimfónia az, amivel nemrég Joseph Zawinul, az osztrák származású billentyűs fenomen, a Mercy, Mercy, Mercy, a Birdland, valamint a Gibraltar világhírű szerzője, az ő és Wayne Shorter által meghatározott Weather Report hajdani főnöke előrkult. Még a kilencvenes évek elején a bécsi Anton Bruckner Ház bízta meg Zawinul a végső változatában hét tételes szimfonikus darab megírásával. A bemutató 1993-ban volt Linzben. Miután a muzsikusz Brazíliában és más dél-amerikai államokban koncertezett új darabjával, európai bemutatókra is sor került. Zawinul már legendás együttesében érzékeltetni tudta, hogy különleges érzéke van a harmóniakhoz, hogy szintetizátorjátékában képes szinte nagyzenekari hangzásokat produkálni, nem csupán technikai, hanem sokkal inkább kompozíciós értelemben. Egyik nyilatkozata szerint minden hangszerhez egyforma alázattal közeledik, ezért is volt viszonylag egyszerű dolga a Stories of the Danube megkomponálásával, hiszen mindig is zenekari hangzásokban gondolkodott. Nos, Zawinul ezúttal az általa régebben is előnyben részesített közerthető jazz-nyelvet kombinálta a szimfonikus hangzás szintén egyszerű változatával, amit például a Neues Volksblatt recenziója mint érdemet emelt ki a linzi koncertről szóló kritikájában. Egyáltalán nem biztos, hogy az újságírónak igaza van. Zawinul erői a Weather Report felbomlása óta mint ha kiapadtak volna. Syndicate nevű zenekara, illetve a Weather Update már nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Zawinul bombasztikus ritmusokkal, elektronikus effektusok sziporkázó tömegével próbálta ellensúlyozni zenéinek organikus ürességét és fantáziátlanágát. A magunk részéről a Stories of the Danube-ot is újabb kétségbeesett kísérletnek tekintjük, amely arra lenne hivatott, hogy szerzőjének visszahozza a már legendává oldódott világhírt. Ám a csipetnyi Stravinskyt, némi

Brucknert, Mahlert, sőt Rodrigót, valamint kicsit nagyobb porcióban adagolt Richard Strausst török folkelemekkel és néhány tak-
tusnyi Zawinul-fantomzenével vegyítő mű
aligha fogja meghozni a várva várt sikert.
Ha van elég fantáziadús olvasó, aki ennyi
szerző említése után még lelki füleivel ké-
pes hallani Zawinul új produkcióját, gon-
dolja hozzá azt is, hogy a programzenei
tégeket (pl. A Kezdet, Az erdők mélyen
forrás fakad, folyó születik) mintha a Pink
Floyd szerkesztette volna össze egységes
(?) egészé, hogy aztán az Egy kiállítás ké-
pei-re emlékeztető patetikus zárlat (Finálé,
A Duna népei a békét ünneplik) tegye tel-
jessé... tanácstalanságunkat ennyi eklekti-
cizmus hallatán. Végül, de nem utolsósor-
ban: a Duna, mely annyi eszmei építmény-
nek (Jászitól Magrisig) és szépirodalmi ter-
mének (Verne Gyulától József Attiláig)
adott témát, veretesebb szimfóniát is meg-
érdemelt volna a most hatvannégy éves
osztrák mestertől.

Máté J. György

J o e Z a w i n u l

Joe Zawinul: Stories of the Danube
Joe Zawinul - billentyűs hangszerek,
Arto Tunçboyacıyan - ütőhangszerek,
Burhan Öcal - ütőhangszerek, ének, ud;
Walter Grassmann - dob
Cseh Állami Filharmonikus Zenekar, Brno
Vezényel: Caspar Richter

**Michel Legrand -
- Stéphane Grappelli: Douce France**

• Verve •

Michel Legrand -
- Stéphane Grappelli:
Douce France
Stéphane Grappelli -
hegedű
Michel Legrand -
zongora, hangszerelés,
karmester
Marc-Michel Lebevilion
- basszusgitar
Umberto Pagnin - dob,
szimfonikus zenekar

Grappelli és Legrand másodszer készítettek közösen lemezt. Grappellit nem sokkal a felvételek előtt láthattuk, tavaly korárosszal a Zeneakadémián. Idén már nyolcvannyolc éves. Be és ki a színpadra támogatni kellett, de a játéka, lenyűgöző személyisége még mindig a régi. Michel Legrand sem fiatal már (elmúlt 64), de kevés lemezen zongorázik ennyit és ilyen jazzesen. Persze a csupa-mosoly Grappelli-futamokon kívül a hatalmas revü-nagyzenekar határozza meg a lemez jellemző hangzását. Ahogy a vonóskar virtuózan végigszalad a skálán, azt várom, hogy Ginger Rogers lefusson a nagy színpadi lépcsőn. Sugárzik a grandeur a Legrand zenekarból, hiszen a repertoár a 30-as, 40-es évekből való. A borító szerint nem előadják ezeket a dalokat, hanem ünneplik őket, és ebben sok igazság van. Nem csak az ismert franciás könnyedség, végtelen, lehellelfinom elegancia „menti meg” ezeket a dallamokat a bebop óta kemény edzésnek kitett jazz-rajongó számára. A Grappelli-Legrand kettősnek igazi sajátja a humor. Az a fajta választékos csipkelődés, amellyel Piafot, Chevalier-t és Montand-t, a rémisztően nagy előadókat „szent szörnyek”-nek hívják. Mert ugyan cseng-bong a Sous les ponts de Paris hazafias romantikája, de azután rögtön ott vannak a bluesból is merítő olyan számok, mint a Vous qui passez sans me voir és a Boum, két Charles Trenet-dal, melyekben Legrand-ról is kiderül, miért szerettek a legnagyobbak - Stan Getztől Miles Davisig, Phil Woodstól Sarah Vaughanig - vele dolgozni. Legrand, nagyzenekara élén, a tökéletes házigazda: szórakoztat, mesél, kérdez is, jól tart, Grappelli pedig válaszol, felcicomáz, új történetbe kezd, és lezár egy-egy poénnal: gyönyörködtet - és közben jól érzi magát. A hallgató is.

Zipernovszky Kornél

M i c h a e l L e g r a n d & S t é p h a n e G r a p p e l l i

Diane Schuur: Love Walked In

• GRP •

Fehér és világtalan. Pedig úgy énekel, mint ha fekete lenne és birtokolná a világ összes színét. Kevés olyan valóban profi énekes van, akit ennyire mélyen érint meg a zene. Néhány éve még az Egyesült Államokban is alig ismerték, ma pedig - a Down Beat és más szaklapok kritikusainak listája alapján - az egyik legnépszerűbb dzsesszénekesnő, több Grammy-díj tulajdonosa. Stan Getz, a nagyszerű szaxofonos, Schuur egyik mentora (a másik George Shearing volt) jelentette ki róla, hogy a legszenvedélyesebb és leginkább lélekkel teli énekes Sarah Vaughan óta. Kivételes képességei állítólag már akkor megmutatkoztak, amikor Schuur a vakok általános iskolájának tanulójaként Dinah Washington és Sarah Vaughan, a nagy példaképek számait énekelte, egyáltalában nem gyermeki cérnán hangon. Pusztán örületes hangterjedelme - három és fél oktáv - különleges előadói lehetőségekkel ruházza fel. A mélyebb fekvésben igazi „dögös fekete” érzéssel énekel, ám benne finomított az a nyersség, ami még a klasszikusan képzett színesbőrű énekeseknek (Pl. Jessye Norman, és főképp Kathleen Battle) is sajátja. A magasabb fekvés sem jelent számára nehézséget: csillogó, erőteljes marad a hangja, mentes a véletlen falzettektől, és érzékeny, mint egy finom műszer. E legújabb, 1996-os keltezésű felvételén klasszikus számok (Irving Berlin, Gershwin etc.) hallhatók. Ha volna értelme a kiemelésnek, akkor felhívnám a figyelmet a How Deep Is the Ocean című Irving Berlin dalra és a kedvencemre, a Time After Time-ra. Nagyszerűek a tartózkodóan romantikus arrange-ok (John Clayton és Dale Oeller), melyeket az együttes (mellesleg elég nagy apparátus) csodálatosan játszik, akár kísér, akár pedig szólószerepléshez jut egy-egy hangszeres, például Pete Christlieb szaxofonszólója a már említett Time After Time-ban. Azután természetesen mindezt erősíti a szép, kiegyenlített felvétel, mely a hollywoodi Capitol Stúdióban készült,

D
i
a
n
e
S
c
h
u
u
r

Diane Schuur:
Love Walked In
Michael Wofford -
zongora,
John Patitucci - bőgő,
John Guerin - dob,
Philip Upchurch - gitár,
Pete Christlieb, Gary
Foster - szaxofon,
Jack Sheldon, Wayne
Bergeron - trombita,
Richard Todd - angolkürt,
Andrew Martin - harsona,
John T. Johnson - tuba

érezhető műgonddal és az élő előadást megközelítő hangulattal. Ez sem véletlen. Diane Schuur igazi „együttzenélő” alkat, szóba sem jöhetnek nála az olyan felvételek, ahol az énekes egymagában ráénekel a stúdióban az előre felvett alapra.

Faludi Gabriella

Bob James Trio: Straight Up

• Warner Bros •

Bob James a jazz- és a nagyközönség számára is főként fúziós lemezeiről ismert, pedig sok akusztikus lemezt is készített, főleg az utóbbi években. Mégis, többek között David Sanbonnal, Earl Klugh-val, vagy netán a Taxi filmsorozat zeneszerzőjeként tartják számon. Most igazi oldalát mutatja be, és újra bebizonyítja, hogy vérbeli jazz-zongorista. Sokan eszünkbe jutnak a rendkívül izgalmas repertoárt hallgatva. Mindjárt az első szám - egy Bob James kompozíció - Ramsey Lewis-t idézi, de a szólóban már James egyénisége a meghatározó. Feszültség, keresés jellemzi szólóit végig, és kliés helyett mindig sikerül neki izgalmas, még feltáratlan helyekre elkalandozni a klaviatúrán. A Jarrett-es „Ambrosia” lírai oldalát igyekszik bemutatni, mely két gyönyörű balladában bontakozik ki a lemezt hallgatva, a „Lost April” című örökzöldben és Zeitlin „Quiet Now” című kompozíciójában. Mindkettő remekmű, megkapó előadásban. A Metheny/Mays szerzőpáros „jazz-sláger”-nek számító „James” című számát mintha csak neki írta volna, annyira egyéni feldolgozásban halljuk. Horace Silver „The Jody Grind” című számában az ún. „out” játék, vagyis a tonalitáson kívüli improvizáció iskolapéldáját mutatja. A további három „saját” kompozíció nemcsak zeneszerzői, de pianisztikus képességeit is bizonyítja. Ne feledkezzünk el az első osztályú partnerekről, az újdonsült sztár-bőgősről, Christian McBride-ről, aki méltán kap komoly szólólistaszerepet, és a nagyszerű Brian Blade-ről, aki végig hűen követi James-t a stílusok közötti kalandozásaiban. Nos, ami minket illet, Bob James akár végleg el is hagyhatja a fúziós skatulyát.

Bori Viktor

Courtney Pine:
Modern Day Jazz Stories

• Antilles-Verve-PolyGram •

Courtney Pine

Courtney Pine: Modern Day Jazz Stories

Courtney Pine: tenor- és szopránssaxofon, fuvala, Geri Allen - zongora, Hammond orgona, Charnett Moffett - bőgő, Ronnie Burrage - dobok, ütőhangszerek, DJ Pogo - lemezjátszók

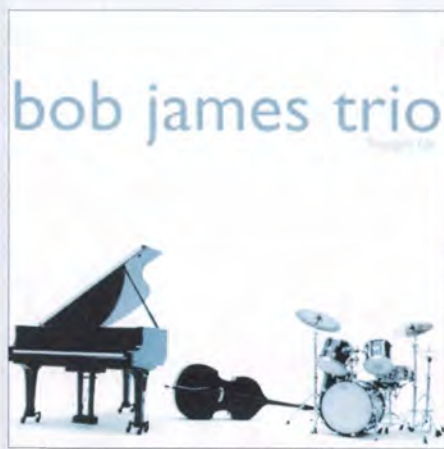
Közreműködik:

Eddie Henderson - trombita, Cassandra Wilson - ének, Mark Whitfield - gitár

A sokadik jazz/hip-hop fúziós lemez, Courtney Pine-től sem az első ebben a nehezen körülhatárolható műfajban. Az ötlet-hozzuk össze a rap századvégi, nagyvárosi ritmusait a jazz zeneiségével, improvizációs technikáival, évszázados tradíciójával - bizonyosan nem butaság, ha egyszer a jazzisták és a rapisták oldaláról is a legnagyobbak próbálkoztak a megvalósítással: Miles Davis és Guru (Gang Starr), hogy csak a két legismertebb példát említsük. A megvalósításba azonban mégis gyakran csúszik hiba: Miles Doo-Bop című albumának vokális darabjait tönkretette a rosszul kiválasztott, harmadosztályú rapper, Guru Jazzmatazz projektjének pedig minden táncos vonzereje ellenére sem sikerült elszabadítania a rögtönzés jókedvét. Ami papíron jól mutató multikulturális koncepció, még nem biztos, hogy működni fog a stúdióban is. A még mindig csak harminkét esztendő, lenyűgözően sokoldalú fekete brit saxofonos jelen dolgozata éppen azért igazi győzelem, mert nem erőltet semmit: nem akar egyenlő részben jazz és hip-hop lenni, sőt. Már a cím is jelzi, hogy ez bizony jazz-muzsika lesz - csak éppen modern. A darabok többsége a megszokott téma-improvizáció-téma szerkezetet követi, a témák frissek és szellemesek, az improvizációk - a zenekarvezető és a vendégek esetében egyaránt - ihletettek, a vidámnak szánt témák tényleg vidámak, az elgondokodtatónak szántak elgondokodtatóak. Egy hang rap nincs az egészben, van viszont néhány, az acid jazz puhább vonulatát idéző szám Cassandra Wilson szép hangjával, melyek közül az I've Known Rivers egy normális univerzumban régi világláger lenne (a dal egyébként maxilemezen is megjelent, a legmenőbb tánczenei irányzatok, a jungle és a trip-hop egy-egy vezető képviselője által újakevert változatok hallhatóak rajta, nagyon tanulságos). És mégis: ez az egyik legjobb fúziós zene, amit valaha hallottam. Courtney Pine a hip-hop hiperurbánus,

aktivista szellemével itatja át kompozícióit. Nem hatvanégy sávról összemontírozott sztárvendég-fesztivált, hanem egy nagyon feszes öttagú zenekart hallunk, mely zenekarnak mind az öt tagja virtuóz jazz-játékos - de mintha rap-rajongó utcagyerek is lenne egyszemélyben. Talán első alkalommal sikerült valakinek a hip-hopot meghatározó technikát, a két lemezjátszón való scratch-elést egyenrangú elemként jazzbe építeni: DJ Pogo éppen olyan fontos tagja ennek a combónak, mint maga Pine. Ezen az albumon nincsen kötelező koncepció, nincs erőlködés: itt szépség és minőség születik, ha nem is forradalmi, de roppant dinamikus és szórakoztató. Aki jazz/hip-hop fúzióra vagy éppen az átlagnál sokkal magasabb színvonalú acid jazzre vadász, az nem hagyhatja ki ezt a lemezt. Aki a jazz ma már tradicionálisnak számító stílusaire esküszik, és nem érti, minek a felhajtás a műfajok keveredése körül, az kezdje itt az ismerkedést: valami újjal fog találkozni, de tetszeni fog neki.

Halápi Csaba

Bob James Trio

Bob James Trio:

Straight Up

Bob James - zongora,
Christian McBride - bőgő,
Brian Blade - dob

**Pharoah Sanders:
Message from Home**

• Verve - PolyGram •

A máig meglepően szűk körben ismert Pharoah Sanders több mint három évtizedes pályája során a szerencsés és zenéjére fogékony „beavatottak” között kultikus tiszteletet vívott ki magának. A kisszámú, ám annál elszántabb rajongó (akik közé e sorok írója is tartozik) ezt egyrészt azzal magyarázhatja, hogy a muzsikuskus már karrierje kezdetén olyan egyéni szaxofonhangzást és zenekari stílust alakított ki, mely lemezeit összetéveszthetetlenekké tette. A Sanders-sound lényege mindenekelőtt a mestertől, John Coltrane-től elsajátított avantgárd feldolgozásban keresendő: ezt gazdagítják azok az afrikai és ázsiai zenei elemek, melyeket Sanders kreatívan épít be egyes kompozícióiba. A szaxofonos mindig is azok közé a jazz-újítók közé tartozott, akik gyökereiket nyíltan és tudatosan az afrikai ősi kultúrákban keresik, s hogy ez máig így van, arra példa a mostani CD első száma: *Our Roots (Began in Africa)*. Sanders a gyökerek utáni kutatásai során talált rá arra a hol vidám és életerős, hol pedig mélabús vagy meditatív, de mindig tipikus rekedt szaxofonhangra, amelyet már vagy három tucatnyi önálló lemezén kamatoztatott. Témái a kései Coltrane-re, illetve az özvegyre, Alice Coltrane-re is jellemző vallásos nézeteket tükrözik. Ebbe a meglehetősen összetett szemléletbe a mágia iránti érdeklődés éppúgy beletartozik, mint az iszlám, a buddhizmus vagy a hinduizmus egyes tételeinek átvétele és zenébe transzformálása. Innen Sanders muzsikájának gyakori „lebegése”, melyet főként az elektromos zongora hangjával képes elérni. Thembi című régi lemezén a nyitó *Astral Traveling* szolgáltatott erre jó példát, most pedig az *Our Roots*-ban térnek vissza ezek a motívumok. Pharoah Sanders még legemészthetőbb lemezein (pl. *Love Will Find A Way*) is gondoskodott róla, hogy a szellemi háttér változatlan maradjon. Most, a *Message from Home* hallgatásakor örömmel tapasztalhatjuk, hogy a mester igyekezett zenéjének szinte valamennyi vonzó erényét felvonultatni az egyes darabokban. Úgy közérthető ez a CD, hogy közben sehol sem érezzük kommersznek, noha az előadók többször használnak funky ritmusokat (Hamid Drake) vagy más populárisabb megoldásokat. Ortodox Sanders-hívők például bírhatnák könnyedsége miatt a *Tomoki* című felvételt, mi azonban éppúgy az afrikai törzsi zenélés örömjellegét halljuk ki belőle, akár Sanders egy némely régebbi, ritmikailag friss és vidám számából (*Rejoice*, *Heart Is A Melody*). Aki szigorúan csak a minden ízében a korai

Pharoah Sanders

Pharoah Sanders:
Message from Home
Pharoah Sanders - tenor- és szoprán-szaxofon, fuvola, harangok, edények, ének, Michael White - hegedű, William Henderson - akusztikus és elektromos zongora, ének, Bernie Worrell - elektromos billentyűs hangszerek, ének, Jeff Bova - programozás, elektromos billentyűs hangszerek, Foday Musa Suso - kora, dousongonni, ének, Dominic Kanta - gitár, Charnett Moffett - akusztikus bőgő, Steve Neil - akusztikus és elektromos bőgő, Hamid Drake - dob, tabla, ütőhangszerek, ének, Aiyb Dieng - chatan, conga, harangok, gong, ének, Salie Suso, Mariama Suso, Fanta Mangasuba, Fatoumata Sako - énekkíséret

Sanders-opusokra emlékeztető kompozíciókat keresi, az se fogja hiába hallgatni az új lemezt, mert a *Nozipho* vagy az *Ocean Song* tökéletesen megfelel az effajta várakozásoknak. Utóbbin Sanders eddigi pályájának egyik legszebb dallamát fújja. További mindkét számban nagy szerepet kap Sanders egyik legkiválóbb kísérője, William Henderson, aki John Hickshez hasonlóan száz százalékosan tud alkalmazkodni a szaxofon zenei világához. A CD hat felvétele - minden szemléleti és motívikus visszatérésen-ismétlődésen túl - hat külön világot képez. Amikor az egyik nagyszerű darab véget ér, csak azzal vigasztalódhatunk, hogy egy másik, éppoly érdekes és jól megformált kompozíció következik.

Máté J. György

Miles Davis: Live Around The World

• Warner •

Miles Davis öt éve halott, de még mindig képes meglepni hallgatóit egy-egy jól sikerült reissue-val vagy éppen eddig ismeretlen, de érdemükben a már közzétett előadásokkal egyenértékű felvételekkel. Nemrégiben a *Moon Records* kedveskedett a gyűjtőknek néhány értékes piblikálatlan anyaggal (*Paris, France*), de a sorlemez utolsó darabjai is (mindenekelőtt a *Doo-Bop*) adtak épp elég beszédet. Elhangzottak - immár sokadszor - a pro és kontra érvek az új Davisszel kapcsolatban: szeressük-e a trombitás nyolcvanas-kilencvenes évekbeli zenéjét? Mindenesítül vessük el az akusztikus korszakok utáni teljesítményeket, vagy keressük a hamuban rejtőző gyémántokat? A valaha *Ornette Coleman Free Jazz*-zét és a *John Coltrane/Rashied Ali* duót hallgató polgárpukkasztók Davis rap-kísérleteit, a mindenkorai amerikai fekete divattal lépést tartó zenei kirándulásait a jazz határvidékeire pukadozva, nem kis felháborodással hallgatták. Pedig Davis maga - s aki nem hiszi, győződjön meg róla a most kiadott újabb CD-t hallgatva -, semmit se változott. Közhely, mégis le kell írni ismét: Davis egyik nagy varázsa mindig is az volt, hogy kíséretén és az általuk játszott stílusokon jelentős módosításokat hajtott végre, miközben ő maga úgy fújta hangszereit, mint a *Miles Ahead* idején. Tette ezt stúdióban-koncerteken egyaránt. Nem volt barát-ságos jelenség, ahogy unottan öröltén a rágógumit, és sötét szemüvegében, csillogó ruháiban hátat fordított az érte rajongók ezreinek (mondjuk, a *Budapest Sportsarnokban*). De mihelyt trombitájába fújt, tudtuk, ő a régi. A zene egésze persze nyomába se ért annak, amit Coltrane, Adderley, Chambers és mások hoztak létre vele egykor. Ám a muzsikusi nagyság még egy jelentéktelenebb csapatban is mindig megmutatkozott. A *Live Around The World* is meglepetés, mint a többi újabb Davis-CD. Itt a meghökkenést az váltja ki a hallgatóból, hogy Davis még nem sokkal halála előtt is mennyit volt képes magas színvonalon szólózni. Az effektokra redukált játék, a kísérő zenészeknek átengedett főszerep évei

1 hónap klasszikus jazzlemeze

Erroll Garner:

Dreamstreet, One World Concert

• Telarc - Karsay és Társa •

Még jó, hogy vannak csodák a természetben. Ilyen volt Erroll Garner (1921-1977), aki úgy teremtette meg a maga különös, virtuóz zongorastílusát, hogy soha nem tanult meg kottát olvasni. Thelonious Monkhoz hasonlóan magányos vándorként kóborolt a jazz országútján, nem csoda, hogy (az amatőröktől eltekintve) kevesen eredtek a nyomába. A fülével nem voltak gondok, máskülönben aligha esik a billentyűk bűvöletébe. Ő azonban Pittsburgh szülőtteként tizenhét éves korától hivatalos muzsikusként kereste a kenyerét. 1944-ben New Yorkba települt, s ezzel bebocsátást nyert a paradicsomba. Egy ideig Art Tatumot helyettesítette annak triójában (Tiny Grimes - gitár, Slam Stewart - bőgő), majd megalakította saját trióját, s ehhez a formációhoz élete végéig hű maradt. Sehová nem tartozott: a swinget meghaladta, a bebopba belekóstolt (játzott Charlie Parkerrel is), de minden stíusból csak azt tartotta meg, ami egyéniségének megfelelt. Ha valakihez, akkor a nála 18 évvel idősebb, szintén pittsburghi születésű Earl Hineshez állt közel képlekeny időkezelésével és jobbkezes oktávtechnikájával. Különös érzékkel találta meg az utat közönségéhez. Legünnepelebb (élő) felvétele a Tengerparti koncert (Concert by the Sea, Columbia), amely 1955. szeptember 19-én a kaliforniai Carmelben készült összeszokott partnerei, Eddie Calhoun (bőgő) és Denzii Best (dob) társaságában. Komponált is (kotta nélkül), legismertebb, legendásan titokzatos szerzeménye a jelképes Ködös (Misty) címet kapta. Erroll Garnerről ma kevés szó esik, nem divatos muzsikusz. Nincs mögötte trend, irányzat, ami nagyobb keretbe foglalhatná életművét. Nem teremtett stílust, és nem is tagadott meg semmit. Önmagát adta. Ez a CD két, régóta nem kapható lemezének anyagát tartalmazza. Az Álomutca (Dreamstreet) felvételei 1959-ben készültek, de csak 1961-ben jelentek meg, míg a Világkoncert (One World Concert) számaikat az 1963-as Seattle-i világkiállításon rögzítették. Eredetileg mindkét felvételsorozatot Garner saját, Octave Records elnevezésű cége adta ki. Partnerei ugyanazok: Eddie Calhoun bőgős és Kelly Martin dobos. Stúdió és koncert, trióban: Garner kedvező megvilágításban. A balkéz minden hangsúlyon szelíden nyomatékos tömbakkordjai, a swing ritmusgitárjaira emlékeztető hangzásai - egyfelől: a jobbkezes késleltetett díszítései, témavariációi, oktávmenetei, harmonizációi, ellenpontjai, szellemes idézetei - másfelől

Erroll Garner

Erroll Garner:
Dreamstreet, One
World Concert
Erroll Garner -
zongora,
Eddie Calhoun - bőgő,
Kelly Martin - dob

Garner balkeze híresen együttműködött a ritmusszekcióval, nagyujja gyakran a nagydobot idéző vehemenciával ütött le basszushangokat, ám a teljes funkciót átengedte bőgősének. Mindközben jobbkeze látszólag szabadon csapongott a billentyűkön, hosszú dallamokat intonált, és lehelletfinom eleganciával szólaltatta meg az örökzöldeket. Tört akkordokkal indított, improvizált bevezetései mindig izgalmasak, fantáziadúsak. Bonyolult harmóniaihoz képest a témák megjelenése sokszor csupán alapigazságnak tűnik - mígnem aztán a rögtönzések újból lehetővé teszik számára a kibontakozást. Garner minden idegszállával élte a zenét, játék közben nyögött, hörgött, mormogott, mint oly sok zongorista előtte és utána. Bár sokat komponált, a tizenhét felvételtől mindössze három jegyez szerzőként: az Álomutca (Dreamstreet), a Gothami mambo (Mambo Gotham) és a Ködös (Misty) címűeket. A többi: mindenki által játszott és ismert örökzöld. Titok, ha van, akkor az, hogy Garner a bevett darabokat felismerhetetlenül egyéni technikával és hangzással szólaltatta meg. Hatalmas kontrasztokkal játszott: néha szinte belevasalta a billentyűket a klavírtúrba, máskor épp, hogy megérintette őket (ezzel örületbe kergette a hangmérnököket). Trióvialis megoldásokkal - swing riffekkel - ugyanúgy élt, mint a bebop kiszámíthatatlan, egyujjas hangsúlytolásaival. Ez azonban mind mellékes: a lényeg az egyéniség, ami átsüt minden kézmozdulatán. Erroll Garner a jazz garabonciása volt, ösztönös muzsikusz, egyszeri és megismételhetetlen. A Telarc hetven perces archív kiadása bizonyítja: érdemes zongorázni.

Turi Gábor

után Davis itt megint sokat fúj, s hangja sokadszor is ámulatba ejt. Tompítószerszerén csodákra képes, még egy olyan érdektelenebb kompozícióban is, mint amilyen a sebes sodrású Intruder vagy a visszafogottabb, néha kissé nehézkes Amandla. Az 1988-ból és 1989-ből származó, technikailag igen jól sikerült anyag átfogó képet ad Miles Davis utolsó évtizedéről. A hetven perces gyűjtemény gerincét Marcus Miller valaha hipnotikus erejűre tervezett, de azért az idő által egy kissé kikezdett szerzeményei alkotják. Amilyen jó minőségű a technika, olyan szép a borító: a fekete előzők teljesen fekete, Davis koromsötétség közepén áll, s merengve figyel hangszerét. A hangverseny-áhitat és a halál visszavonhatatlan ténye egyaránt ott van a boríték fekete színében. Kicsit megkésebb búcsúlemez: a Tutu mellett a legjobban sikerült Miller-kompozíció (Hannibal) - a CD zárószáma - Davis legeslegutolsó koncertjéről való. Ami szép és jó ezen a CD-n, az mind Miles Davis személyes érdeme. A Kenny Garrett-féle kísérő csapat szinte szót se érdemel: a Tutu, a Full Nelson vagy a Time After Time stúdióban jobban hangzott: csak az az árva trombitahang jelzi még (valahányszor megszólal), hogy itt jazz szól. A mind betegebb Davis mintha párhuzamosan a fizikai romlással zeneileg is a teljes önmegsemmisítés felé haladt volna. A Doo-Bop és a mostani koncertlemez az önfel-számolás utolsó stádiumait rögzítik.

Máté J.György

MILES DAVIS | Live Around The World

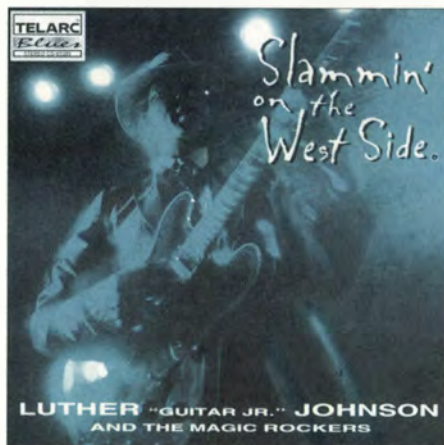
Miles Davis

Miles Davis:
Live Around The World

**Luther „Guitar Jr.” Johnson
and the Magic Rockers:
Slammin’ on the West Side**

• Telarc - Karsay és Társa •

Az amerikai Telarc katalógusában elsősorban jazz- és klasszikus lemezek találhatók. Amikor a netscape-ről „lehívtam” jazz és blues listájukat, abban egyetlen blueslemezt sem találtam, - még ezt sem! Kedvenc budai lemezboltomban viszont a cég öt blues terméke akadt a kezembe, és ezekből a forint fokozatosan csökkenő értéke ellenére is be kellett „újítanom” hármát. Luther „Guitar Jr.” Johnson pályafutásának fontos része az 1973-77 közötti időszak, amikor a legendás Muddy Waters Band-ben játszott. Azonos néven már pengetett ott 1966/67-ben egy fazon, de az ő megkülönböztető neve „Georgia Boy” volt, és sajnos már húsz éve nincs az élők sorában. „Guitar Junior” művésznéven is tevékenykedett néhány bluesista, így nem épp egyszerű a tájékozódás. Mellékesen Luther „Guitar Jr.” Johnson ez év nyarán a Muddy Waters Emlékeznekarral turnézott. Főhősünktől egy agresszív gitárhangokkal megspékelt lemezt vártam előélete alapján. Helyette visszafogott, gyakran tompított, néha jazzes ízű gitározást hallottam sok szaxofon és néhány Hammond-orgona szólóval. Az előbbi Gordon „Sax” Beadle, az utóbbi a blueskörökben napjainkban legtöbbet foglalkoztatott stúdiózenész, Dave Torkanowsky nevéhez fűződik. Mindketten profin végezték dolgukat, akárcsak a többiek, a hangmérnökkel egyetemben. Beadle baritonszaxofon riff-jei külön élményt jelentenek. Kissé archaikusnak tűnnek és hangsúlyozzák a bluesra oly jellemző vonzolt négyeket. Az egész lemez meleg tónusú, barátságos. Főleg a klasszikus zene felől érkezőknek tudom ajánlani, mint első lépést a blues-zal való ismerkedésre. Akik a rock irányából jönnek, vagy már „benne vannak” a műfajban, azoknak tán erőtlennek, sólannak hat az anyag. A 16 darabban a blues leggyakoribb zenei és szövegfordulatai hangzanak el, tehát egyfajta esszenciát kap kézbe a vásárló. Például a húszas években népszerűvé vált Bottle Up And Go (Hajtsd

Luther „Guitar Jr.” Johnson

Luther „Guitar Jr.”
Johnson and the Magic
Rockers: Slammin’ on
the West Side
Luther „Guitar Jr.”
Johnson - ének, gitár
The Magic Rockers:
Brian Bisesi - ritmusgitár,
Dave Torkanowsky -
Hammond B-3 orgona,
Wurlitzer zongora és
zongora, Eric „Two
Scoops” Moore - Rol-
land elektromos
zongora, George
Potter Jr. - basszus, Her-
man Ernest - dob és
ütőhangszerek, „Sax”
Gordon Beadle - tenor-
és baritonszaxofon,
Debbie Hamblton -
hátér vokál

fel az italt és menjünk) „sláger” más címmel (Get Up And Go), de szinte változatlan formában prezentálja Johnson. Saját szerzeményeinek pedig olyan címeket „talált” (Early In The Morning Blues, Why Am I Treated So Bad?), amelyek már „foglaltak”, sőt a maguk nemében örökzöldek is. Épp ezért szigorú leszek az osztályzásban, mert a pozitívumként felsorolt megállapításokat manapság minden magára valamit is adó művésznek, illetve lemeztársaságnak produkálnia kell.

Nemes Nagy Péter

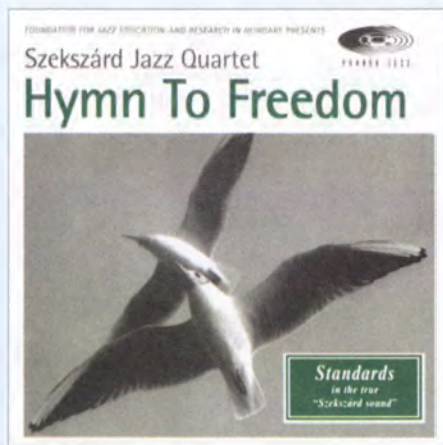
**Szekszárd Jazz Quartet:
Hymn To Freedom**

• Pannon Jazz •

A Jazz Oktatási és Kutatási Alapítvány ezúttal stúdiólemezt jelentett meg a Szekszárd Jazz együtessel. A négyes műsorába most jazz-örökzöldek kerültek, s csak mutatóba van egy saját szerzemény. Mivel ez régebben pont fordítva volt, az általam is becsült „szekszárdi hangzás” e kompaktlemezzel új megvilágításba került. Ez a zenekar az évek folyamán olyan egyéni stílust alakított ki, mely alapján játéuk - Magyarországon - már kezdett felismerhetővé válni. Számukban az ötvenes évek jazzhangzása, elsősorban pedig a nyugati-parti, a keménybop, a harmadik-utas, a latin, a main stream és a kamara-jazzstílusok jelenléte a jellemző: mind ihletett témáikban, mind hangszerelésben. „Személyre-szabott ruha - import alapanyagból” - mondhatnánk. Kamara-jazz kompozícióikban pedig nyíltan felváltalják az egyik nagy példakép, a Modern Jazz Quartet örökségét. Játéuk mindig - e lemezzel is - képes örömet okozni rajongóiknak, lemeztársaságoknak még akkor is, ha ítési minőségéből következően most néhány hibára térek ki. Amit továbbra is szeretek: a hangzás finomsága, a zenekar stílusossága (a basszusgitár modernebb játéka ellenére is). Szeretem a zongorista szikár, száraz („secco”), rusztikus játékát, - ez a kíséretnél annyira ritmikus, hogy olykor feleslegessé teszi a dobokat, s az állandó akkordalátámasztás miatt szinte gitárkíséretnek hat, amúgy szabógáborosan. Szólói pedig - megelőlegezett negyedek tömkelegével - igencsak mélyérzelműek, szenzitívek. Hozzá e lemezen csak a dobos ér fel, aki viszont aránylag kevesebb önálló lehetőséget kapott. A basszus sokszor annyira belesimul a zenei szövetbe, mintha ott sem lenne. Mikor viszont szólóra vállalkozik, nincs mindig tisztán behangolva (Pl. Egyhangjegyű szamba). Nem igazán tesszik a vibrafonos túlzottan előtérbe került játéka a témák bemutatásánál, továbbá a darabok szólószakaszait is általában ő kezdi. Ezúttal viszont ő gyengébb napokat fo-

gott ki: játéka ritmikailag olykor pontatlan, sokszor értelmetlen, átkötés nélküli megállásokot iktat be ütemvégeken illetve egyik-másik szólója nem vezet sehová. A lemezen a Fogj ötöt számomra a mélypont - minden szempontból. A Jeruzsálem itt is jó, a lemez csúcspontja pedig az Éjszaka Tunéziában... Az elmondottak persze előző önmagukhoz képest jelentenek hibát, mivel ezt az albumot is kellemes meghallgatni. Viszont úgy látom, hogy a tagok csak a saját számaikban tudják igazán önmagukat adni: már sokszor bebizonyították dallamteremtő fantáziájukat. A kitűnő minőségű lemezen - méltatlanul - maradt némi akusztikai szemét (számközökben, illetve egy recsegés „élesben”), továbbá egy-egy esetben a kezdő, illetve záróhang sérült keverések. Ezekre jobban oda kellett volna figyelni.

Libisch Károly

Szekszárd Jazz Quartet

Szekszárd Jazz Quartet: Hymn To Freedom
Kelemen Endre - vibrafon, Hulin István - zongora, Béres János - basszusgitár, Soponyai József - dobok

Joe Henderson és a Wynton Kelly-trió: Straight, No Chaser

• Verve - PolyGram •

Van, aki tisztán szereti, van, aki kísérel. A baltimore-i Left Bank Jazz Society tagjai például a hatvanas években rendszeresen kísérelt rendeltek a klubjukban fellépő Wynton Kelly triójához, így játszottak ott olyan szólisták - különös módon mind tenorszaxofonosok -, mint George Coleman, Harold Vick és Hank Mobley. Azon a napon, 1968. április 21-én az akkor 31 éves Joe Hendersonra esett a választás. Mint a mesében, az alkalmi partnerségről hangfelvétel készült, amely most a Verve cég új, eddig kiadatlan felvételeket közreadó sorozatának jóvoltából az utókor számára is ismertté vált. A találkozásnak persze voltak előzményei. Az 1931-ben született és 39 éves korára elégett Wynton Kelly első lemezét 19 évesen rögzítette a Blue Note számára. Két évtizedet felölelő pályája során többek között Dizzy Gillespie, Lester Young és Dinah Washington együtteseiben szolgáltatta a zongorakíséretet, de igazi hírnévre Miles Davis első klasszikus kvintettjének zongoristájaként tett szert 1959-63 között. Saját triója ebből a ritmusszekcióból nőtt ki, hogy aztán alanyi jogon is nagy népszerűséget és elismertséget vívjon ki magának a következő években. Joe Henderson „pedigréje” ugyancsak első osztályú. Page One címmel 1963-ban jelentette meg első saját lemezét a Blue Note, s ennél a cégnél összesen 34 albumon működött közre. Az igazi kibontakozást a hetvenes évek nem mindig sikeres kísérletei után a nyolcvanas évek második fele hozta el számára. Letisztult, érett játéktípusa alapján ma a tenorszaxofon élő klasszikusának tartják. A Baltimore-i fellépésre valószínűleg már feltöltött akkumulátorokkal érkeztek a zenészek, mert végig rendkívüli intenzitással kezelik hangszerüket. Henderson a címadó Monk-kompozíciót a szokásosnál erőteljesebb tempóban indítja, s ez a lendület végigkíséri játékát. Sonny Rollins-ra emlékeztető éles tónusa, John Coltrane „hangfürtjeit” idéző, néha dupla tempójú menetei, kitörései vibráló feszültséggel telítik rögtönzéseit. Szólói tematikusan építkeznek, összefogottak, mentesek a sémáktól. Érződik,

Joe Henderson

Joe Henderson és a Wynton Kelly-trió: Straight, No Chaser
Joe Henderson - tenorszaxofon, Wynton Kelly - zongora, Paul Chambers - bőgő, Jimmy Cobb - dob

hogy a szaxofonost majdnem szétvetik az energiák, de játékát végig a kompozíciók által kijelölt keretek között, kontroll alatt tartja. Kelly zongorastílusa hagyományosabb, egy értelműen a blues-ban és a bebopban gyökerezik. Felszabadult, funkys billentése, gördülékeny improvizációi, sodró tömbakkordjai szinte szárnyakat adnak a szólistának. Ugyanakkor - például a címadó darabban - maga is terjedelmes szólókra vállalkozik, amire korábban, Miles Davis együttesében sohasem nyílt módja. Magávalragadó percei vannak a tempós Limehouse Blues-ban, a tempóváltásokkal is élő, méltóságteljes Pfrancin'-ben és az ellenállhatatlanul swingelő If You Could See Me Now-ban is. Nehéz eldönteni, hogy ez az érdemes lemez Hendersoné vagy Kellyé inkább. Talán méltányosabb volna azt mondani, mindkettőjüké, hiszen kölcsönös nagyszerű játékra inspirálták egymást. Hiba volna azonban elfeledkezni a fiatal Paul Chambers kiforrott bőgőzéséről és az erőteljesen, néha erőszakos lábmunkával súlypontozó Jimmy Cobb dobolásáról. Ez utóbbi már felvételtechnikai kérdés is, az alkalmi felvétel ugyanis nem a stúdió steril körülményei között készült. Erénye, hogy megőrzi az élő előadás röptét, de minősége, különösen a mai fül számára, kívánivalókat hagy maga után. Mégis, ha választás előtt áll a hallgató, a döntés nem lehet kétséges: vele, s nem nélküle.

Turi Gábor

fin-Tin Quartet: Árnjátékok

• Szerzői kiadás •

Kevés zenekarról mondható el, hogy jellegzetes soundja, sajátos, messziről felismerhető hangzása és különleges, egyéni stílusa van. És ez nem csak kis hazánk vonatkozásában igaz, de úgy érzem, világszerte jellemző. A Tin-Tin Quartet eme utóbbi kategóriába tartozik, ezt bizonyítja nemrég megjelent, immáron második CD-jük is. Különleges hangzás és stílus jellemzi muzsikájukat, mely többféle zenei forrásból táplálkozik. Már az együttes hangszerösszeállítása, a gitárhoz társuló, főként balkáni és orientális instrumentumok sokasága, egészen sajátos sound élményével ajándékozza meg a hallgatót. Ehhez járul egy, a tradicionális balkáni és keleti zenekultúrát, továbbá a modern zene és a jazz bizonyos elemeit nemes ötvözetben egyesítő kompozíciós munkamódszer, melyet igényes kamarazenei előadásmód tesz teljessé. A zenekar tagjai valamennyien remek muzikusok, Szőke Szabolcs a Kolinda, a Makám, és a Pangea tagja volt, a gadulka játékmódjának sajátos változatát fejlesztette ki. Juhász Gábor kiváló jazzmuzikus, aki ugyanakkor a kortárs és orientális zenékben is jártas, mindemellett a klasszikus gitártechnikát is remekül elsajátította. Monori András szintén a jazztanszakon végzett, mégpedig bőgősként, majd főleg dixieland zenekarokban játszott és érdeklődése ezután fordult a tradicionális zenék felé: ekkor előbb szitározni tanult, majd a kavalon és naye-n való játékot is elsajátította. Szalai Péter neves indiai muzikusokat vallhat mesterének, és hosszú ideje tagja az indiai klasszikus zenét játszó Calcutta triónak. Az 1994 tavaszán bemutatkozott zenekarnak ő egy éve tagja, és az előző lemez ismeretében elmondható, hogy belépésével a zenei szövet finomabbá, áttetszőbbé vált. A lemezen hallható számok nagy része átkomponált darab, amelyekre a gondos (igen sokszor közös) zeneszerzői munka a jellemző. Legtöbbjükben a fentebb említett elemek közül a folklorisztikus-tradicionális elem válik dominánssá, míg az Egész hangok, a Quart modellek és a Párbeszéd esetében egy modernebb hangzásvilág tárul elénk. Ritmikailag szinte mindvégig az aszimmetrikus lüktetés, olykor az aszimmetrikus ritmusképletek váltakozása, és az egyes hangszerek közti megkomponált, úgynevezett komplementer ritmusok a jellemzőek. Az improvizációknak is nagy szerep jut persze, de a jazzben megszokott arányhoz képest a Tin-Tin esetében ezek kisebb arányt képviselnek. A szólók közül mindenképpen ki kell emelni a kezdő darab (Kataki) gitárszólóját, az India

Tin-Tin Quartet

Tin-Tin Quartet: Árnjátékok
 Juhász Gábor - gitár, anklung, shaker, Monori András - kaval, fujara, dvojnice, sansa, anklung, gitár, Szalai Péter - tabla, sansa, mbira, bass-kalimba, rainstick, Szőke Szabolcs - gadulka, kalimba, mbira, sansa, ektar, anklung, bull, bells

Blue gyönyörű gadulka bevezetőjét és invenziós gitárkaval válaszolgatását és legfőképpen Szalai mnemotechnikai (elsősorban az egyes „tálá”-k tanulásakor használt, az egyes ütések időbeliségét és hangmagasságát imitáló sajátos ének-beszéd) elemekkel fűszerezett tablaszólóját. További meglepetés a Lepkevadásban megjelenő szellemes dvojnice, és a Párbeszédben hallható gitárszólo, valamint a címadó darabban szereplő anklung „kórus” és a hangszerek válaszolgatása. Igényes és bensőséges kamarazenét és kamarazenélést hallhatunk tehát. A hangszerelések áttetsző megszólalása a Fonó Budai Zeneházban készült felvételt és a hangmérnökzenei rendező Szalai László munkáját is dicséri. A mindvégig magas zenei színvonalon muzikáló csapatból a gitár és tabla játékát, tökéletesnek mondható kísérő- és szólójátékuk okán ki kell emelnünk. S ha a gadulka-kaval páros egyik-másik témamegszólaltatását kissé „kócosnak” is találjuk, továbbá a kaval időnként, legfőképpen épp a kezdő számban zavaró, alacsony intonációját szóvá is kell tennünk, jó szívvel ajánlhatjuk ezt a lemezt minden, műfaji előítéletektől mentes, igényes zenehallgatóknak.

Borbély Mihály

ferki Sings Jazz

• D. Gy. (Dávid Gyula) kiadása •

Berki Tamás a „Shabu-Shabu” kvartettel a legnépszerűbb jazz standard-eket vette fel a CD-re. A Summertime, a Georgia On My Mind, az Autumn Leaves... azok számára is ismert dalok, akik nem tartoznak a jazz rajongói közé. A hazai lemezpiacon külön értékelendő egy olyan CD megjelenése, amely a „main stream”-et vállalja föl, hiszen az itthoni zenekarok leginkább saját szerzeményeiket, valamint többnyire dixieland-et és free jazzt játszanak. Akik elkezdik a jazz zenét tanulni, nem nagyon tudnak magyar zenészekről olyan felvételeket beszerezni, ahol a tanulmányaik során előkerülő dalokat hallhatnák. Ez mindenképpen a javára írandó a „Berki Sings Jazz” albumnak. Sajnos azonban a jazz standard-játék világviszonylatban évtizedek óta nem itt tart, a main stream kategóriáján belül sem. (Ezt akkor is le kell szögeznünk, ha Berki Tamásnak, sok más kiemelkedő magyar muzikushoz hasonlóan, évtizedeken át nem volt alkalma lemezt kiadni.) A közismert dalok feljátszásánál a hangszerelés, az arrange, a szólók közti „extrák” elengedhetetlen feltételekké váltak, hiszen ezeket a szerzeményeket már több mint fél százada játszották el először ilyen formában a jazz-zenészek. Az a tény, hogy a szólók szépek, hallatszik rajtuk a zenészek tanultsága (szakmai rutinja)... stb. nem kelleme meglepetés, nem külön kiemelkedő pozitívum, hanem inkább minimális elvárás olyan szakmai tekintélyekkel szemben, akik ennek a zenekarnak a tagjai. Természetes, hogy akik a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán tanítanak, vagy az OSZK-ban oktatnak hosszú évek óta, mindenképpen szépen játsszák a tananyag alapját képező jazz standard-eket. Kellő mennyiségű megbeszél, letisztázott részlet, megfelelő hosszúságú szólók hiányában a ritmusszekció a biztos kíséreten kívül mindenféle vállalkozástól kénytelen elzárkózni. Rövid szólókban például nem képzelhető el az a fokozása a zenének, amely a dobos és a

basszusgitaros számára lehetőséget jelent a szólista játékaára történő reagálásra. A CD leginkább zeneiskolai növendékeknek ajánlható. Az egyszerű játék - ami talán a hallgathatatlanságtól és népszerűtlenségtől való félelem természetes következménye a mai magyar jazzben - okozza, hogy a tiszta szerkezetek, egyértelmű ritmusok, dallamos szólók miatt ez a lemez hasznos lehet azon zenét tanulók számára, akik most ismerkednek a jazz eszközeivel, formáival.

Kardos András

Berki Tamás

Berki Sings Jazz
(Tamás Berki and Shabu-Shabu)
Berki Tamás - ének,
Fogarasi János - zongora, Hammond,
László Attila - gitár,
Jávori Vilmos - dob,
Lattman Béla - basszusgitár

A Gramofon jazzrovata továbbra is megkülönböztetett figyelemben részesíti a magyar kiadványokat, ahogy igyekszik helyet szorítani az ún. mainstreamen túli stílusoknak is. Mégis megtréfált bennünket a „fax ördöge”, amikor előző (szeptemberi) számunkban a Szabados Trio: Elfelejtett énekek című lemezéhez csak négy csillagot nyomtattunk - kritikuskunk ötöt adott.

A hibáért elnézést kérünk!

 PJ 1001	 PJ 1002	 PJ 1003
 PJ 1004	 PJ 1005	 PJ 1006
 PJ 1007	 PJ 1008	 PJ 1009
 PJ 1010	 PJ 1011	 PJ 1012
 PJ 1013	 PJ 1014	 PJ 1015
 PJ 1016	 PJ 1017	 PJ 1018
 PJ 1019	 PJ 1020	 PJ 1021

Információ:

Jazz Oktatási és Kutatási Alapítvány (JOKA)
"Pannon Jazz". 1426 Budapest 72, Pf.. 73.
Telefon: (1) 163-0332. Fax: (1) 221-2291

Nagy- és kiskereskedelem,
bel- és külföldi csomagküldés: Stereo Kft.,
1114 Budapest, XI., Bartók Béla út 59.
Nyitva: hétfőtől péntekig 11-18 óráig.
Telefon /Fax: (1)166-9674

coolwalkingsmooth-
talkingstraightsmoking-
firestoking
The Best Of Pete
Townshend

s
h
e
n
d

The Best Of Pete Townshend

• Warner •

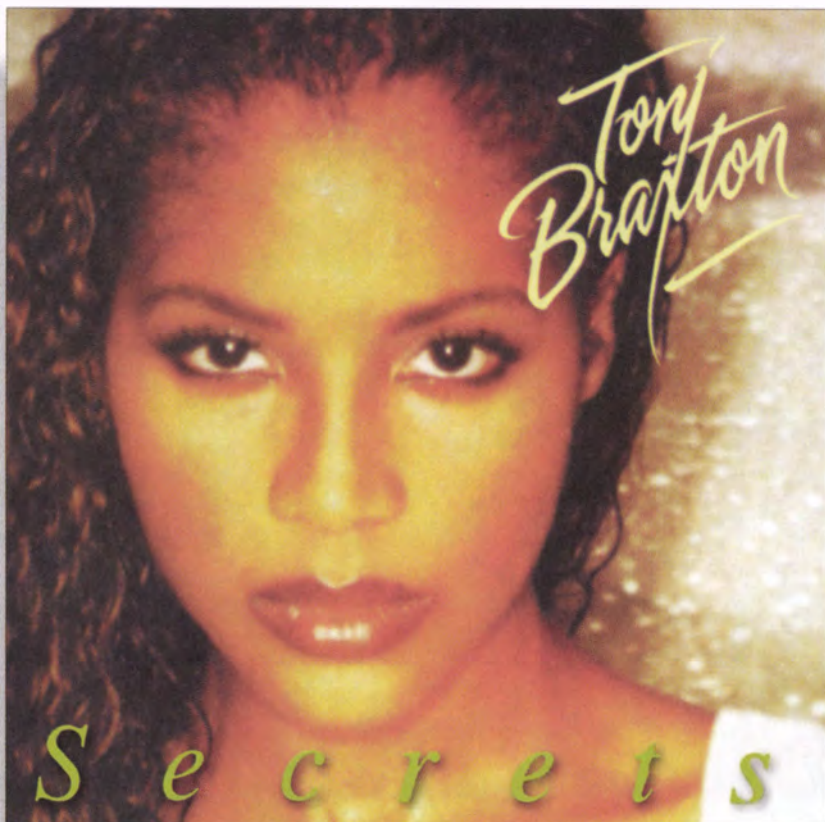
A Pete Townshend legjobb felvételeit tartalmazó lemez címét adó néhány szó a Misunderstood című dalban hangzik el. Ez volt az a dal, amelyet mikor Townshend megmutatott zenésztársának, Roger Daltrey-nak, ő így szólt: „Igen, Pete, ez tényleg fantasztikus, de csak a tiéd - ezt én nem énekelhetem el.” Ez az anekdota is jelzi azt, ami később mindenki számára nyilvánvalóvá vált: az 1964-ben alakult The Who énekese Roger Daltrey volt, igazi mozgatórugója azonban Pete Townshend. Az együttesben muzsikálás szépségei mellett természetesen hamarosan annak korlátai is egyértelművé váltak: a The Who stílusa adott volt, és a hangszerek törése-zúzása közben bizonyos gondolatok előadására nem nyílt alkalom... E tényeket tekintve talán érthető: elkerülhetetlen volt, hogy a townshendi kvalitásokkal, kreatív erővel és előadói képességekkel rendelkező művész előbb-utóbb szólóprodukcióval jelentkezzen. Ha néhány szóban kell összefoglalnunk: a The Who-nak írt dalai az énekesés, a minden hagyományossal való szembefordulás, a lázadás dalai: míg szólómunkáiban már megjelennek a hétköznapok problémái, a középkorú férfi gondolatai, a mindennapok jelentéktelennek látszó eseményeiből kikristályosodó, örök érvényű bölcsességek. Az első önálló Townshend-album 1972-ben látott napvilágot, s ezt 1993-ig további kilenc követte. Három - a

P
e
t
e
T
o
w
n
s
h
e
n
d

demofelvételeket, zenei ötleteket tartalmazó két, úgynevezett Scop-album illetve egy koncertlemez - kivételével mindegyikről hallhatunk dalokat, és két eddig meg nem jelent felvétel is helyet kapott a lemezen: az eredetileg a legutóbbi albumra szánt Uneasy Street illetve Townshend karrierje egyetlen slágerlistás nótájának (Let My Love Open The Door) újragondolása. Negyed század munkája hetven percben összefoglalva - Pete Townshend Best Of-válogatása azonban lehetne akár önálló album is. Ezt sugallja az a szerkesztési elv, amely szerint a dalok sorrendje nem kronologikus. Figyelemmel kísérhetjük a művész különböző, vissza-visszatérő alkotói periódusait, módszereit. Elsődlegesen zenei improvizációkra épülnek a Rough Boy, a Give Blood, a Sheraton Gibson és a Face The Face című dalok: személyes gondok és gondolatok fogalmazódnak meg a Misunderstood, a Slit Skirts és a Little Is Enough című felvételekben: társadalmi problémákkal foglalkozik az English Boy és a Street In The City; míg a mese, a filozófia, a történetmondás eszközeit hívja segítségül az A Friend Is A Friend, a

Pure And Easy, az Uneasy Street és a The Sea Refuses No River. Ez utóbbi egyébként Townshend indiai tanítómesterének, Meher Babának, és az ő kedvenc költőinek verseire épül. És bár Townshend eredeti albumainak dalai általában szervesen összefüggő egészet alkotnak - az 1985-ös White City például a „regény” alcímet kapta, az 1989-es The Iron Man pedig valójában egy mesére épülő musical -, mégis, ezek a felvételek önmagukban is megállják a helyüket, s együtt új egységet hoznak létre. Pete Townshend rajongóinak érdekes élmény lehet a jól ismert dalokat új összefüggésekben újra meghallgatni, és a gyűjtők sem mondhatnak le a két új felvételről. Akik pedig csak most ismerkednek Townshend muzsikájával, bő egy órányi, remek rockzenében lehet részük.

Pataki Andrea

Toni Braxton: Secrets

• BMG •

Él az Egyesült Államokban két zeneszerző-producer, akik a tengerentúlon már majdnem olyan elismertek, mint a rockzene történetének nagy szerzőpárosai: Lennon és McCartney vagy Jagger és Richards. A két úr polgári neve: Antonio M. Reid és Kenneth B. Edmonds, a zeneipar azonban egyszerűen csak L.A. Reid és Babyface néven ismeri őket. Magyarországon persze nem túl sokat mond a nevük, de ez nem jelent semmit: csupán azzal magyarázható, hogy Kelet-Közép-Európába még mindig rendkívül szűk csatornákon jut el az „igazi” fekete zene, a soul. Amióta a Music Television csak kódolva látható, elenyészően kevesen nézhetik a The Soul Of MTV című - egyébként remek - szombat esti programot: a hazai média egyetlen soul-műsorát pedig - amely a rajongók számára sokáig tájékozódási pont volt - évekkel ezelőtt megszüntette a magát „Magyarország első kereskedelmi rádiója”-ként hirdető állomás. L.A. Reidre és Babyface-re visszatérve: a két producer hosszú évek kitarató és szívós munkájával szilárd, kiterjedt birodalmat épített ki, hagyományosan jó kapcsolatot ápolva olyan megasztárokkal, mint Mariah Carey, Whitney Houston és a Boyz II Men. Antonio és Kenneth nem is titkolja, hogy példaképük a philadelphiai Motown kiadó, amely Diana Ross ex-férje, Berry Gordy irányításával a hatvanas évek soul-boom-jának katalizátora,

s egyben az amerikai fekete szórakoztatóipari pénzarisztokrácia megalapozója volt. L.A. Reid és Babyface is létrehozta saját kiadóvállalatát, LaFace Records néven, szorosan együttműködve az Aristával, s ezen keresztül a BMG világméretű terjesztőhálózatával. Babyface egyébként maga is előadó: énekes-gitáros-billentyűs, és szólólemezei tekintélyes példányszámban kelnek el: de saját dalai háttérbe szorulnak az általa jegyzett, másoknak írt bombasikerek mellett. (Kicsit hasonló a szerepe az amerikai popzenében, mint Pierrot-nak itthon.) Toni Braxton - aki keresztneve ellenére hölgy, és kifejezetten vonzó - a kilencvenes évek közepén feltűnt soul-dívák egyike, és - természetesen L.A. Reid és Babyface felfedezettjeként - többek között a Boomerang című mozi soundtrack-jében is közreműködött. Braxton most Secrets (Titkok) címmel új lemezt jelentetett meg, amely könnyen egy Carey- vagy Houston-méretű nemzetközi karrier kezdete, kiindulópontja lehet. Toninak ugyanis tudatosan kialakított, ideálisnak tűnő imázsa van: nem olyan elzárkózó és arisztokratikus, mint Whitney, de nem is olyan közönséges, mint a Salt'n'Pepa és nem olyan leplezetlenül erotikus, mint a TLC trió. Az erotika persze - rejtett vagy nyíltabb formában - minden dalban jelen van, de ez természetes, hiszen a soul kezdettől

erotikus kisugárzású műfaj. A két producer „nagy-lelkűségét” mutatja, hogy egy-egy dalt más zeneszerzők is írhattak Toninak, s ez határozottan jót tesz: az egyszemélyes Tony Rich Project forntembere, Tony Rich és az ugyancsak szólóban sikeres R(ober) Kelly által írt egy-egy szám a legizgalmasabbak közé tartozik a lemezen. Bár az album kísérőfüzetében szereplő köszönetnyilvánítások értékelése nem tartozik a recenzens szorosan vett feladatkörébe, ezúttal mégsem árt egy ilyen irányú vizsgálódás, hiszen a Thank You's címet viselő hosszú lista roppant tanulságos és tipikus. Toni elsőként Istennek mond köszönetet, majd szülei („Mommy And Daddy”), nővérei (Traci, Towanda, Trina, Tamar), bátyja (Michael), összes nagynénjei, unokatestvérei, nagymamája és asszisztensei következnek. A példaképek közül név szerint megemlíti Patti LaBelle, Whitney Houstont és Stevie Wonder, majd a kiterjedt rokonság és a „kollégák” után következhetnek az üzleti partnerek: menedzserek, producerek, a LaFace Records, az Arista és a BMG munkatársai, végül a rajongók. A lemez „executive producere” - tehát az üzleti ügyek kézben tartója - pedig a többször említett nagy páros mellett, harmadikként maga az énekesnő, Toni Braxton... Hát ilyen egy tipikus soul-csillag 1996 őszén, az Egyesült Államokban. A lemeze pedig elegáns, hűvös és vérprofi.

Zombori Tamás

Toni Braxton: Secrets

S
e
c
r
e
t
s

:

T
o
n
i
B
r
a
x
t
o
n
:
S
e
c
r
e
t
s

ZZ Top: Rhythmeen

• **BMG** •

Úgy tűnik, szakáll-fazont és zenei stílust már nem cserél Dusty Hill és Billy F. Gibbons, ez a két öreg, rutinból zenélő zseni. És a ZZ Top frontembereinek tulajdonképpen igazuk van: több, mint egy tucat sikeres album után minek a járt utat járatlanra cserélni, a jól bevált effektek helyett újakkal kísérletezni, és a kipróbált hangzásokat valami „originálisabbal” felváltani. Hiszen éppen elég eredeti jelenség a ZZ Top maga: ami nem kis teljesítmény Amerikában. Azon a kontinensen, ahol a memphisi kamionsofőrtől az éppen aktuális elnökig mindenki megpróbálkozott ezzel az ős-blues alapokra épülő országúti zenével. Szóval van mezőny, amiből lehet kiemelkedni és a csúcson maradni. Ez az, amit sikerült megvalósítani a Frank Beard dobos-vokalistával kiegészült triónak. Ami az új ZZ Top albumon hallható, azt valahol valamikor valaki már egészen biztosan eljátszotta. A blueszenében kicsit is járatosaknak folyamatos - és kellemes - de ja vu érzése lehet ezt a korongot hallgatva. Ennek a ténynek egyszerű magyarázata egyrészt az, hogy Amerikában a ZZ Top muzsikusi is lépten-nyomon bluest hallhatnak, és bizonyos elemeket óhatatlanul is átvettek. Másrészt ennek a műfajnak is vannak variációs korlátai, és ők elég régóta játszanak bluest ahhoz, hogy sok valódi újdonságot már ne tudjanak kitalálni. De a ZZ Top esetében természetesen nem másolásról vagy ötletlopásról van szó, hanem arról, hogy számaik egyfajta összegzései a rhythm and blues legjobb tradícióinak. Annak pedig csak örülhetünk, hogy vannak még olyan nagy öregek, akik autentikusan elevenítik fel ezeket a hagyományokat, és ez ráadásul még el is jut ide, Magyarországra. Léteznek együttesegek, amelyek állandó megújulásra kényszerülnek a reflektorfényben maradás érdekében. Nos, ezzel szemben a ZZ Top esetében éppen szakálluk és zenéjük állandósága a legnagyobb erősség. Hogy valójában ők-e a legeslegjobbak? Ki tudja... Minden-

Z Z T O P : R h y t m e e n

ZZ Top: Rhythmeen

esetre az énekesek között a legjobb gitárosok, és persze a blues-gitárosok között sem akad párja rekedtesen cinikus hangjuknak. Összességében az új album korántsem egysíkú. A címadó Rhythmeen még a könnyed nótákhoz ragaszkodó kereskedelmi rádiókban is elmenne slágernek, míg a Vincent Price Blues a legmélyebb gyökerek felelevenítése a legigényesebb közönségnek.

Bóday Pál Péter

Szerda délután: Szerda délután

• **Hungaroton Gong** •

A magyar popzenészek többsége sajnos évek óta összetéveszti a könnyed szórakoztatást az igénytelenséggel. Ha a célközönség a tinédzser (vagy legfeljebb húszas éveit elején járó) korosztály, a produkció rendszerint kifejezetten primitív: számítógépen „kikevert”, egyszerű, monoton, lüktető zenei alap, egy-két szintetizátor-effekt, a kilencvenes évek elgépiesedett atmoszférájának megfelelő, blőd, kicsit agresszív vagy éppen gyermeteg rap-szöveg, és könnyen megjegyezhető refrén, amit többnyire nem az adott együttes tagjai adnak elő, hanem felkért vokalisták. Az egyébként kiváló hanggi adottságokkal rendelkező háttérénekes fiúk és lányok nevének felsorolásától ezúttal tartózkodunk, de tény: nem egészséges gyakorlat, hogy dance-, techno- és ravezenekarok tucatjainak produkcióit ugyanaz a négyöt énekes fémjelzi. A kissé hosszadalmas bevezető csak azt szolgálta, hogy kiemeljük: a Szerda délután együttes - amely nevét viselő korongjával néhány hete debütált a honi CD-piacon - pozitív példa, mert kulturáltan, kellemesen szórakoztat. Az úgynevezett „igényes” zene kedvelőinek ugyan nem kifejezetten ajánljuk, mert nem kényszeríti feszült koncentrációra a hallgatót, de élvezhető és nem kérészeletű produkció. A három fiatalember (Bíró László - ének, akusztikus gitár, komputerprogramok, Frész Ferenc - ének, vokál, Gyarmati Zoltán - billentyűs hangszerek, komputerprogramok) érezhetően nagy hangsúlyt fektetett a hangszerelésre. Bár dalaikban a számítógép által vezérelt hangzások is relevánsak, a főszereplők mégis a többnyire session-zenészek által megszólaltatott élő instrumentumok: a zongora, az akusztikus gitár, a szaxofonok és az ütők. Az album legjobb számai (Szerda délután, Elkésett válasz, Wilson Street) a CD elején találhatóak, s ez összességében előny, hiszen figyelmet ébreszt: a lemezvárlók többsége feltehetően legalább egyszer végighallgatja a tíz felvételt. Az is tény

viszont, hogy a zenei anyag második fele kissé „leül”, annak ellenére, hogy a színvonal ekkor is egyenletes és megbízható. A kezdetre visszatérve: a rézfúvósokkal kísért címadó dal leginkább a nyolcvanas évek közepén felbukkant - s aztán nyomtalanul eltűnt - Fan-Fan együttes Hé várj, én kimaradtam a szerelemből című (a Hancock Brass társaságában előadott) slágerére emlékeztet; az Elkésett válaszból hallható laza fehér rap, és kicsit soulós, kicsit funkys „beütés” pedig telitalálat. A Szerda délután bemutatkozója összességében tehát több mint biztató, de a három zenész bizonyára tudja: a neheze még előttük áll.

Retkes Attila

S Z E R D A D É L U T Á N

Szerda Délután:
Szerda Délután

Backstreet Boys: Backstreet Boys

• BMG •

Kevin Richardson - az együttes legidősebb tagja (24) - köszönetnyilvánító listáján Isten áll az első helyen, „aki minden lehetőség megteremtője”. Elismerem, hogy az átlagon felüli adottságoktól mentes zenekar valóban csodával határos, villámgyors karriert futott be, de a Backstreet Boys megalakulását én mégsem kizárólag az isteni gondviseléssel magyarázom. Inkább a kiváló helyzetfelismerés volt döntő, amikor Vit Rein és Tim Allan producer a piaci igényekhez igazodva összehozta a fiúkat: kihasználva, hogy a Take That tavalyi feloszlását követően tinilányok ezrei kutattak hasonlóan bálványozható popformáció után világszerte. A tagok kiválasztásának elsődleges szempontja tehát a jó megjelenés és a minimális tánc tudás volt. Így jöttek össze a fiúk a „mellékutcából”: a már említett Kevin Richardson mellett Brian Littrell, Howard Dorough, Alexander James McLean és az akkor még csak tizenöt éves Nick Carter. A zeneszerzés neves „iparosok” feladata lett: többek között az Ace Of Base-ből ismert Dennis Popé. Az üzleti siker azonban első sorban a gyorsaságon múlt - hiszen a konkurens kiadók bármikor előrukkolhattak volna hasonló színvonalú produkciókkal -, és ez erőteljesen érezteti hatását a most megjelent bemutatkozó CD zenéjében. A közlés elvárásainak megfelelően a szerzők ezúttal is a legdivatosabb stílusok elegyítésével próbálkoztak. Nos, ez remekül sikerült nekik: az album egyenletesen közepes és hibátlanul jellegtelen. Soulós dallamvezetéssel és rapbetétekkel tarkított, kórushangzáson alapuló elektronikus tánczene jött létre - könnyen egymáshoz illeszthető panel-elemekből. Az alkotók nem bajlódtak a hangszereléssel, és tartalmas szövegekkel sem gyötrik a hallgatót; de az vesse rájuk az első követ, aki még nem törődött bele, hogy mára gondolat és szórakoztatás végérvényesen elkülönült egymástól. Az viszont meglepő, hogy a műfajra jellemző, egyszerű, fülbemészó dallamok is hiányoznak.

B A C K S T R E E T B O Y S

Backstreet Boys:
Backstreet Boys

Mindössze egy valóban populáris melódia bukkan fel: igaz, ez három változatban is szerepel a CD-n, három különböző cím alatt (We've Got It Goin' On, Get Down /You're The One For Me/, I Wanna Be With You). A többi szerzemény is nehezen különböztethető meg egymástól, némi változatosságot csak a számok közötti szünetek csendje hoz. A Backstreet Boys - jelenleg slágerlistákat ostromló és meghódító - lemeze jó példa arra, hogy a producerek többsége nagyobb gondot fordít a promócióra, mint a produkcióra: az egyetlen lényeges szempont az eladhatóság maradt számukra. Ez pedig veszélyes és visszafordíthatatlan folyamat.

Kovács Gergely

R.E.M.: New Adventures In Hi-Fi

• Warner •

Az R.E.M.-re mindig érdemes odafigyelni. A georgiai Athensből származó együttes folyamatosan képes meglepetéseket okozni. A nyolcvanas évek elején Sex Pistols feldolgozásokkal kezdtek, majd fokozatosan rátaláltak saját hangjukra. Az alternatív és a college-rock határán mozgó, könnyen fogyasztható, mérsékelt kísérletező zene hamar célba talált. 1988-ban a tekintélyes Rolling Stone magazin már az év legjobb amerikai együttesének választotta az R.E.M.-et, a legnagyobb sikerek azonban csak ezután következtek. 1991-ben a Loosing My Religion-t és Shiny Happy People-t tartalmazó Out Of Time című lemezük számos Grammy-díjat és rengeteg rajongót hozott az együttesnek. 1992-ben már kampányfogásként szerepeltek a szaxofonozó Bill Clinton oldalán az amerikai elnökválasztáson. Népszerűségük töretlen, a kilencvenes évek első számú rockbákványai közé tartoznak. Michael Stipe énekes, Bill Berry dobos, Mike Mills basszusgitáros-billentyűs és Peter Buck gitáros - kikezdehetetlen barátságuknak köszönhetően - változatlan felállásban játszanak, összeforrott muzsikuskollektívát alkotva, és ez egységes, átgondolt és ötletes zenéjükben is tükröződik. Nem véletlen tehát, ha az ember felkapja a fejét a hírré, miszerint az R.E.M. tizenöt éves fennállását új albummal ünnepli, melynek címében új kalandokat ígér. Az album azonban sajnos adós marad a beígért különleges élménnyel: sok-sok hasonlót hallhattunk már a Hi-Fi történetében. Talán csak az andalító hangulat új, de ez is inkább abból fakad, hogy nincs az anyagban semmi meglepetésként és izgalmas: az album kissé egyhangú. A szerzemények többsége ezzel együtt kiérdemli a „kellemes” jelzőt, csak újat nem hoz, sőt, kifejezetten kommersz. Persze ez nem minősít, azonban a megszokott lendület is kiveszni látszik az együttesből, a dalok szenvedélymentesre sikerültek. A lemez nem nyújt mást, csak a szokásos színvonalat. Hiányzik belőle az átütő erő: mintha a

R.E.M.: New Adventures in Hi-Fi

R.E.M.:
New Adventures In Hi-Fi

megmaradt „tölteléknotákból” állították volna össze. Tegyük hozzá: első osztályú tölteléknotákból. Rengeteg együttes fohászkodik a Múzsához, hogy egyszer az életben tudjon egy olyan dalt írni, mint a How The West Was Won And Where It Got Us, az E-Bow The Letter, a Leave vagy az Electro-lite, csak hát az R.E.M.-től többet várunk, mert eddigi teljesítményükkel túl magasra tették a mércét.

Kovács Gergely

KFT: Bábu vagy

• Hungaroton Gong •

Úgy tűnik, a Kádár-rendszerben a KFT rajongói - együttesükkel kapcsolatban legálábbis - nem maradtak le semmi lényegesről. A most újra összejött csapat eddig kiadatlan dalokat tartalmazó nosztalgiaalbuma - kizárólag a zenei minőséget figyelembe véve - ugyanis legfeljebb közepesnek tekinthető, vagyis ezek a felvételek nem a pártállami kultúrpolitika, hanem az egészséges szakmai öncenzúra nyomán maradtak eddig fiókban. Persze nem arról van szó, hogy valami csapnivaló silánysággal állnánk szemben, csak éppen a tisztas dalgártó iparosmunka szintjét nem nagyon haladják meg az előkerült kompozíciók. Pedig van közöttük kifejezetten szellemes, és a hetvenes-nyolcvanas évek szocialista kispolgári valóságát költőien bemutató szöveg (Szobanövény), amihez viszont nem sikerült elég jó dallamot komponálni. De előfordul az albumon ennek a helyzetnek a fordítottja is - csak éppen a szöveg és dalam egységesen kiváló minőségére nem nagyon akad példa a tizenöt nóta között. Illetve mégis: az Afrika és remix változata. Csakhát ez meg nem kiadatlan, hiszen ismert sláger, és eredeti verziója az együttes korábbi albumán is szerepelt már. Pedig az enyhén technósra vett, professzionális szintetizátorjátékkal elkészített feldolgozás azt bizonyítja, hogy nem a közreműködők zenei képzettségével, hanem talán a válogatás szempontjaival volt probléma. Más kérdés, hogy egy, a nosztalgizáló gyűjtőknek és fanatikus rajongóknak készült album esetében számít-e egyáltalán a dalok minősége: továbbá érdemes-e mai szemmel minősíteni ezeket a kétségkívül bájos „zárványokat”? A válasz valószínűleg egyértelműen nemleges. Mert a KFT még fénykorában sem Laár András utánozhatatlan énekhangjával és briliáns gitárjátékával, de még csak nem is Bornai Tibor vitathatatlan billentyűs tekintélyével írta be magát a magyar könnyűzene történetébe. Sokkal inkább azzal, hogy intellektuális szellemes-

séggel reagált a kor abszurdításaira, és néhány kitűnő ötlettel (Bábu vagy, Afrika, Bál az Operaházban, Üzenet a liftből) tette összetéveszthetetlené a KFT nevet. Ennek a korszaknak a hangulatait felidézni pedig mindenképpen jó szórakozás, és ehhez hozzá is segít ez a lemez. Megjelenése tehát minőségétől függetlenül öröm a zenekar közeli rajongóinak és távolabbi tisztelőinek egyaránt.

Bóday Pál Péter

K F T : B á b u v a g y

KFT: Bábu vagy

Common Ground:
Voices Of Modern Irish Music

• EMI-Quint •

Kéznevelőnek tűnik az ír és a magyar nép sorsának összevetése. Mindkettő kis létszámú náción, amely évszázadokon át külső elnyomástól szenvedett: küzdött fennmaradásáért, s közben rengeteg fiát „elvesztette” - értve ezalatt elsősorban a kivándorlókat. Egy nemzet életútja pedig híven tükröződik népművészetében: különösen kedvelt témája tehát az ír és a magyar népdaloknak, népies műdaloknak az édes otthon, a szülőföld utáni vágyakozás kifejezése. A Common Ground című albumon jó néhány, ezzel a témával foglalkozó művet sikerült összegyűjteni, s előadásukhoz megnyerni - ahogy a lemezborítón olvashatjuk - a modern ír zene legjelesebb képviselőit. Tradicionális dallamokat hallhatunk többek között Elvis Costello és a Clannad-os Marie Brennan előadásában, írül énekel Kate Bush; az egyik legnevesebb kortárs ír költő, Patrick Kavanagh megzenésített sorait adja elő Sinead O'Connor; és a U2, illetve a Magyarországon is gyakran vendégeskedő Andy Irvine is egy-egy saját szerzeménnyel szerepel. Talán felesleges tovább sorolni a közkezdvelt előadók nevét. A lényeg az a balladisztikus, kesergő hangvétel, ami minden dal közös, uralkodó vonása. Kivételnek, „valami másnak” csak az albumon található két instrumentális felvétel tekinthető, pedig - ahogyan a magyar népzene - az ír nép muzsikájának is fontos alkotórésze az élet örömeit megéneklő, humorral átítatott, tréfás szövegű, táncolható dal. Bizony, több is elkelt volna belőlük ezen az albumon. A Common Ground producerének persze nem volt célja, hogy népzenei albumot szerkesszen. Mégis, ha vezérfonalként a folk-zenét választotta, jobban ki kellett volna használni annak sokoldalúságát, és kissé színesebb összeállítást készíteni. A producer azonban valószínűleg csak a Zöld Szigetről származó, nyaranta az „őshazába” látogató amerikaiakat célozta meg válogatásával. Azokat, akik a tengerentúlra visszatérve, e lemezt hallgatva

C o m m o n G r o u n d

Common Ground:
Voices Of Modern
Irish Music

könnyes szemmel bánkodhatnak apáik sorsán. Ezért aztán hiába gyönyörűek egyenként a Common Ground dalai, és hiába a tagadhatatlanul neves előadógárda: az ír őssökkel és hazafias érzelmekkel nem rendelkező, esetleg a dalok szövegét nem értő, „egyszerű” lemezvásárló számára ez az album kifejezetten egyhangú, s talán nem túlzás: unalmas.

Pataki Andrea

Koncz Zsuzsa: Miénk itt a tér...

• EMI-Quint •

Korunk, s talán minden idők legdivatosabb zenei műfaja a feldolgozás. Nos, ezekből mára már jut mindenféle: méltán és méltatlanul elfeledett nóták modernizálása, neves előadók tisztelgése még nevesebb elődeik előtt azok slágereinek újragondolásával, és természetesen bizonyos művészek azt is megengedhetik maguknak, hogy egy egész lemezre valót válogassanak össze kedvenc dalaikból, és saját felfogásukban elénekeljék őket. Szinte eleve elrendeltnek tűnhet egy, az utóbbi recept szerint készült album sorsa és fogadtatása egy olyan énekesnő esetében, mint Koncz Zsuzsa. Aki szereti őt, szeretni fogja ezt a lemezt: jobban fogja szeretni a dalok ezen változatát, mint az eredetit, hiszen Koncz művészetét, stílusát évtizedek óta jó értelemben vett állandóság jellemzi. Ez az állandóság abból adódik, hogy saját dalai és az új lemezen szereplő feldolgozások is neki, személyre szólóan íródtak illetve készültek - igazi, jó barátok segítségével. Vannak a lemezen olyan dalok (Az égben lebegők csarnoka, Valaki mondja meg), amelyek megőrizték az eredeti változat hangulatát: talán - a mai kor fejlettebb technikai eszközeit felhasználva - még inkább kiteljesítve azt. Érdekes az eredetileg countrys hangzású Levél a távolból magyar népzenei motívumokat idéző kezdése. Bluesosabb lett az 1958-as boogie-woogie klubban; lassabb, melankolikusabb a Petróleumlámpa és az Iskolaszék. Egyszerűen a női énekhang miatt kapott új jelenést a Vasárnap délután és a Búcsú, és nagy bátorságról tesz tanúságot egy Cseh Tamás dal (Tangó) egyetlen gitárral - azaz az eredeti stílus hű visszaadásával - történő előadása. A magyar rock aranykora alcímet kapta ez a lemez, de az „aranykorból” kétségtelenül szubjektív válogatást hallhatunk. A szelekció pozitív és negatív következményei egyaránt megjósolhatók: valószínűleg nem ennek az albumnak hatására növekszik majd Koncz Zsuzsa rajongótábor a tízszeresére, aki

K
O
N
C
Z
Z
S
U
Z
S
A

Koncz Zsuzsa:
Miénk itt a tér...

azonban régóta várta kedvencének újabb produkcióját, nem fog csalódni: válogatott, „testre szabott” dalokat hallhat, szívből jövő, átélt előadásban.

Pataki Andrea

**Suzanne Vega:
Nine Objects Of Desire**

• PolyGram •

A New York-i illetőségű énekesnő, a Tom's Diner című, ma már legendás sláger előadója, Suzanne Vega ismét új lemezzel lepte meg rajongóit. A Nine Objects Of Desire című album tizenkét dala közül csupán kettő (World Before Columbus, Honey-moon Suite) emlékeztet a régi Vega-stílusra, amelyet 1995 tavaszán, a Körcsarnokban a magyar közönség is hallhatott. A klasszikus gitár és a szolid háttérzene furcsa, egyéni ötvözetét most keményebb hangzásvilágra cserélte fel a még mindig fiatal énekesnő. Ezt a sound-ot elsősorban az ütőhangszereknek köszönheti: a megerősített ritmus-szekció (Jerry Marotta, Pete Thomas) az olykor gyökeresen eltérő szöveg-és zenei világ közelítésében is fontos szerephez jut. A klasszikus gitár szerepét átveszi a basszus (Bruce Thomas), de nem csak dallamhangszerként, hanem - például a Caramel című dalban - ritmus-kiegészítőként is. Az új, egyedi hangzásvilághoz hozzátartozik néhány más elem is: szintetizátorral kikevert vonósbetét, torzított énekhangok és több „klasszikus” hangszer (fuvola, trombita, cselló, basszusklarinét), amelyeket - például a No Cheap Thrill című dalban - rendkívül ügyesen helyez el. Ehhez a jellegzetes zenei alaphoz jól illenek Vega különös dalszövegei: tele szimbolikus jelentéssel, kérdésekkel és feltételezésekkel, amelyek egy távoli jövőképre vonatkoznak. A legszembeütőbb eltérés (sőt ellentmondás) az egyes dalok időtartama és az ezalatt elmondott szöveg mennyisége között figyelhető meg. Vegának rengeteg mondanivalója van: a dalok azonban kivétel nélkül négy perc alatt maradnak, sőt némelyik még a ma már kifejezetten rövidnek számító három percet is alig-alig éri el. Az előadásmód jellemzésére a legjobb kifejezés a „flegma”, ez a hangvétel erősen emlékeztet a nyolcvanas évek német csillaga, Gabrielle Suzanne Kerner azaz Nena dalaira. A Vega-számok mintha ezek rein-karnációi lennének, a kilencvenes évek kö-

zépére hangolva. Valószínűleg a rádiósok bosszantására került fel például a korongra a Tombstone című dal, amit kétszer is elkezdnek játszani. Suzanne Vega lemeze elsősorban azoknak ajánlható, akik a zenében szeretik a fekete színt, a sötét tónusokat, és nem riadnak vissza az alternatív stílusok kábitásától.

Pásztai Károly

S
u
z
a
n
n
e
V
e
g
a

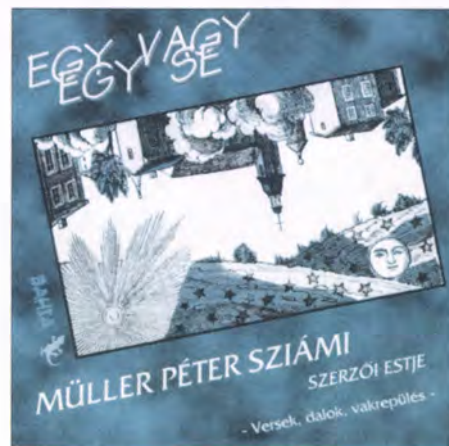

Suzanne Vega:
Nine Objects Of
Desire

Müller Péter Sziámi: Egy vagy egy se

• Babia •

„Van, ami idejét múlta. Milyen találó kifejezés arra, hogy később van vége, mint a befejezés” - mondja Müller Péter egyik dalában. A szerző persze másra gondol, de ez a két mondat tökéletesen jellemzi a hazai underground előadóknak a kilencvenes években kiadott produktumait. A nyolcvanas évek első felében a világon egyedül álló újhullámos irányzat bölcsője volt Budapest, de az a korszak végérvényesen lezárult. Nem csupán az a politikai rendszer a múlté már, de az az életérzés is, no meg az akkori közönség fiatalsága. Velük együtt persze a zenészek is megöregedtek, többségük már polgári foglalkozást űz, esetleg „karvalykapitalista” vagy hasonló. Néhányan azonban még mindig próbálkoznak. Közéjük tartozik Müller, a letűnt korszak egyik meghatározó egyénisége is. Persze ő is több lábon áll, néha tévézik, néha musicalt fordít, de nem tagadta meg egykori önmagát: legalábbis mindig polgári neve mellé biggyeszi művésznevét: Sziámi. Azonban hiába volt a már kultusz-zenekar-ként emlegetett URH, Kontroll Csoport, majd a Sziámi énekes, úgy tűnik - bár erről nem ő tehet -, ennek a műfajnak nem sok dobása maradt a kilencvenes évekre. Ugyanis a Sziámi legutolsó, sokadik reinkarnációja a fiatalabb generáció populárisabb alternatív irányzata felé nyitott, és ez az időszak zeneileg és a sikereket tekintve sem hasonlítható Müller Péter előző évtizedéhez. Ezért aztán egyre többször igyekeznek összefoglalni eddigi munkásságát: hol az URH korszakét, hol a Kontrollét, most pedig a Sziámiét egy szerzői est keretében. Az Egy vagy egy se című album alcíme: Versek, dalok, vakrepülés. Úgy látszik, mostanában minden alternatív személyiség költői babérokra pályázik: a Balaton szellemi vezére, Víg Mihály is nemrégiben jelentette meg verseskötetét. Müller az egyik legjobb magyar dalszövegíró, tartalmas, rengeteg nyelvi leleménnyel átszótt szövegei azonban semmiképpen sem nevezhetők

Müller Péter Sziámi:
Egy vagy egy se

Müller Péter Sziámi

verseknek: nem is tudja ezeket hitelesen előadni zenei aláfestés nélkül. Szerencsére azonban a hetven percnyi anyag nagy részében Markó Tamás akusztikus gitáron, Polgár Péter elektromos gitáron, Angler Ákos pedig ütőhangszereken kíséri. Többnyire azonban valóban csak kísértről van szó, a remek szövegek kaptak nagyobb hangsúlyt, és ez kissé uniformizálja az eredetileg sokszínű, izgalmas szerzeményeket. Az újabb, a két gitáros által írt dalok interpretációja élvezhető, némelyik - mint a Bajnok, a Férfi és a nő, az Előlről vagy a Világtalanok világossága - kivételesen jól sikerült. Ugyanakkor Gasner János szerzeményei, a leghíresebb Sziámi-számok (Száz bolha, Kicsi kicsiszolt, Sziámi élet, Halandzsza) előadása kiábrándító. Az album tehát igencsak felemásra sikeredett, de mindenképpen érdemes meghallgatni, hiszen Müller Péter Sziámi talán még ma is a honi könnyűzenei élet egyik legizgalmasabb figurája.

Kovács Gergely

Mission: Impossible (filmzene)

• PolyGram •

Cserhádi Zsuzsa:
Hamu és gyémánt

• Rózsa Records -
- Warner-Magneoton •

Ha egy film zenéje a régi szép időkben megtetszett valakinek, nemritkán évekig kellett kutatnia, lemezbőlről lemezboltra járva keresnie. Mostanában ez már nem fordulhat elő: a tengerentúlon - és egyre inkább Európában is - pontosan, előre megtervezik egy új mozi „befuttatását.” Tudatosan, üzleti terv szerint dobják piacra magát a filmet, annak zenéjét (soundtrack-CD formájában) és a kettőből készített miniatűr videoklipet. Ez történt a Tom Cruise főszereplésével itthon szeptemberben bemutatott Mission: Impossible című film esetében is. A címadó dalt - Larry Mullen és Adam Clayton szerzeményét - már akkor megismerhette a világ, amikor maga a film - az utómunkák befejeztével - még dobozban várta a premiert. Az ötlet jó, hiszen így lehetőség van arra, hogy egyszerre arasson sikert a - piaci adottságokból következően - kicsit lassabban, nehezebben érő CD és a film. A jó ötlet realizálása azonban csak akkor lehetséges, ha mindkét alkotás kimagasló színvonalú. Mivel a Gramofon zenei szaklap, a Mission: Impossible - mint filmalkotás - megítélése nem e recenzió feladata. A soundtrack-albumról azonban megállapítható, hogy nem éri el az elvárható színvonalat. A címadó Mullen-Clayton opusz ugyan feszültséget hordozó, dinamikus kompozíció, de Lalo Schifrin nevéhez fűződő remixváltozata például már szinte felismerhetetlen. A CD további előadói között jó néhány ismerős név is felbukkan: Massive Attack, Pulp, Björk, Cranberries. Az általuk írt dalok saját műfajukban első osztályúak: a név kötelez, és a művészek meg is felelnek a várakozásoknak. Mindez túl szép lenne, de az igazi „csattanót” nem maga a zene adja, hanem két rövid, apróbetűs sor az album jobb alsó sarkában: „a csillaggal jelölt dalok a filmben nem hallhatók.” Az előbbieken említett együttesek közül szinte mindegyik „kiesett” a filmből: megmaradtak viszont Danny Elfman rövid szimfonikus intermezzói, amelyek képekhez társulva

Mission: Impossible

★★★
Mission: Impossible

nyilván hatásosak, a CD-n szereplő önálló darabként azonban nem állják meg a helyüket. A soundtrack-album ezáltal furcsa hibriddé változott: sem igazi filmzenének, sem válogatásnak nem megfelelő. A zenei anyag - végighallgatva - kimondottan sivárnak, unalmasnak tűnik, azt bizonyítva, hogy a filmzene összeállítóinak és producereinek küldetése (Mission) ezúttal valóban teljesíthetetlennek, lehetetlennek (Impossible) bizonyult.

Pásztai Károly

„Csoda vár, de ezt félve súgja szám / Hamuból gyémánt lesz talán”. Ez a rövid refrénrészlet Cserhádi Zsuzsa Hamu és gyémánt című albumának címadó dalában található. Bár az eredeti kontextusban e néhány szó egy szerelmespár titkos érzelmeit tárja fel, nyilvánvalóan többet, mást is jelent. A művész nő ugyanis hosszú kihagyás után tért vissza a pályára: azzal a nem titkolt - és kiadója által is erősített - szándékkal és elhatározással, hogy a kilencvenes évek első számú hazai popzenei sikertörténetét író Horváth Charlie női „alteregója” legyen. Csodát persze ne várjunk, hiszen igazán jól „koppintani”, egy befutott énekes imázsát megközelíteni nem könnyű: Cserhádi Zsuzsa azonban - a Rózsa Records-szal közösen - mindent megtett ezért. Először is megtalálták azokat a dalszerzőket, akik vagy együtt dolgoznak Charlie-val (László Attila, Horváth Attila) vagy ügyesen tudnak „Charlie-dalokat” hangszerelni (Kassai Róbert, Varga Szabolcs, Kiss Gábor). Cserhádi Zsuzsának az sem okozott gondot, hogy pontosan utánozza Charlie énekegyüttesét: a rekedt hangot és az elnyújtott szóvégeket. Hangja - kortársaihoz viszonyítva - kifejezetten frissnek, jól karbantartottnak tűnik. A lemez gyenge pontjai a technikai megvalósításban és a részletek kimunkálásában rejlenek. Érthetetlen, hogy az ország egyik legjobban felszerelt, jó hírű stúdiójában (Tom-Tom) miért nem figyelnek kellően a vágásokra és a keverésre. Persze az is lehet, hogy a hiba a felvétel módjában (ADD) keresendő. Vannak azért zenei problémák is: a dalok túlnyomó többségében a komputerek dominálnak, emberi hang vagy instrumentum (szaxofon, trombita, harsona, gitár) megjelenése csupán üdítő kivételnek, és nem szerves alkotóelemnek hat. A zenei szövetben - Charlie albumaival ellentétben - nincsenek megfelelően kihasználva a vokálénekesek (Czerovszky Henriett, Auth Csilla, Tisza Bea, Szolnoki Péter, Varga Szabolcs), és az improvizatív

szólóbetétek is - talán az énekesnő szándékától eltérően - szerényre sikerültek. A metaforákban gazdag szöveg struktúrájához viszont mindig pontosan illeszkednek a zenekari kiállások, átvezetések. Összességében Cserhádi Zsuzsa visszatérése nem sikerült rosszul, de mégis nehezen képzelhető el, hogy ebből a hamuból valaha is gyémánt lesz.

Pásztai Károly

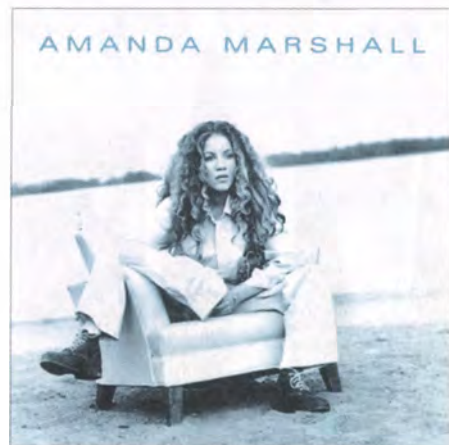

C s e r h á d i Z s u z s a

Cserhádi Zsuzsa:
Hamu és gyémánt

Amanda Marshall:
Amanda Marshall

• Sony •

Amanda Marshall:
Amanda Marshall

A m a n d a M a r s h a l l

Jó esetben még némi zavart is okozhat a világ popzenei imádkozógyáraiban kitenyészett hibridstárok és menedzserek körében ez a huszonhárom esztendőes amerikai kislány. Amanda Marshall még a nevét sem volt hajlandó a showbiznisz követelményei szerint valami „dögösré” változtatni, a zenéjéről már nem is beszélve. Csodálatos hanghordozás, széles hangszínskála, kifinomult zenei intelligencia és mellesleg kitűnő háttérzenészek jelenléte határozza meg dalait. Érzékeny, változatosan megformált gitárfutamok és akkordok dominálnak, de a néhol kellemes háttérrel adó mandolin, hegedű és csellóhangot sem szintetizátorok helyettesítik. A tradicionális megoldások ellenére azonban igazi, modern slágerzenét hallhatunk a klasszikus muzsika iskoláit is kijárt énekesnőtől. Sőt, vannak az albumon kifejezetten sikergyánús nóták (Let It Rain, Fall From Grace, Dark Horse), igaz van olyan is, amelyik részleteiben hanyagolható, kellemes háttérzene csupán. Amanda Marshall műfajilag pontosan meghatározhatatlan, szimpatikus tehetség, akit nem lehet a jól bevált sztárgyártás módszerével befuttatni. Őt idővel vagy felfedezi és kiköveteli magának a közönség igényességre még fogékony része - így aztán üzletileg is sikeres lesz - vagy áldozatává válik a könnyűzene eredetiségétől egyre jobban irtózó világdivatnak. Az Egyesült Államokban élő Marshall tíz dalt tartalmazó bemutatkozó lemeze egyébként csak Európa számára újdonság, a tengerentúlon már korábban megjelent. Sőt, az album Kanadában platinalemez lett. Az, hogy ottani sikeréből eddig semmi nem jutott el hozzánk, újabb bizonyíték arra, hogy a valódi tehetség híre ma is méltatlanul lassan terjed. Mindenesetre érdekes lesz megfigyelni, hogy itt, Magyarországon miként fogadják ezt az amerikai lányt, aki hallhatóan semmiféle közösséget nem vállal az Egyesült Államok „egyszer használatos” zenei divatirányzataival. Értékelik-e majd

azt, amit az Amandához hasonlóan tehetséges, öntörvényű hazai előadókban általában kedvelnek? Reméljük. Hiszen éppen itt lenne az ideje, hogy megismerjük az igényesebb amerikai popzenét is, főleg miután a leszálló ágban lévő, silány tengerentúli „megasztárok” már szinte hazajárnak hozzánk.

Bóday Pál Péter

Dali hangszugárzók és Papworth csöves erősítők

**BUDAPEST HIGH END SHOW 1996.
HOTEL ATRIUM HYATT
NOVEMBER 8-10.**

Izgalmasnak ígérkezik az idei Show, úgy tűnik 1996 a meglepetések éve. Ismert nevek mellett új kiállítók mutatkoznak be, régi kiállítók új termékekkel vagy új néven szerepelnek, egy-két jól ismert név pedig úgy döntött, hogy idén jobb, ha távol marad a kiállítástól. Nézzük hát, hogy novemberben kikkel találkozhatunk és mit láthatunk az Atrium Hyatt szálloda első emeletén a Budapest High End Show-n.

Audio Hobby - egy baráti kör, amely mozgalommá szeretné kinőni magát. Tagjai az audio kultúrát közösségi tevékenységként élik meg, mely nem csupán a zenehallgatásban és baráti eszmecsereben, hanem saját fejlesztésű készülékek építésében is megnyilvánul. Nemrég alakultak, de már készüléket állítanak ki. Önálló tervezés és kivitelezés eredményeként, kettő A osztályú, kimenőtranszformátor nélküli (OTL) 15 wattos elektroncsöves vég-erősítőt, valamint egy, szintén elektroncsöves, MC bemenettel rendelkező phono fokozatot mutatnak be TWINS elnevezéssel. A demonstrációhoz Pierre Lurné analóg, Philips digitális műsorforrásokat, valamint a régi QUAD ESL 57 elektrosztatikus paneleket használnak.

Magyarországon nincs hagyománya a tölcseeres hangszugárzó rendszereknek. Nagy érzékenység és hatékonyság a jellemzőjük. Most a német Avantgarde Acoustic jóvoltából megismerkedhetünk velük. A cég, a kiállítási helyszín szűkösége miatt csupán a két legkisebb modelljét állítja ki, az UNO+ és a DUO+. A hangszugárzók demonstrálásához Audio Note erősítőket használnak.

WINDS

O F C H A N G E

Dunaudio újdonságok a High End Show-n. A31 integrált, távirányítóval ellátott félvezető erősítő. TA 2.1 integrált elektroncsöves erősítő. Háromutas hangszugárzó aktív keresztváltóval, aktív erősítéssel. Forever szénvezetőjű összekötőkábel, reklámáron. There is logic, no magic.

Grand Audio néven új kiállító mutatkozik be, neves készülékekkel. A szegedi illetőségű képviselő az Audible Illusions, Apogee Acoustic, Classé Audio, Krell és Sonus Faber termékeknek viseli gondját Magyarországon. A kiállításon hallható lesz a Krell új erősítő szériájából a KRC 3 előerősítő, illetve a KAV 300i integrált erősítő, valamint a KPS 30i integrált CD-játszó. További erősítők: Az Audible Illusions Modulus csöves és a félvezető Classé Audio CP/CA elő- és végcsöves sorozata. A Classé Audio új integrált CD-játszója is bemutatásra kerül. A hangszugárzók közül az Apogee Acoustic Slant, valamint Ribbon Monitor hangszugárzó szériák, valamint a Sonus Faber Concerto és Concertino típusok hallgathatók meg. Kábelezéshez Apogee Symo kábeleket használnak.

A L'auditeur már ismert termékei közül az épp aktuális modelleket demonstrálja majd. A csöves Audiomat, Papworth, Pointe és Valvet elektronikák közül a francia Audiomat csúcserősítőt lehet majd meghallgatni. A Dali és

Qln hangszugárzók mellett megszólal majd a Chario felsőosztálya a nagy Academy doboz. A Straight Wire kábelek teljes palettája megtekinthető lesz. Mint elkötelezett analóg párti, az általa forgalmazott audiofil lemezek mellett új analóg termékekkel is megjelenik: az átdolgozott Grado hangszedők formájában. Az analóg kínálatot a Zarathustra és Wilson Benesch futóművek egészítik ki.

A veszprémi Magic Sound amerikai high end készülékek - Basis, Cardas, Jeff Rowland, Sonic Frontiers, Sota, Vandersteen, Wadia - importőréként ismert, és audiofil lemezeket is forgalmaz. Idei újdonsága a kiállításon a Sonic Frontiers Anthem, phono fokozattal ellátott integrált csöves erősítő, valamint az új Vandersteen Model 1C hangszugárzó. Saját név alatt, fából illetve gránitból készült állványokat is bemutat. Új CD és LP kiadók is szerepelnek a Magic Sound kínálatában: RCA Living Stereo, Classic Records, DMP, valamint a Reference Recordings új HDCD felvételei. A kiállításon a lemezekből vásárolni is lehet.

A hazai gyártók közül a Mellorn Audio az egyik, mely évről évre következetesen van jelen a Budapest High End Show-n. A tavaly már bemutatott félvezető Anachron MM/MC korrekort és Crescendo passzív előerősítőt és Temptation végfokot idén a Nemesis lemezzátszó egészíti ki mint műsor-

Avantgarde Acoustic tölcseeres hangszugárzók

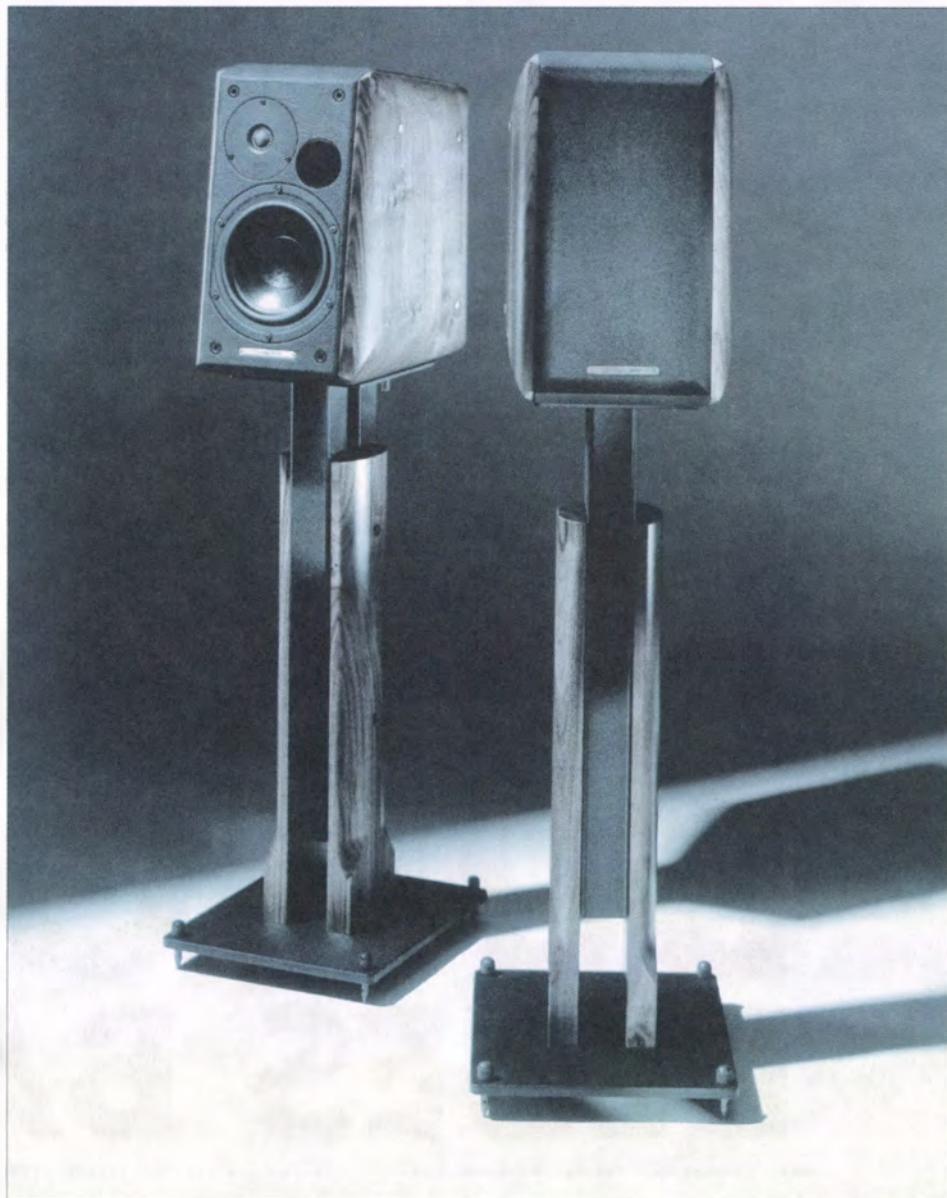
HEED félvezetős, magyar gyártmányú erősítő

forrás. A futómű különböző konfigurációkban kerül kivételre. További elektronikák: Spirit és Horizon integrált erősítők. A hangszórók terén az elmúlt években már bemutatott Window kétutas és Access háromutas álló dobozok mellett a Goliath kétutas minidoboz számít újdonságnak. Saját gyártású kábelek mellett kiegészítőként MGL asztalokat és hangszóró lábzsazatokat is kínálnak.

A Merlin Audio idén is három különböző árkateregóriájú, de azonos hangzáskarakterű rendszert állít össze az Audio Note készülékekből. Meghallgathatók az Oto SE, Meishu, és Ongaku erősítők, a K, J, és E hangszórók társaságában. Az Audio Note láncokat új Audio Note futóművek és hangszedők, valamint a már ismert D/A átalakítók széles skálája egészíti ki. Bemutatásra kerül az új csúcskategóriás Audio Note összekötő és hangfal-kábel, az ANVz és ANSPz. A kiállításon megszólalnak a J.P.W., Goldring, Systemdek, Söund Örganisatiön készülékek is.

A Sound All Kft. otthoni audio termékeket forgalmazó leányvállalata, a Pro Fidelity idén, megalakulása évében már kiállít a High End Show-n. Hazánkban képviselik az angol hangfalgyártó Mordaunt Short, a japán TEAC és Korato cégeket. A kiállításon a TEAC VRDS CD-játszóit az európai piacra tervezett A-BX high end félvezetős erősítőcsalád illetve a Mordaunt Short High End Performance hangszóró széria társaságában mutatják be. A hazai piacon debütáló Korato cégtől egy csöves elő/félvezetős végfok összeállítás lesz hallható. Kiegészítőkként is foglalkoznak mérőjeleket, hangszermintákat és audiofil zenei programokat felsorakoztató CD lemezeket mutatnak be.

A maglódi Söund Arts Audio régi ismerőse a kiállításlátogatóknak. Idén hagyományos termékeik a Söund Arts állványok, Arietta hangszóró, Music Tools lemezjátszó, valamint a Cheops rezgécscillapító kúpok mellett egy új elektronikai család, a Neuron mutatják be. A hazai tervezés érdekessége az akkumulátoros

Sonus Faber hangszórók

üzemű, erről működtetik a Neuron Alfa phono modulós előerősítőt, és az "A" osztályú Neuron Alfa 120 wattos végerősítőt. A Neuron Alfa tápegység/akkumulátor töltő különálló egységként is forgalomba kerül. A hangszórók a Neuron Linear Response nevet viselik. Az erősítőket és hangszórókat Neuron Ultra Linear kábelrendszerrel egészítik ki. Mindez Music Tools audio bútorokkal berendezett környezetben hallgatható meg a Söund Arts Audio szobájában.

Az ausztriai Audio Connect GmbH másodszor állít ki a Budapest High End Show-n XLO Hungary néven. A tavalyi "néma" bemutatkozást most aktív demonstráció követi, ahol az XLO kábelek teljes választéka az Electroocompaniet félvezetős elő/végerősítők és Lovan asztalok és hangfallábok társaságában tekinthető illetve hallgatható meg. Az XLO Hungary Compact Dynamics márkanév alatt CD kiegészítőket, tartozékokat is szeretne kiállítani.

A Zsolt Audio számára az idei High End Show jó alkalom, hogy "rég-új" kiállítóként a már sokak számára jól ismert termékprogramot - Arcam, AMC, Heed Audio, Rega Roksan, Spondor - kiegészítendő, egy olyan témát válasszon, amely eddig igencsak mostohagyereke volt a szakmának. Ez pedig nem más mint a Q.E.D. cég által, a Genesis Research programban fejlesztett kábelcsatlakoztatói eljárás. Ez az eljárás, amely a legdrágább esetben sem kerül néhány ezer forintnál többre, a szénkábelek korrekt csatlakozási problémáját is megoldja.

Szóval mit csinálnak november 8-án, 9-én és 10-én, azaz pénteken, szombaton és vasárnap? Van egy szabad délelőttjük, délutánjuk, esetleg ráérnek egész nap? Jöjjenek el az Atrium Hyatt-ba, üljenek a hangszórók elé. Idén negyedszer lesz Budapest High End Show.

Csontos István

ALL AMERICAN JAZZ & BLUES DAYS

1996. NOVEMBER. 5-6.
PETŐFI CSARNOK

NOVEMBER 5. 20h:.....

GROOVE COLLECTIVE
.....(USA)

HIRAM

BULLOCK

BLUES BAND
.....(USA)

NOVEMBER 6. 20h:.....

KENNY

GARRETT
.....(USA)

GRAMFON

Benedek Tamás

Fotó: Szalai József

Itthon alig ismerik, mert nem keresi a nyilvánosságot, és nincsenek saját kiadványai. Produceri munkájának köszönhetően mégis a magyar hanglemezipar egyik legnagyobb hatású szereplője a világpiacon. Benedek Tamás, az Alpha Line Stúdió igazgatója.

Gramofon: A producer szóról az olvasók többségének minden bizonnyal egy határozott, időnként kissé agresszív menedzser jut eszébe, aki jártas az üzleti szféra rejtjeleiben, viszont bár kultúrával foglalkozik - nem nagyon ért a művészetekhez. Az Ön esetében azonban ez korántsem igaz, hiszen fiatal kora óta a zene határozza meg az életét...

Benedek Tamás: Igen. Hosszú éveken, sőt évtizedeken keresztül aktív muzsikás és pedagógus voltam. A hatvanas évek közepén jártam a Zenekadémiára: klarinétművészi diplomát szereztem, s közben négy évet elvégeztem a zenetudományi szakon is. A diploma után, 1968-ban, klarinétosként a Stockholmi Rádiózenekarba kerültem, ahol ebben az időben a világhírű Sergiu Celibidache volt a vezető karmester. 1969-ben hazajöttem, és 1980-ig a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola miskolci Tanárképző Intézetében tanítottam, közben a MÁV Szimfonikusok első klarinétosa voltam. 1980-ban kimentem Németországba, ahol egy szalon- és tánczenekarral egy északi-tengeri szigetre kerültem. Később egészségi okokból abba kellett hagynom a klarinétozást, és inkább karmesterkedtem. A Bad Nauheim-i színházhoz kerültem, ahol operettek és kisebb operákat dirigáltam. 1994-ig dolgoztam Bad Nauheim-ben, de akkor létszámcsökkenés volt, és engem is „leépítettek”. Azóta kevesebbet járok Németországba, bár nyaranta még most is zenélünk, megint Északon, Wexland szigetén.

G Hogyan került kapcsolatba a hanglemezipiaci adással?

B Mindig érdekelt ez a terület, és 1990-ben, külföldi honoráriumaimból és családi öröksé-

„Mindig csúcstechnikáról álmodtam.”

gemből létrehoztam az Alpha Line Stúdiót. Már ekkor pontosan tudtam, hogy nem lesz könnyű dolgom, mert Magyarországon még nem alakult ki a profi szemléletmód: a muzsikások sem igazán profik, nem beszélve a producerekről és a menedzserekről. A menedzserek döntő többsége gyors, fájdalommentes meggazdagodásban reménykedik, ezért gátlástalan, s így természetes, hogy rossz viszonyba kerül a zenészekkel. Alapvetően, hogy először adni kell, s csak utána várhatunk el bármit is. Az Alpha Line Stúdió működésének első időszaka még a vártnál is nehezebb volt, bár ezt én nem tudtam pontosan felmérni, mert még fogalmam sem volt a hanglemez-szakmáról. Első komolyabb munkánknál, a Sevillai borbély felvételénél például csupán egyetlen magnónk volt. Ha az elromlott volna, le kellett volna állítanunk az egész felvételt. A hangmérnök emiatt egyik cigarettáról a másikra gyújtott, felalá rohangált, roppant ideges volt, én pedig nem értettem, hogy miért. Később ez a felvétel több komoly nemzetközi díjat nyert, tehát a „kaland” jól végződött. Azóta nagyon sok megrendelésünk van: az elmúlt években teljes operákat, szimfónia-ciklusokat, oratorikus műveket vettünk fel: a kezdeti nehézségek után „beindult” a stúdió.

G Hány munkatárssal és milyen helyszíneken dolgozik az Alpha Line Stúdió?

B Rendkívül kis létszámú, de szakmailag kiválóan felkészült, magasan kvalifikált gárdával dolgozik a stúdió. A felvételeket Simon Jenő zenei rendező és Mocsáry Gábor hangmérnök készíti, az utómunkát, a montírozást pedig Bojti János

zenetörténész végzi. Én - ügyvezetőként - szállítom a megrendeléseket, tárgyalok a művészekkel, a megrendelő kiadókkal, és felkutatom a hanglemezfelvételre méltó, ismeretlen műveket. Az Alpha Line Stúdiónak nincs állandó székhelye: egy klasszikus zenei stúdióknak mindig ott kell működnie, ahol éppen ideálisak az akusztikai körülmények egy-egy felvételhez. Sokáig állandó és nagyszerű akusztikájú helyszínünk volt a Budapest Filmstúdió Könyves Kálmán körüli épületkomplexuma: aztán amikor tönkrement a magyar filmgyártás, ezeket az épületeket is „lebombázták”, a földdel tették egyenlővé. Rendszeresen dolgozunk a Pollack Mihály téren, a Budapesti Fesztivál Kastélyban, ahol az ELTE Szociológiai Intézete is működik. Ez a helyszín elsősorban kamarazenei felvételekre alkalmas. Operafelvételekre általában a Bródy Sándor utcai Olasz Intézetet béreljük ki, de ez most már annyira drága, hogy más megoldásokon kell gondolkodnom. A Szent István Gimnázium zuglói épületében nemrég készült el a stúdió: ez nagyon szép, viszont elég zajos, mert az épületben tanítás folyik, és nagyon sok repülőgép is éppen arra halad el. Rákosszentmihályon találtam egy épületet - egy korábbi magtárat -, aminek nagyon jó az akusztikája, de csak nyáron használható. Vidéken talán könnyebb megfelelő helyszíneket találni, viszont ez az ország rettentően Budapest-centrikus. Senki nem utazik le szívesen vidékre, nem beszélve arról, hogy akkor minden zenésznek napidíjat, szállást, étkezést kell fizetni, ami jelentősen megnöveli a költségeimet. Nem könnyű tehát a megfelelő helyszín kiválasztása: folyamatosan kutatok új termek után. Ha nagyon sok pénzem lenne, sashegyi házam

kertjében felépítenék egy saját, állandó stúdiót, ahol semmiféle zavaró körülmény nem lenne. Ez azonban egyelőre csak álom.

G Említette, hogy kezdetben csupán egyetlen magnójuk volt. Mostanra viszont már világszínvonalú technikával dolgoznak.

B Igen. Mindig csúcstechnikáról álmodtam, s alapjában ezt sikerült is megvalósítani. Magyarországon mi vezettük be a hard disc technológiára épülő, digitális montírozást, a Dyaxis II-Studer-Revox rendszert. A Magyar Rádió zenei rendezői csoportjának szakemberei is tőlünk tanulták meg ezt a digitális technikát. A rendszer négy-öt éve, amikor behoztam Magyarországra, még annyira korszerűnek számított, hogy az alapjául szolgáló számítógépes „agyat” katonai célokra is használták. Volt is egyszer ebből kellemetlenségem: az öbölháború idején jöttem

a Sonytól, és jelenleg is tárgyalásokat folytatok a Philips-szel. A megrendelések kilencven százalékában külföldi művészekkel, nemritkán világsztárokkal dolgozunk együtt.

G A világ hanglemezpiacán az elmúlt évtizedben a leglátványosabb sikertörténetet éppen a Naxos írta: miközben a multinacionális nagyvállalatok piaci pozíciója fokozatosan gyengül, és olyan patinás lemezcégek kényszerülnek megszorító intézkedésekre, leépítésekre, mint a Deutsche Gramophon vagy a Sony. Mi lehet ennek a magyarázata?

B Olyan ez, mint a mammut és a kisegér harca. A hongkongi központú, ma már az egész világot átszövő Naxos - amely Hongkong politikai státuszának a közeljövőben történő, kedvezőtlen megváltozása miatt éppen most tette át a székhelyét Új-Zélandra -, először „kisegérként”

ra, csak éppen világsztárok helyett fiatal tehetségekkel dolgoznak, és így jóval olcsóbban kínálhatják kiadványaikat.

G Milyennek látja a kilencvenes évek elejének csődje után lassan éledező magyar klasszikus hanglemezpiacot? Itthon nem lehetne - a Naxos mintájára - hatékony és költségkímélő kiadványokat megjelentetni?

B A klasszikus területen egyelőre sajnos nem nagyon. Sokat gondolkodtam, hogy foglalkozzaki kiadvással, de úgy döntöttem, hogy inkább nem próbálkozom, mert rendkívül tökeigényes. Érdeklődés lenne ugyan, de egyrészt a komolyzenei területen nincs megfelelő vásárlóerő, másrészt a magyar művészek rangját nemzetközi szinten még nem sikerült teljesen helyreállítani: többek között azért sem, mert zenészeink az elmúlt időszakban túlságosan olcsón eladták magukat külföldön, és már nem veszik komolyan őket, még akkor sem, ha egyébként világszínvonalú muzikusok. A másik fő probléma, hogy a szponzorálást - amely az egész világ zenei életében természetes, „kísérő jelenség” - itthon sokan - zenészek, menedzserek és maguk a vállalkozók is - még ma is koldulásnak tekintik, nem pedig kölcsönös előnyökön alapuló üzleti kapcsolatnak. Amíg ez a szemlélet nem változik meg, nem várható igazi áttörés.

G Milyen tervek foglalkoztatják a közeljövőben?

B Felkutatam Rachmaninov teljesen ismeretlen operáit, s most ezeket szeretném felvenni. Felvételi tervünkben szerepel Bartók három nagy színpadi műve, A kékszakállú herceg vára, A csodálatos mandarin és A fából faragott királyfi, Verdi Requiem-je, Mozart 34 fiatalkori szimfóniája, Clara Schumann kompozíciói, Vivaldi összes fagottversenye, Verdi Otello-ja és Puccini Triptichonja. Azt hiszem, tartalmas és eseménydús lesz a '97-es évünk.

Retkes Attila

„A muzikusok sem igazán profik, nem beszélve a producerekről és a menedzserekről.”

Németországból hazafelé, és nálam volt ez a komputer, amikor az osztrák-német határon fel tartóztattak. Hiába magyaráztam, hogy a gép békés, zenei célokat szolgál, hosszú órákon keresztül nem engedtek tovább, és Bécsből hívtak szakértőt, hogy megvizsgálja a berendezést. Később derült ki, hogy ebben az időben az amerikaiak Irak ellen használtak hasonló számítógép-központokat. A stúdiótechnikára visszatérve: Sony DAT-magnókkal, és sokszávos digitális magnókkal - például egy huszonnégy sávú Tascam DAT-magnóval - dolgozunk, mikrofonjaink pedig rendkívül változatosok: Bruel And Kjaer, Schoeps, Neumann UB9, AKG, Sennheiser. Minden egyes effektünk, processzorunk is megfelel a csúcstechnológiának.

G Mely kiadók az Alpha Line Stúdió legfontosabb megrendelői?

B Leggyakrabban a Naxosnak dolgozunk, de az amerikai Vox Classicstól és a Helikon Ltd-től is sok megrendelésünk van. Volt már megbízásunk

felszedte a piacon az apró morzsákat, és így kezdett lassan terjeszkedni. Kis létszámú, de hatékony stábbal dolgoznak, míg a mammutoknál óriási „vízfej” nehezedik a cégre, dinamikus menedzsment helyett. A mammutcégeknél az is probléma, hogy értéken felül fizetik a művészeket: egy világsztárt természetesen meg kell fizetni, de azt még a legnagyobb művészek is tudják, hogy a lemez mindenképp jó reklámhordozó, tehát nem a lemezekon kell meggazdagodni. A Naxos az eddig felsorolt okok mellett azért tudott az élre törni, mert idejében felismerte, hogy nem érdemes saját gyártású produkciókkal kilépni a nemzetközi piacra: felismerték, hogy a CD-lemezek gyártása Svédországban, Franciaországban és Izraelben a legolcsóbb; a legalacsonyabb költségű nyomdák Svájcban működnek, a stúdiók és a művészek pedig Kelet-Közép-Európában a leginkább megfizethetők; ezért ezeken a helyeken dolgoztatnak, és nem érzik presztizsvesztésnek, hogy nincs saját gyártóüzemük. A Naxosnál ugyanakkor nagyon odafigyelnek a műsorpolitikára és az előadók-

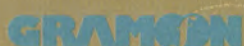

1996. NOVEMBER. 29. 19 h
KÖRCSARNOK, BUDAPEST

DEEP FOREST

KONCERT

VENDÉG:
SEBESTYÉN MÁRTA

Budapest Music Center
 1093 Budapest, Lónyai u. 41.
 Tel./fax: 216-7895, Tel.: 216-7896
 E-mail: musiccenter@bmc.hu

A BMC szolgáltatásai:

- Hazai és nemzetközi információs központ (szöveg, kép, hangadatok felvitele és lekérdezése az INTERNET hálózaton)
- Kiadói tevékenységek koordinálása - Bouvard & Pécuchet
- Zenei kiadványok árusítása - CD-k, kották, zenei szaklapok, videokazetták
- Hangfelvételek készítése hanghordozók gyártása, teljeskörű szolgáltatásokkal - zenészek, stúdiók, grafikai-nyomdai kivitelezés, stb.
- Információk cégekről, árakról
- Rendezvényszervezés
- Hangszerek beszerzése, árusítása, közvetítése, szervizelése, tanácsadás

A BMC a Gramofonban rovatjai

- BMC hírek
- Interjú - A Kutas trió New York-ba készül
- Az Internet és a zene
- BMC Klub
- Előzetes

BMC

A GRAMOFON-BAN

A BMC köszönti az olvasót a **Gramofon** hasábjain. E számtól kezdve rendszeresen jelentkezünk híreinkkel, információinkkal.

A BMC 1996. május 24-én nyílt meg, Gőz László vezetésével és számos támogatónk segítségével (Polgári Bank, IN TIME Kft., IX. ker. Önkormányzat, INTELL RB., Integra Rt., Compaq Kft., Westel 900 GSM, Philips, Audio-Stúdiótechnika (JBL), Psion, Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága, Főpolgármesteri Hivatal). Ez egy olyan zenei központ, amely szándéka szerint egybefogja a magyar zenei élet különböző területein működő zeneszerzők, előadóművészek, elméleti és gyakorlati szakemberek, pedagógusok tevékenységét. Célunk, hogy naprakész adatbankot hozzunk létre, amely

aztán az információadás mellett információszerezésre is alkalmas azáltal, hogy együttműködik a nemzetközi hálózatokkal.

A BMC azonban nem csupán információs iroda, hanem - hasonlóan a világ nagy zenei központjaihoz - a hazai zenei élet mozgatója is kíván lenni: zenei fesztiválokat, előadásokat, koncerteket, kiállításokat, workshop-okat rendez. Árusítja a legkülönbözőbb zenei kiadványokat, CD-ket és más hanghordozókat, kottákat és videókat, alkalmanként a megjelenéshez fűződő bemutatókkal. A különböző, zenében érdekelt cégekről kiadványokról, hangszerekről és áraitól szóló információkat is gyűjti és továbbítja.

BMC Klubot alapítottunk, amelynek tagjai vásárlási, kölcsönzési, javítási és más kedvezményeket élveznek. Mivel a központ mögött teljes szervízhálózat áll, így a hangszerjavítástól az egyszerű tanácsadásig sokféle szolgáltatást tud nyújtani.

A Budapest Music Center Kelet-Európa egyik legismertebb avantgárd képzőművészeti galériájában talált otthonra. A NA-NE Galériát 1990-ben alapították, a kiállítóhely öt éven át működött. A Bachmann Gábor tervezőművész által alkotott belső teret érintetlenül hagyva a tervező útmutatása alapján alakítottuk tovább a belsőépítészeti elrendezést, pontosan annak érdekében, hogy vállalt szerepünket be tudjuk tölteni.

A BMC a hazai zenei élet résztvevőinek és alkotásainak kíván közös teret nyújtani, egyben pedig megteremteni a személyes találkozások természetes közegét.

Demészy Gábor főpolgármester és Gegesy Ferenc, a IX. kerület polgármestere megnyitja a BMC-t.

BMC HÍREK

Szeptember 28-án rendeztük meg az újjávarázslott Corvin mozi szakmai megnyitóját. A nagyközönség már látogathatja a mozit, amelyben hat teremben egyidejűleg is vetíthetnek filmeket.

Október 14-én Földes László (HOBÓ) sajtótájékoztatót tartott nálunk a hamarosan megjelenő Imák és mantrák című lemeze kapcsán. Mózsai Ferenc chicagói magyar költő verseihez Tóth János Rudolf írt zenét.

November 4-én 16 órától a CD Plant - svéd CD gyártó cég - magyarországi képviselője bemutatót tart a BMC-ben.

BMC KLUB

1. A klubtag computeres nyilvántartása: életrajzának, hangfelvételeinek bemutatása, kiadók, szervezőirodák tájékoztatása, tájékoztatás a klubtag elérhetőségéről.
2. Információs klub újságunkat és a **GRAMOFON** magazin **INGYENES** példányát havonta postázzuk a klubtag címére.

A Kutas Trió New Yorkba készül

Részlet a belső térből.

HOGYAN VÁSÁROLHATSZ A BMC-BEN...

...hangszert?

Számítógépes nyilvántartásunk több száz tételből áll, amelyből mindenki igényei szerint válogathat. Megbízásra a listán nem szereplő hangszereket is beszerezünk. Új hangszer megrendelése is lehetséges, ebben számos katalógusunk és hozzáértő zenész munkatársaink vannak segítségére.

...CD-t, kottát?

Nálunk elsősorban klasszikus és jazz CD-t vásárolhatsz, de katalógusainkból bármilyen hangzóanyag és kotta megrendelhető.

**Többi szolgáltatásunkról kérj
információt fenti
telefonszámainkon!**

Az 1995 tavaszán alakult jazz trió (Kutas Zsolt - zongora, Studniczky László - basszusgitár, Szendőfi Péter - dob, mindhárman a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Jazztanszékén végeztek) nagy vállalkozásba kezd. Október elsején a „jazz Mekkájába”, New Yorkba repültek, úgymond „szerencsét próbálni”. Reményeikről, terveikről kérdeztük őket elutazásuk előtt.

BMC: Miért mentek ki?

Kutas Zsolt: Igyekszik az ember ilyenkor óvatosan fogalmazni - nehogy később a fejére olvassanak dolgokat; - tulajdonképpen nincs jobb szó rá, mint szerencsét próbálni. Mi a Zsatiival (S.L.) még nem jártunk ott, nekünk már az is nagyszerű, ha kimegyünk és ott eltöltünk kéthárom hónapot. De természetesen zenélni szeretnénk minél többet. Nem lehet előre megtervezni, hogy mi fog történni velünk. Rengeteg zenéssel szeretnék megismerkedni, szeretnék pár úgynevezett „nagy zongoristától” órát venni.

Studniczky László: Azt hiszem, a hazai jazz helyzetét mindenki ismeri. Más lehetőségünk nincs a bemutatkozásra.

BMC: Miért pont New Yorkban próbálkoztok?

Szendőfi Péter: Én már voltam ott, 1995 januárjától három hónapig ösztöndíjjal a

DCH-ban (Drummers Collective Institute) tanultam. Sok tanárral, zenéssel megismerkedtem. Játsoztam együtt Lincoln Goines-szal (ő itt volt Budapesten, idén nyáron a Mike Stern Band tagjaként), Bob Quarantával (zongorista) és Kip Reed-del, aki a Tania Maria zenekar basszusgitárosa. Aki játszani akar és az igazi jazz-zel találkozni, annak szerintem New Yorkba kell mennie.

K Én Los Angelesbe szerettem volna menni, mert ott meleg van; meg azt a zenei vonalat szerettem jobban, amit a nyugati parti zenészek képviselnek. Most már megváltozott az álláspontom. Küldtem demokazettát egy Los Angeles-i egyetemre, ahol van jazztanszak (The University of Southern California). Ide fel is vettem, de a tandíjmentesség fejében jazztörténetet kellett volna tanítanom. Mivel az én angoltudásom nem megfelelő, ezért ezt a lehetőséget ki kellett hagynom. Pedig ez nagyon jó lett volna, mert a magyarországi diplomát ott beszámítják és egy év elvégzése után kaptam volna egy amerikai diplomát. Erről még nem tettem le, ez a lehetőség nyilván fennáll jövőre is. Végül azért lett belőle New York, mert Péter mindenképpen oda akart menni, és mivel mi már másfél éve játsszuk ezt a műsort, így egy komplett zenekarral talán könnyebb érvényesülni.

S Én magam Bostonba kaptam ösztöndíjat a Berklee College of Music-ra, de megtudtam, hogy mennyibe kerül az, ha az ember nem fizet az iskoláért, de kint kell élnie egy évet: ez kb. egy, másfélmillió forintba rúg. Ennek az összegnek töredékébe kerül az, hogy mi három hónapra kimenjünk New Yorkba, bár még így is mindent el kellett adnom a hangszereimen kívül, hogy ez megvalósulhasson.

BMC: Kapott valaki közületek anyagi támogatást erre az útra?

Tartalma: információ a klubtagokról, akciós hangszerárak, új kiadványok listája, koncertajánlatok, stb.

- Részletfizetési kedvezmény
- CD vásárlási kedvezmény **10 %**
- Engedmény az új és használt hangszerek árából (ld. melléklet).
- Engedmény a videó és kotta kiadvá-

nyok árából (alkalmanként változó).

- Kedvezményes **INTERNET** használat (Internet melléklet).
- BMC vásárlási kedvezményekre jogosító klubkártya. (Ezzel a kártyával más üzletekben is kedvezményesen lehet vásárolni.)

A mellékletek a BMC-ben kaphatók.

BMC KLUB

Folytatás a 42. oldalon

Még Budapesten. Balról: Studniczky, Szendőfi, Kutas

„Az lenne a cél, hogy másokkal játsszunk, hisz ettől tudunk fejlődni.”

Folytatás a 41. oldalról

S A MORGAN Hungary Kft. és személyesen Kleinheintz Gábor segített engem, így a zenekart is.

BMC: Hasonlítható-e valamihez vagy valakihez a zenétek?

K Egy-két szám meghallgatása után sokan besorolják, mint „Camilo trio”-t. Nyilván az ő hatása is megmutatkozik, hiszen nagyon szeretik Michel Camilo zenéjét, de én egy csomó mindent másképp gondolok a zenéről, mint ő. A másik, amit gyakran fel-emlegetnek, az a Chick Corea Acoustic Band. Ezeket az előadókat nem szégyelljük, sőt, ez ránk nézve hízolgó.

S Kinti zenészek szerint, akik hallottak minket és felfedezték az imént említett hatásokat is, az egyéni íz, a kuriózum a zenékben kelet-európaiságunkban rejlik. Abszolút egyéni dolgot szerintem már nem lehet ebben a műfajban csinálni.

BMC: Hová vezet első utatok a repülőtérről?

S Hárman bérelünk egy lakást, amit rövest be is lakunk. Ez az egyetlen biztos pont a sokmilliós metropolisz közepén.

BMC: Milyen helyeken fogtok játszani?

SZ Egy-két klubnak tudjuk a címét, én majd felkeresem kinti zenész ismerőseimet, akik már felajánlották segítségüket. Egyébként csak úgy, mint itthon, házalni fogunk demofelvételeinkkel.

BMC: Csak a trió érvényesülésében gondolkodtok, vagy próbálkoztok egyénileg is?

K Ez a zene mindegyikünk szívügye, ebben tudja igazából megmutatni magát. Természetesen külön-külön is, ha lehetőség van stúdiómunkára vagy más zenekarokban játszani, azt el fogjuk vállalni. Annál is inkább, mert hiába lesznek koncertek a trióval, abból nem lehet megélni, meg hát az is lenne a cél, hogy másokkal játsszunk, hisz ettől tudunk fejlődni. A legnagyobb sztárok nyolc-tíz zenekarban turnézhatnak szinte folyamatosan, ahol nyilvánvalóan rengeteg hatás éri őket. Ettől olyan jók.

I N T E R N E T

AZ INTERNET ÉS A ZENE

Gondoltad volna, ...

... hogy az INTERNET keresőprogramjával jazz címszó alatt több, mint félmillió adathoz juthatsz vagy számos zenei fesztivált érhetsz el a világon?

... hogy PAT METHENY home page-én a koncertmenütől a leírt gitárszólóig mindent megtalálhatsz?

... hogy az elektronikus postával egy-

szerre több (akár száz vagy ezer) helyre küldhetsz levelet, információt zenéről vagy zenekarodról?

... hogy a világban kb. 100 millió előfizetője van ennek a rendszernek? Így akár együtt zenélhetsz ausztrál barátoddal anélkül, hogy hosszú útra kellene kelnie!

A jövő hónaptól ez a rovatunk az információs szupersztrádával, más néven az INTERNET-tel foglalkozik a zene szögéből.

Koncertajánlatunk a következő számban olvasható. A jövőben tervezünk egy floppy disc mellékletet is, amely hasznos gyakorlati információkat tartalmaz.

BMG

Geszti Margit a BMG „büszkeségei”, az arany- és platínalemezek előtt

Egyszemélyes cégből nagyüzem

Gramofon: Mikor jött létre a BMG budapesti képviselője?

Geszti Margit: A BMG Magyarország 1991. január 1-jén nyitotta meg első kelet-európai irodáját. Egyben ez a cég volt az első az öt multinacionális major közül, mely megvetette lábát a magyar hanglemezipiacon.

G Ez a cég előzmények nélkül született meg Magyarországon. Milyen szempontok alapján választotta ki az anyacég a budapesti munkatársakat?

GM Én kilenc évig a Hungarotonnál dolgoztam - amely akkor, több más kiadó mellett, a BMG-nek is licensz-partnere volt. Noha addig közvetlenül nem kerültem kapcsolatba magával a céggel, mégis ismertek - ezért esett rám a választás, miután otthagytam a Hungaront. Mivel ez egy egyszemélyes

cégnek indult - noha mostanra már jó értelemben vett „nagyüzemmé” nőtte ki magát -, sokáig egyedül végeztem az akkor számomra is új feladatokat. Óriási kihívásnak éreztem egy multinacionális cég hazai képviselőjének felépítését. Azt hiszem, ritkaságnak számít, hogy viszonylag sok tekintetben szabad kezem kaptam - így volt ez a munkatársak kiválasztásánál is. Ezt a szabadságot a mai napig élvezem - közvetlen beleszólás, irányítás csak külön kérésre történik.

G Emlékszik még, hogy ki volt az a magyar előadó, akivel először szerződést kötöttek?

GM Ó, hogyne! A Pa-Dö-Dö volt életünk első zenekara, 1992-ben.

G A BMG „istállója” az azóta eltelt években olyan sztárokkal bővült, mint Presser Gábor, Dés László, vagy Ákos. Hogyan sikerült őket „idecsábítani”?

GM Első, igazán nagy sikerünket a Rapulóllel arattuk. Őket nem kis harc árán sikerült megszerezniük, de megérte, hiszen több százezer példányban kelt el második lemezük, amely a mi kiadásunkban jelent meg. A BMG ezzel felhívta magára a figyelmet, így többé már nem nekünk kellett vadászni az előadókat, hanem ők jelentkeztek. A Banzai-jal és Ákossal hosszú ideig folytak a tárgyalások. Végül egy kivásárlási szerződéssel szereztük meg őket a Hungarontól - ez volt az egyik legbékésebb „harcom”. A legnagyobb sztárjaink egyike Presser Gábor, akit mindenáron szerettem volna a kiadóhoz szerződtetni. Őt az LGT Nyugati pályaudvari nagyszabású koncertje után igen nehéz volt rávenni, hogy szólólemezt készítsen - ám hosszú gyözködés után mégis elkészítette első önálló albumát. Dés László ugyanúgy egyike volt álmaim művészeinek, és őt is sikerült elcsábítanom a

Fotó: Pélyi Nóra

Lázás munka a BMG irodában

A BMG Ariola Hungary „birodalma” a rózsadombi Leveél utcában

A hazai lemezkiadókat bemutató sorozatunkban ezúttal a BMG - a Bertelsmann Music Group - hazai képviselőjével ismerkedhetnek meg. Akárcsak a többi multinacionális lemezcég, a BMG is egy nagyvállalatból táplálkozik. A legfőbb konszern a Bertelsmann, amely többek között a filmiparban, a médiában, a könyv- és lapkiadásban érdekelt. A zenei részleg a Bertelsmann Music Group, amelynek leányvállalata a BMG Ariola Hungary. A kiadónál tett látogatásunk során „tárlatvezetőnk” Geszti Margit volt, a BMG Ariola Hungary ügyvezető igazgatója.

BMG-hez. Mindkettőjük cégünknel megjelent első kiadványa platinalemez lett.

G Az imént felsorolt nagy sztárokkal jóformán csak a közös hangot kellett megtalálni - ám sok olyan zenész van, akiket önök indítottak újtukra, és a BMG szárnyai alatt nőttek „nagyokká”.

GM Külföldről erősen szorgalmazzák, hogy próbálkozzunk olyan tehetségek felfedezésével, akikből később nagy sztár lehet. Mi ennek maximálisan próbálunk eleget tenni, és azt hiszem, panaszra nincs is okunk. Persze akad olyan előadó, aki eltűnik a süllyesztőben, de vannak szép eredményeink is. Mi indítottuk el St.Martint, mint szólót - ő már korábban is zenélt, de csak a háttérben hallhattuk. A BMG nevéhez fűződik a Soho Party, a Kozmix és a Nyers sikere is, és még most is számos reménység van a tarsalyunkban. Rengeteg demofelvétel érkezik popzenei szerkesztőnkhez, így bőven van miből válogatni. Ezt nagyon szép és hálás feladatnak érzem.

G Mennyire szól bele egy kiadó a kezdő előadók imázsának kialakításába?

GM Valamennyire feltétlenül, hisz nem mindenki érkezik ide egy kész, kiforrott arcucattal. De kiváló ellenpélda erre St.Martin, akit úgy fogadtunk el, ahogy volt. A zenekarok többsége igényli is, hogy segítünk nekik, adjunk át tapasztalatainkból, tanácsainkat nagy örömmel fogadják. Más előadóknál pe-

dig a menedzser segít az imázs kialakításában.

G Dolgozik Önöknél külön szakember, vagy esetleg egy team, akik hivatásszerűen „felfedeznek”?

GM Az első lépést általában popzenei főszerkesztőnk, Földes Zoltán teszi meg. Ő meghallgatja a demofelvételeket, illetve eljár a koncertekre - így szinte teljes képet kap az illető zenekarról vagy előadóról. Neki az a legfontosabb feladata, hogy meglássa, megérezze, mi rejlik ezekben a fiatalokban. A továbbiakban már szélesebb fórum elé kerül az adott előadó: a marketing osztály is befolylik a munkába, később pedig az értékesítési osztály is nagy szerepet játszik abban, hogy a lemezből minél több példány gazdára találjon. Erre persze nincs bevált recept, hiszen minden művész esetében más az eljárás. Mi igen nagy hangsúlyt fektetünk a promócióra, azaz egy adott produkció bevezetésére, ismeretére. A promóciós részlegünkön három hölgy dolgozik, meglehetősen kiterjedt kapcsolatrendszerrel: Rácz Brigitta osztályvezető, valamint két munkatársa, Noé Mónika és Illés Henriett. Legfőbb dolguk, hogy a sajtót, a tévéket és a rádiókat minél eredményesebben bevonják az új kiadványok megismertetésébe. Az ő munkájuk az egyes médiumok szerint osztódott fel, ellentétben sok más hasonló céggel, ahol vagy labelék, vagy repertoár - magyar illetve külföldi előadó - szerint osztlik meg ugyanez a feladat. Itt a tapasztalat alakította így a munkamegosztást. Nálunk nagyon fontos a személyes kapcsolat. Visszatérve az

Nyers

előbbi folyamatra: a BMG-nél a promóció és a marketing eléggé összefonódik. Szerencsére sikerült általánossá tenni a cégen belül, hogy egyes osztályok, de legalábbis a promóció, a marketing és az értékesítés ne csak tudjon egymás munkájáról, de segítse is azt. Heti rendszerességgel tartunk marketing értekezletet, amelyen természetesen részt vesznek a promóciós és az értékesítési osztály munkatársai is. Ilyenkor mindenki előállhat új ötleteivel, így az egész cégen belül megvalósul a team-munka.

G A marketing osztály is hasonlóan kiterjedt?

GM A marketing osztály most van átszervezés alatt. Eddig egyetlen marketing menedzser, Kallus János foglalkozott az összes külföldi és hazai kiadvánnyal. Mostanra azonban olyannyira megnövekedett a kiadványok száma, hogy külön munkatárs foglalkozik a külföldi illetve a hazai kiadványokkal.

NYÁRI ÁLMOK

A BEACH BOYS

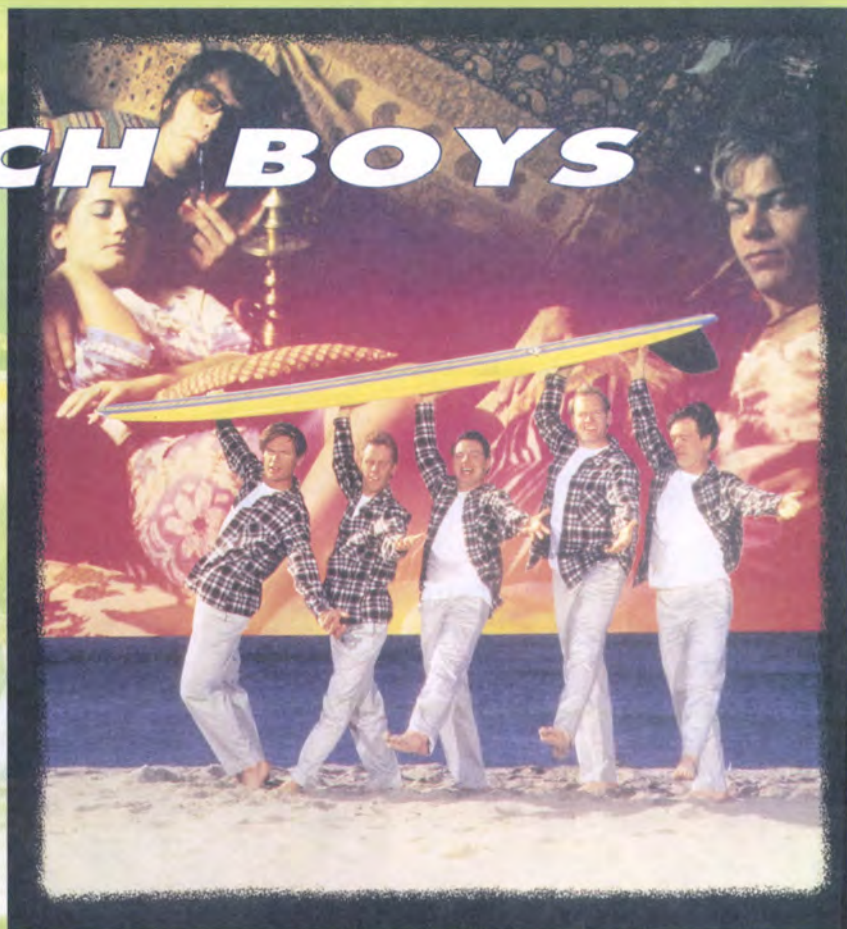
EGYÜTTES TÖRTÉNETE

A film bepillantást nyújt a legendás kaliforniai együttes életébe és a 60-as évek lázas pezsgésébe. A Beach Boys nemzetközi jelenséggé tette a szörfözést és olyan zenei stílust hozott létre, amely meghódította az egész világot.

A szex, a drog és a rock'n roll zavaros kódében evickélve az együttes élete örökös harccá vált, amelyet féktelen túlzások jellemeztek.

Decembertől a videotékákban!

Forgalmazza a

Ákos

St. Martin

A nemzetközi repertoár hazai megjelenítéséről Siklósi Zoltán dönt, valamint ő végzi az ehhez kapcsolódó marketing feladatokat. A hazai kiadványokra egyelőre most keresünk új munkatársat. Kalus János pedig a speciális területek például válogatáslemezek, videók, jazz és klasszikus zenei kiadványok marketingjét vette át, valamint az én asszisztenseként működik.

G Mint minden nagyobb kiadóhoz, a BMG-hez is több label tartozik. Melyek a főbb, illetve a speciális labellek?

GM Magyarországon az Arista, az Ariola és az RCA kiadványai a legnépszerűbbek. A GRP, amellyel licenz szerződésben állunk, kifejezetten jazz kiadványokkal foglalkozik. Exkluzív kiadója vagyunk MCA és Geffen kiadványoknak is.

G A többi major hazai képviselőnél találkozhatunk külön, csak magyar előadókkal foglalkozó labellekkel, alkadókkal, mint például a Warner esetében a Magneoton illetve a Rózsa Records; a Polygramnál ilyen a Zebra, vagy ott az EMI mellett a Quint. A BMG-nél miért nem alakult ki ez a struktúra?

GM Az említett cégek esetében az illető major-ök megvásárolták ezeket a kisebb cégeket. A BMG úgy indított Magyarországon, hogy nem vett meg egyetlen kis kiadót sem, hanem saját maga építette fel a hazai katalógust és repertoárt. Ez lényegesen nehezebb feladat, mint megvásárolni egy létező céget.

G Térjünk vissza a nemzetközi repertoárhoz. A BMG igazán nagy „durranásai” a nem szokványos stílusokat képviselő, nem is feltétlenül angolszász előadók, talán leginkább „ egzotikus”-nak nevezhető felvételei közül kerültek ki - gondolok például a Macarenára a Los Del Rio-tól, a Rednex slágereire, Scatman Johnra, hogy Robert Miles-t ne is említsem. Ez is koncepció kérdése?

GM Igen, mindez szintén annak a cégpolitikának az eredménye, mely a helyi BMG irodákat arra készíti, hogy új tehetségeket kutassanak fel. Így aztán katalógusunkban rengeteg nem angolszász előadó sorakozik: az említettekén kívül például a Vaya Con Dios, Eros Ramazotti vagy Dr. Alban.

G A magyarországi BMG hogyan szerez tudomást egy-egy másik ország felfedezettjéről?

GM Az újdonságokat az évente egy-egy alkalommal megrendezésre kerülő nemzetközi és európai marketing konferenciákon mutatják be, továbbá a popzenei főszerkesztők is értesülnek a helyi újdonságokról, hiszen rendszeresen érkeznek irodánkba a demo felvételek. Így nemcsak a központ felé referálunk, hanem egyfajta körforgás is kialakult az egyes irodák között. Figyeljük a reakciót, hiszen ha egy felvétel egy országban kiugró sikert arat, akkor nagy az esély, hogy a környező országokban is népszerű lesz. Magyarországon például a német slágerlistát tekinthetjük mérvadónak - amennyiben nem német nyelvű előadóról van szó. A legutóbbi ilyen konferencián ismertünk meg három csodás hangú énekesnőt, Leah Andreonet, Kadja Nin-t és Caroline Henderson-t, akiket mindenképpen bemutatunk Magyarországon is. Nem számítunk óriási kasszasikerre, de úgy érzem, mindenképpen meg kell próbálnunk megismertetni és megszerettetni őket a hazai közönséggel. Nem disco- és nem is techno-zénét játszanak, egy kicsit inkább az igényesebb popzene felé közelítenek.

G Gondolom, Önök is megragadnak minden alkalomat, hogy a magyar előadóknak teret és lehetőséget biztosítsanak külföldön.

GM Sajnos, a magyar művészeknek nagyon nehéz betörni a külföldi, a nyugati piacra. Ennek elsősorban nyelvi akadályai vannak, de még sok kisebb ok is létezik - a produceri munkáktól a keverésig. Így elsősorban olyan előadókkal próbálkozunk, akik érdekes, exkluzív élményt nyújthatnak a külföldiek számára is. Ami viszont speciális, annak tényleg nagyon jónak kell lenni. Erre a legjobb példa St. Martin, aki instrumentális repertoárjával nem ütközött nyelvi akadályokba. Ráadásul egy távolkeleti piacon, Malajziában lett népszerű, ahol egy ilyen szöke, európai férfi igencsak kuriózumnak számít. Stílusa nem volt ismeretlen, hiszen St. Martin nagy példaképe, Kenny G. világszerte nagyon népszerű.

G Végezetül nézzük, mi az, amire a hazai közönség számíthat. Milyen újdonságokkal állnak elő az év utolsó negyedében?

GM A külföldi előadók közül elsőként Kenny G-t említeném, aki egy új stúdióalbummal jelentkezik. Szeptember végén jelent meg a No Mercy új anyaga - ők az Everything But The Girl: Missing című dalának feldolgozásával robbantak be. Szintén a közelmúltban jelent meg a ZZ Top új nagylemeze, és a Nirvana különlegessége, amelyen eddig ki nem adott felvételek találhatóak - ezek természetesen még Kurt Cobain közreműködésével készültek. Gary Barlow rajongóit sajnós türelemre kell intennem: az ő szólólemeze csak a jövő évben készül el. A Vaya Con Dios viszont újból hallat magáról, egy Best Of albummal. Toni Braxton lemeze ugyan már megjelent, de a kislemezeket folyamatosan adjuk ki, ezért azt reméljük, az idei ősz egyik legsikeresebb nagylemeze lesz. A hazai kiadványok közül még friss Gergely Róbert lemeze, valamint a Nyers együttes második korongja, a Béna - ezúttal populárisabb, könnyebben fogyasztható felvételekkel, többek között az LGT Gyere ki a hegyoldalba című slágerének feldolgozásával. Hamarosan megjelenik a Kozmix várva-várt új albuma is, valamint St. Martintól az 1995 című lemez második kiadása, ezúttal öt új dallal, - mint például a Kinai lány. November elejére várjuk Presser Gábor második szólóalbumát, amelyhez a felvételek egy része már el is készült Amerikában, most pedig a magyarországi munkák folynak. Már a Karácsonyra gondolván kiadunk egy szintetizátor, és egy techno válogatást, ez utóbbit természetesen magyar előadókkal, részben kezdőkkel. Ami az igazi meglepetés, az két vadonatúj zenekar: a K.O.O.L. és a Sztriptíz, a hip-hop és a popzene területéről. Ami a filmzenei újdonságokat illeti, lesz ősszel is néhány igazi csemege, mint például a Preacher's Wife, amelyben Whitney Houston énekel; a Curdled, amelyben Slash egy dalát hallhatjuk és a Fled, amelyben a Tony Rich Project is hallható.

Csik Gabriella

Már több ízben hírt adtunk a U2 készülő, új nagylemezéről. Nos, el kell keserítenünk a rajongókat: az album az eddigiekben beharangozott szeptemberi megjelenését '97 februárjára halasztották. Az első kislemez, a Discotheque is csak januárban lát majd napvilágot.

Október végén két Madonna lemez is napvilágot lát. Az egyik a Best Of Evita, melynek címéből kiderül: a tavasszal, Budapesten forgatott film betétdalainak válogatását tartalmazza. Nem sokkal később pedig a teljes filmzenéhez is hozzájuthatunk, egy dupla CD formájában. (5)

Phil Collins nemcsak zenekarát, de feleségét is elhagyta. Jelenleg Svájcban keresi nyugalomát egy bankár fiatal leányának karjaiban - és természetesen nagy erővel készíti Dance Into The Light című szólólemezét.

A Simply Red európai turnéja hatásosnak bizonyult, hiszen minden eddiginél nagyobb népszerűségnek örvendhet a Mick Hucknall vezette csapat; ezért a kiadó október 4-én piacra dobott egy Greatest Hits, azaz a banda legnagyobb sikereit tartalmazó albumot. (2)

Elmarad a megszokott novemberi, BS-beli Ákos koncert. A fellépésről maga a művész mondott le „átadva helyét” a Juventus Olimpiaestnek. Kárpót-

lásul Ákos is szerepel majd ezen a rendezvényen - szülőbőn pedig legközelebb '97 májusában lép színpadra.

Megjelent a Rent című musical zenei anyaga, mely talán a Hair-hez hasonló népszerűsége tarthat számot - és amely a Broadwayn aratott elsősorú sikerét elsősorban tehetséges, fiatal előadógárdájának, lendületes, ritmikus zenéjének, és remekül megvá-

lasztott témájának (a Karácsonynak) köszönheti. Amerikában ez a zenés darab elnyerte a zenei Pulitzer díjat, négy Tony Award-ot, és még további tizenegy szakmai díjat. Noha a magyarországi bemutatóra még várni kell, a lemezt már a hazai közönség is meghallgathatja.

A Tátrai Band '94 végén egy dupla, '95-ben egy szimpla albumot, idén október 20-án pedig egy trilógiát jelentetett meg. Az egyik korong a '95-ös BS-beli koncert zenei anyagát tartalmazza. A második lemezen Pályolgyi Géza és Tátrai Tibor instrumentális felvételei hallhatók, a harmadik CD-n pedig a Tátrai Band legújabb zenei anyaga kapott helyet, Hajnali szél címmel. (3)

Szeptember közepén jelent meg a Nyers együttes második, Béna című lemeze. A lemezbemutató koncert október 12-én volt a Riff Róff Klubban. A CD érdekessége, hogy CD-ROM formájában két videoklip és jó néhány fotó is található rajta.

St.Martin tavalyi albumának újabb kiadásával zárja a '96-os évet. A lemezen öt új dal is hallható, közöttük a Kínai lány című. (További hírek St.Martinról a Kiadói panoráma rovatban).

A kósza hírek ellenére a Renegade Soundwave nem oszlott fel, noha zenészei mindannyian szólókarrierjüket építgetik. A banda tagjai kijelentették: eddigi kiadójuktól megváltak, egymástól azonban nem.

A producerek producere, Babyface pazar stábot hozott össze új, október 21-én megjelenő, The Day című nagylemezére. Talk To Me című dalában pél-

dál Eric Clapton gitározik, a háttérben kedvenc énekesnője, Mariah Carey hangját hallhatjuk, de a közreműködők között olvashatjuk a Boyz II Men, Kenny G. valamint a Bryce Wilson nevét is. (A Babyface - jelenségről recenzióink a 25. oldalon).

A jelenleg Symbol névre hallgató előadó - leánykori nevén Prince - feloszlatta New Power Generation nevű zenekarát, és már turnézni sem hajlandó. Sok-

kal szívesebben törődik ifjú menyasszonyával, Maytee-vel (aki korábban a NPG-ben játszott), és láthatóan inkább a családalapításra koncentrál. (4)

A három tenor és a három jazzgitáros sikerén felbuzdulva három nagyszerű rockgitáros, név szerint Steve Vai, Eric Johnson és Joe Satriani is turnéra indul az év végén.

A Pulp vezető énekes, Jarvis Cocker belekóstol a filmrendezésbe. A Trainspotting című mozi alkotógárdájával közösen készíti el a The Acid House címet viselő rövidfilmet, melynek témája - legalábbis címéből ítélve - igencsak hasonló lesz a nemrégiben nálunk is bemutatott Trainspottinghoz.

A Lynrd Skynyrd gitárosa, Ed King hivatalos elljárást indított társai ellen. Igazságtalannak tartja ugyanis, hogy kizárják őt a csapatból, mert - szívtűtés miatt - hosszabb pihenőre kényszerült.

A Talking Heads új, No Talking Just Heads című lemezén nélkülözi híres frontemberét, David Byrne-t, ám talán pótolják őt olyan sztárok, mint Maria McKee, Gavin Friday, Michael Hutchence vagy Andy Partridge, akik viszont közreműködnek az albumon, mely október végén jelenik meg.

Az izlandiak büszkesége, az egykori Sugarcubes énekesnője, Björk nemrégiben stúdióba vonult, hogy elkészítse harmadik szólóalbumát. A producer munkákat Trevor Morais végzi.

Nem kell sokat várni a Wet Wet Wet legújabb szerelmes melódiáira sem. A skót popcsapat ugyanis a hírek szerint már készíti új nagylemezét. (1)

A Warner lemezcégének 80 millió dollárjába került az R.E.M. legújabb, New Adventures in Hi-Fi című albumának megjelentetése - ez alkalommal tehát művész és kiadó a pop történelem eddigi legrágább szerződését írta alá. (Kritikánk a 28. oldalon) (7)

A Cranberries kénytelen volt megszakítani turnéját, mert egy ausztráliai koncert alatt énekesnőjük, Dolores O'Riordan térde megsérült. Am ha meggyógyul, az ír zenekar az ősz végén Európában is fellép majd.

Egyre több előadó vágyik egy-egy reklámfilmbe való szereplésre. Nos, az East 17 ezúttal a Pepsit választotta - vagy fordítva?!

Nemsokára a mozik műsorán a híres amerikai színésznő komika, Whoopie Goldberg új filmje, Eddie címmel. A film zenéjét tartalmazó albumon vadonatúj dalok hallhatók Coolio, a House of Pain, Stanley Clarke, valamint Jodeci előadásában.

A Faith No More billentyűse, Roddy Bottom és zenekara, az Imperial Team új nagylemezzel jelentkezik. A nyugati sajtó egyszerűen csak „punk ABBA-ként” tisztelti a csapatot.

A Tease Me, Tease Me és a She Don't Let Nobody sikerei után Chaka Demus és Pliers új albumot jelent meg október végén, For Every Kinda People címmel.

5

7

Vanessa Williams, Amerika első színesbőrű szépségkirálynője ismét látható a filmvászonon, méghozzá Arnold Schwarzenegger oldalán. Az Eraser című filmet már nálunk is bemutatták, és a filmzenéből is kaptunk némi ízelítőt egy kislemez, a Where Do We Go From Here segítségével. Vanessa karácsonyi albuma - telis-tele szerelmes dalokkal és balladákkal - már novemberből megtalálható a lemezboltokban.

6

A hazánkban is jól ismert francia zenekar, a Les Negresses Vertes Green Bus című, új albumát tekinthetjük az együttes útkeresését összefoglaló dokumentumnak - így ez a zenei anyag sajátos keveréke az etnozenének, a pszichedelikus rocknak és a modern dance-zenének. Remélhetőleg a magyar füleknek is öröme szolgál majd ez az igazán különleges muzsika.

Megjelent a szeptember végén nagy sikerrel bemutatott Demi Moore film, a Striptease soundtrackjeit tartalmazó CD, amelyen több kiváló előadó szerepel, például Billy Ocean, Billy Idol, Prince vagy a Eurhythms.

Végül egy klasszikus zenei hír: Teljessé vált John Eliot Gardiner Mozart-operasoro-

Mitán a legendás zenekar, az LGT feloszlott, Presser Gábor és Somló Tamás is szólóban folytatta a zenélést - most Karácsony Jánoson volt a sor. A James című lemez élő bemutatójára Zorán novemberi koncertjén kerül majd sor, a BS-ben. Karácsonyra önálló tévé-show készül az album anyagából, 1997 tavaszán pedig országos turnéra indul a szólóénekesné vált kitűnő gitáros, saját zenekarával. Az albumról elsőként kimásolt kislemezen, a Ringass, Ringass még című dal hallható. (6)

zata - a Varázsfuvolával, amely CD-n és videón egyaránt kapható. A Gardiner és Stephen Medcalf rendezésében készült, színpadi- és koncertelőadás között finom átmenetet képező darabot az amszterdami Concertgebouw hangversenytermében rögzítették az 1995-ös európai turné során, míg az audió-változat a ludwigsburgi előadásból készült. A szereposztásban ne keressünk sztárokat, hiszen Gardiner, jó szokásához híven, a fiatalabb generáció régi és modern zenében jártas kiválóságait kérte fel a szerepekre. (Pamina: Christianne Oelze, Tamino: Michael Schade, Az éj királynője: Cynda Sieden). A hét nagy Mozart operát tartalmazó CD sorozat együtt is hozzáférhető. (Gardiner új Beethoven - lemezéről hírnök a 4. oldalon).

Válogatta: Csik Gabriella

Tisztelt Gramofon!

Őszintén mondhatom, örültem, hogy lapjukat ismét megtalálhattam kedvenc lemezboltomban - az első szám átolvasása után ugyanis nagyon megörültem, hogy oly sok korábban megismert és csalódást okozó sajtótermék után most újra egy rendszeresen olvasható újság került a piacra. Érintőlegesen én is a zenei szakmában dolgozom, és ha az újdonságokról nem is az önök lapjából értesülök - az aktualitás, ha jól veszem ki bevezetőik szavaiból, nem is koncepció a Gramofonnál -, rengeteg információt szereztem színvonalas értékeléseikből. Talán, mert az általam már jól ismert zenei anyagokról kialakított véleményem kísérletiesen egybeesett az önök szakemberei által megfogalmazott ítéletekkel, azon vettem észre magam, hogy a számomra még ismeretlen, de önök által ajánlott lemezekbe is szívesen belehallgatok. Mindez persze lehet véletlen egybeesés műve, de én mégis úgy érzem, jó, ha az ember talál egy megbízható információs forrást, amelyet kalauzként használhat, melyből ötleteket meríthet, főként, ha ön maga nem szakember. Én tehát elsősorban a kritikai rovatokat lapozgatom szívesen, de természetesen érdekes olvasmány volt az Isaac Sternel készült interjú is. Csak remélhetem tehát, hogy a Gramofon megjelenését gátoló akadályok elhárulásával immár rendszeresen hozzáférhető lesz ez a lap - melyhez (talán a második szám esetében még nem „késő”) gratulálok, további jó munkát:

Bende Károly, Mór

Kedves Szerkesztők!

Az első szám után nagy érdeklődéssel vártam a Gramofon újabb példányának megjelenését - de sajnos el kell mondanom, a szeptemberi szám bizonyos értelemben csalódást okozott. Nevezetesen, a kritikai rovat ellen lenne kifogásom - pontosítok: a kritikára méltatott kiadványok ellen. Örök vita tárgya lehet persze, hogy minden műfajt saját keretein belül kell értékelni, és minden stílusnak megvannak a jó és rossz képviselői - én azonban azt az álláspontot képviselem, hogy bizonyos műfajok kizárandók az igényes zene kategóriájából. Szerintem kizárólag produkcióként érdemes értékelni például a techno jegyében született „alkotásokat”. Tagadhatatlan, hogy remek ötletek, technikai bravúrok sorakoztathatók fel egyegy ilyen „mű” keretein belül. Annak azonban mára már talán mindenki tudatában van, hogy egyegy techno-szám elkészítéséhez egyáltalán nem kell zenésznek lenni (leginkább a szintetizátorokat kell ügyesen kezelni), így, szerény véleményem szerint, a végeredményt sem kellene a zene kategóriájába sorolni - de semmiképpen sem az igényes zene kategóriájába. Szomorúan láttam tehát, hogy e műfaj képviselőinek lemezei helyet kaphattak a Gramofon oldalain, méltató kritikát kaptak. Mindez természetesen - és szerencsére - nem változtat azon a tényen, hogy a Gramofon többi lapjain számomra is érdekes, értékes híreket, véleményeket, néhol szórakoztató írásokat olvashattam, melyeket továbbra is várok Önöktől, tisztelettel:

Dr. Hajas Lászlóné, Csepel

A szerkesztőség fenntartja a jogot, hogy a beérkezett leveleket rövidítve és szerkesztve közölje. A Gramofon posta olvasóink véleményét tükrözi, amely nem feltétlenül azonos a szerkesztőség álláspontjával.

Tisztelt Gramofon!

Csak a Gramofon második számával sikerült megismerkednem - azóta próbálok hozzájutni az elsőhöz is, mindeddig sikertelenül -, ezért talán korai képet alkotnom róla: mégis, szeretném, ha eljutnának önökhöz soraim, észrevételeim. Elsősorban örömet szeretném kifejezni afelett, hogy egyáltalán létezik ez a lap, amely felvállalva az ebből következő esetleges nehézségeket, kompromisszum nélkül kiáll az értékek, az igényesség mellett, és nem választja a mindenképpen piacképesebb, olcsó, minden igényt kielégíteni igyekvő szórakoztató szerepet. Negatív előjelű észrevételem is inkább technikai jellegű: szívesen olvasnék például a lapban a következő számra vonatkozó előzetest. Részletesebb, kifejezőbb lehetne a tartalomjegyzék - főleg egy nemrégiben indult lapnál, melynek esetében a kiadványra, az azt nyitó oldalra vetett első pillantás, az így kialakuló első benyomás döntő jelentőségű lehet. Talán merész ötletnek tűnhet, de ha nem szakmai olvasótáborra számítanak, meggondolandó lehet a rovatok „összekeverése”, így esetleg egy átlagolvasó kedvencével egy oldalon egy egészen más stílust képviselő előadóról szóló írásba ütközhetne - s talán nyitottá, kíváncsivá válna más zenei irányzatok jegyében született művekre is. Színesebbé, könnyebben olvashatóvá tenném a hírrovatot is - bár ez a műfaj szinte minden formában közönségre talál. Ezek tehát formai észrevételeim - a tartalomhoz, feltétel nélkül, csak gratulálni tudok. Maradok tehát állandó olvasójuk, tisztelettel:

Kevevári Katalin, Budapest

M E G R E N D E L Ő L A P

Megrendelem a **GRAMOFON - The Hungarian CD Review** című folyóiratot, az igényes zenerajongó lapját példányban.

- egy évre: a bolti árnál 252,- forinttal olcsóbban, **3.300,-** forintért.
- fél évre: a bolti árnál 76,- forinttal olcsóbban, **1.700,-** forintért.

Megrendelő neve:

Címe: (város, község, kerület)

.....(utca, tér, ltp.).....(házszám)

.....(emelet, ajtó)(irányítószám)

Az előfizetési díjat

- a részemre küldendő átutalási postautalványon
- számla ellenében, átutalással egyenlítem ki.

A megrendelőlapot az alábbi címre kérjük feladni:

AMFISZ Kft. 1025 Budapest, Mandula u. 31. Fax: 212-4782

PR

PROVIDENCIA

OSZTRÁK - MAGYAR BIZTOSÍTÓ RT.

Vezérigazgatóság

1066 Budapest, Teréz krt. 42-44.

Tel.: 269-3977, fax: 269-3996

Budapesti Területi Igazgatóság

1146 Budapest, Hungária krt. 178-186.

Tel.: 251-7688, fax: 251-6010

Budapest Vidéke Igazgatóság

1146 Budapest, Hungária krt. 178-186.

Tel.: 251-7688/1405, fax: 251-6010

Miskolci Területi Igazgatóság

3530 Miskolc, Szemere B. út 16.

Tel.: 46/412-200, 412-210, fax: 46/411-139

Debreceni Területi Igazgatóság

4024 Debrecen, Szent Anna u. 37.

Tel.: 52/419-766, fax: 52/419-937

Szegedi Területi Igazgatóság

6720 Szeged, Széchenyi tér 6.

Tel./fax: 62/325-532, 325-211

Pécsi Területi Igazgatóság

7626 Pécs, Búza tér 8/A

Tel.: 72/324-148, 324-169, tel./fax: 72/336-366

Győri Területi Igazgatóság

9022 Győr, Bajcsy-Zs. u. 44.

Tel.: 96/311-811, 311-919, 317-518, fax: 96/317-477

A svájci SQS Tanúsító Testület igazolja, hogy a Providencia Biztosító Rt. működése megfelel az ISO 9001 nemzetközi szabványban megfogalmazott követelményeknek. Ezáltal a magyarországi pénzügyi szolgáltatók közül elsőként érdemeltük ki ezt a nemzetközi tanúsítványt.

Reg. Nr. 12531

és egyenesbe jön

Nemzeti Tankönyvkiadó Rt.

A **Szeretek fagottni**

című kiadvány 9-10 éves kortól használható, nem igényel hangszeres előképzettséget. Fizikai és szellemi terhelése a 9-10 éves gyerekek adottságaihoz alkalmazkodik, mégis alapos, módszeres fagottoktatást eredményez. A hangszertanítást a hangszerjáték öröme felől közelíti meg. Az etüdhöz, új zene és technikai problémákhoz részletes magyarázó szöveg kapcsolódik, így segíti a tanár és a diák közös munkáját. Nagy előnye, hogy nem fagott szakos tanár is használhatja az oktatásban. Így kisebb zeneiskolákban is - ahol nincs fagott szakos tanár - lehetővé válik, hogy fafúvós kamarazenekart vagy nagyzenekart alakítsanak.

A fagottiskola az első 3 év minimális etüddanyagát tartalmazza, a készülő második kötettel együtt - amely duókat és előadási darabokat tartalmaz - teljes egészet alkot. A fagott-tanításban eddig hiányzó, kicsiknek írt tankönyvet ajánljuk mindazoknak, akik gyermekeik vagy növendékeik szájából szeretnék hallani, hogy SZERETEK FAGOTTOZNI.

A tankönyv írója, Herpay Ágnes a Pécsi Művészeti Szakközépiskola művésztanára, 10 éves zenekari, alsó- és középfokú tanításban szerzett tapasztalatait és módszereit sűríti ebbe a kiadványba, mindig a gyakorlat felől közelítve a zenei és technikai problémákat. A fagottiskola stílusa és nyelvezete is olyan pedagógusra vall, aki maga is gyakorló muzsikus.

A kiadvány a Nemzeti Tankönyvkiadó gondozásában, a Nemzeti Kulturális Alap és a Musica Omnium Alapítvány támogatásával jött létre.

SZERETEK FAGOTTOZNI

I LIKE PLAYING THE BASSOON

Gyakorlatok kezdő fagottosok
9-10 éves kortól

Írta: Herpay Ágnes

Studies for beginners in play
the bassoon from the age of

Written by Ágnes Herpay

Fogyasztói ára: 1.133 Ft + áfa

Raktári szám: 60105

ISBN 963 18 6669 6

Formátum: B/5

Oldalszám: 116 oldal